

A TÁMOP 3.1.4.
„Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés -
Innovatív intézményekben”
c. pályázati program

SZAKMAI TARTALMI MEGÚJULÁS A SZENTLŐRINCI KISTÉRSÉGI OKTATÁSI NEVELÉSI
KÖZPONTBAN

TÁMOP-3.1.4-08/2-2009-0005

SZÖNEK PEDAGÓGIAI PROGRAM

Bevezetés időpontja: 2009/2010-es tanév

1.sz. módosítás: 2010/2011-es tanévtől

Kompetencia alapú oktatás területei a TÁMOP 3.1.4. pályázattal támogatva

Heller Alajosné
főigazgató

TARTALOMJEGYZÉK

1. Küldetésnyilatkozat.....	6
2. A nevelő-oktató munka alapelvei, értékek.....	8
2.1. Alapelvek	8
2.2 Értékek.....	8
3. Az általános iskola nevelési programja	9
3.1 Célok, kritériumok.....	9
3.1.1 Általános, mindenkire kiterjedő célok.....	9
3.1.2 Speciális feladatokból adódó célok	10
3.2 Az általános iskola céljainak értékelése	11
3.3 Az iskola céljai megvalósítása érdekében kiemelt feladatok, eszközök, eljárások.....	12
3.3.1 Alapfeladatok, eszközök, eljárások	12
3.3.2 Speciális feladatok, eszközök, eljárások	14
3.3.3 Kompetencia alapú oktatás.....	15
3.3.3.1 <i>Kompetencia alapú oktatás területei a HEFOP 3.1.3. pályázattal támogatva</i>	<i>16</i>
3.3.3.2 <i>Kompetencia alapú oktatás területei a TÁMOP 3.1.4. pályázattal támogatva.....</i>	<i>17</i>
3.3.3.3 <i>Kompetencia alapú oktatást segítő újszerű tanulásszervezési eljárások.....</i>	<i>18</i>
3.3.3.4 <i>Kompetencia alapú oktatás kiterjesztésének lehetőségei intézményünkben</i>	<i>19</i>
3.3.3.4.1 Horizontális kiterjesztés	19
3.3.3.4.2 Vertikális kiterjesztés	19
3.3.4 Német nemzetiségi kisebbségi nevelés és oktatás.....	20
3.3.5 Nemzetközi kapcsolatok, diákcseré.....	22
3.3.6 Cigány kisebbségi etnikai nevelés és oktatás	23
3.3.6.1 <i>A bevezetés okai és módja</i>	<i>23</i>
3.3.6.2 <i>Helyzetelemzés</i>	<i>24</i>
3.3.6.3 <i>Az etnikai nevelés céljai és feladatai</i>	<i>24</i>
3.3.6.4 <i>A kisebbségi általános iskolai nevelés-oktatás célja és feladatai</i>	<i>24</i>
3.3.6.5 <i>A cigány kisebbségi etnikai program témakörei és követelményei</i>	<i>25</i>
3.3.6.6 <i>Felzárkóztató és tehetséggondozó oktatás-nevelés.....</i>	<i>28</i>
3.3.6.7 <i>Kapcsolattartás</i>	<i>28</i>
3.3.6.8 <i>Cigány kisebbségi oktatás a Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegységben</i>	<i>28</i>
3.4. Az iskolai élet megszervezésével kapcsolatos feladatok.....	29
3.4.1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink	29
3.4.2. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink	30

3.4.3.	A személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formái	32
3.4.4.	A tehetségfejlesztés elvei, formái, gyakorlata	38
3.4.5.	A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő tevékenységek	40
3.4.6.	Halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók programja	42
3.4.7.	A fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program	46
3.4.7.1.	<i>Az integrált keretek között nevelt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése</i>	47
3.4.7.2.	<i>Önálló tanulócsoportban oktatott sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő programja</i>	47
3.4.7.2.1.	<i>Speciális cél</i>	48
3.4.7.2.2.	<i>Speciális feladatok</i>	48
3.4.7.2.3.	<i>Speciális eszközök, eljárások</i>	49
3.4.8.	A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek	50
3.4.9.	Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységeink	52
3.4.10.	Gyermek és Ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	53
3.5.	Szülő, pedagógus, gyermek együttműködési formái, továbbfejlesztésnek lehetőségei ...	54
3.5.1.	Együttműködés a szülőkkel	54
3.5.2.	Együttműködés a diákokkal	56
3.5.3.	A pedagógusok együttműködésének formái	56
3.5.4.	Az együttműködés további szinterei	57
3.6.	Egészségnevelési program	58
3.7.	Környezeti nevelési program	58
3.8.	Fogyasztóvédelmi oktatás az iskolában	60
4.	<i>A Kollégium nevelési programja</i>	61
4.1.	A kollégiumi nevelés célja, feladatai	61
4.2.	Eszközök, eljárások, módszerek	62
4.3.	A kollégium funkciói	63
4.4.	A pedagógiai tevékenység szerkezete, a foglalkozások rendszere	63
4.5.	A kollégisták életrendje, a tanulás, szabadidő szervezés elvei	64
4.6.	A kollégiumi közösségi élet és hagyományrendszer	65
4.7.	A tanulók előrehaladását segítő kollégiumi tevékenységek	67
4.7.1.	A fejlődés elősegítése	67
4.7.2.	Tehetséggondozás a Kollégiumban	67
4.7.3.	Hátránykompenzáció, felzárkóztatás a Kollégiumban	68
4.7.4.	Pályaorientáció a Kollégiumban	68
4.7.5.	Nemzetiségi, etnikai kisebbségi feladatok a Kollégiumban	69

5.	<i>Az Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Intézményegység nevelési programja.....</i>	69
5.1.	Az alapfokú művészetoktatás célrendszere és funkciói	70
5.2.	Az oktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai, eszközök, eljárások.....	70
5.3.	Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	72
5.4.	Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	72
5.5.	Tehetséggondozással, hátránykompenzációval kapcsolatos tevékenységek.....	72
5.6.	A szülővel való kapcsolattartás rendje, formái.....	73
6.	<i>Az óvodai nevelési programja</i>	73
6.1.	Óvodakép.....	73
6.2.	Gyermekkép	73
6.3.	Alapvető célkitűzések.....	74
6.4.	Az óvodai nevelés feladatai	74
6.4.1.	Az egészséges életmód alakítása.....	74
6.4.2.	Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása.....	75
6.4.3.	Az anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	76
6.5.	Kompetencia alapú óvodai nevelés.....	76
6.6.	Hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének programja	77
6.4.	A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	82
6.6.1.	Célok	82
6.6.2.	Feladatok	82
6.6.3.	Követelmények a gyermekvédelmi munkával kapcsolatban.....	83
6.7.	A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló tevékenységek.....	83
6.7.1.	Testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztése	84
6.7.2.	Látássérült gyermek fejlesztése	85
6.7.3.	Hallássérült gyermek fejlesztése	85
6.7.4.	Értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése	87
6.8.	Óvodai cigány kisebbségi etnikai nevelés.....	88
6.8.1.	A kisebbségi óvodai nevelés célja és feladatai	88
6.8.1.	A kisebbségi nevelés óvodai tevékenységformái	89
7.	<i>A Pedagógiai Program elfogadása, érvényessége, módosítása.....</i>	89
8.	<i>Jóváhagyási, egyetértési, véleményezési záradék</i>	90

MELLÉLETEK:

1. Általános Iskolák Helyi Tantervei, eszköz és felszerelési jegyzékei

- 1) *Szentlőrinc Ifjúság Úti Általános Iskola*
- 2) *Speciális Tagozat, Előkészítő Szakiskola és Kollégium*
- 3) *Bicsérd Általános Iskola Tagintézmény*
- 4) *Bükkösd Általános Iskola Tagintézmény*
- 5) *Királyegyháza Általános Iskola Tagintézmény*
- 6) *Szabadszentkirály Zsigmond Király Általános Iskola Tagintézmény*

Az egyes feladatellátási helyekre vonatkozó

- a. Helyi Tanterv
- b. Tantárgyi tantervek
- c. Eszköz és felszerelésjegyzék
- d. Legitimációs záradékok

2. Óvodák nevelési programjai, eszköz és felszerelési jegyzékei

- 1) *Szentlőrinc Arany János Utcai Óvoda*
- 2) *Szentlőrinc Liszt Ferenc Utcai Óvoda*
- 3) *Bicsérd Óvoda Tagintézmény*
- 4) *Bükkösd Óvoda Tagintézmény*
- 5) *Királyegyháza Óvoda Tagintézmény*
- 6) *Szabadszentkirály Zsigmond Király Óvoda Tagintézmény*

Az egyes feladatellátási helyekre vonatkozó

- a. Helyi Nevelési Program
- b. Eszköz és felszerelésjegyzék
- c. Legitimációs záradékok

3. Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Helyi Tanterve, tantárgyi tantervei, eszköz és felszerelési jegyzék

4. SZONEK környezeti nevelési program

5. SZONEK egészségnevelési program

1. Küldetésnyilatkozat

*„Az iskola dolga,
hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni,
hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat,
hogy megtanítsa bennünket a jól végzett munka
örömeire és az alkotás izgalmára,
hogy megtanítsa szeretni amit csinálunk,
és hogy segítsen megtalálni azt amit szeretünk csinálni. „
(Szent-Györgyi Albert)*

Intézményünkben arra törekszünk, hogy:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, szeretet és megbecsülés övezzé,
- a nevelés segítse a gyermek személyiségfejlődését és egyéni képességeinek kibontakoztatását, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak megfelelő tevékenység által,
- a diákok biztos alapkészségek birtokában korszerű, használható, alkalmazható tudásra tegyenek szert, és legyenek képesek boldogulni a szűkebb és tágabb környezetükben.

Munkánk fontos részének tekintjük, hogy a valamilyen területen tehetséget mutató gyerekeknek lehetőséget biztosítsunk a továbbfejlődésre, de ugyanolyan fontosnak tekintjük, hogy a lemaradókat, problémával küzdőket segítsük a felzárkóztatásban, beilleszkedésben.

Óvodai specialitásaink:

- Az életre való felkészítés, az egészséges életmód kialakításának igénye.
- Gyermekközpontúság érvényesítése.
- Szoros szakmai együttműködés az intézmény általános iskoláival (óvoda – iskola átmenet támogatása).
- Kompetencia alapú óvodai nevelés.(Szentlőrinc, Bükkösd, Bicsérd, Szabadszentkirály)
- Cigány kisebbségi etnikai program (Bükkösd, Királyegyháza, Szabadszentkirály).

Iskolai specialitásaink:

- Német nemzetiségi nyelv oktatása (Bükkösd, Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola).
- Cigány kisebbségi etnikai program (Bükkösd, Királyegyháza, Szabadszentkirály, Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegység).
- Két idegen nyelv választási lehetősége: angol, német (Szabadszentkirály, Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola).
- 9-10. évfolyamos előkészítő szakiskolai képzés (Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegység).
- Korszerű informatika-oktatás.
- Szabadidős tevékenységek színes kínálata.

- Sajátos nevelési igényű tanulók oktatása, nevelése integrált és szegregált (Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegységben 1-10. évfolyam) formában is.
- Az integráltan nevelt-oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók óvodai/iskolai személyre szabott ellátása, fejlesztése utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésével.
- Képességfejlesztő foglalkozások korszerű módszerekkel, terápiás eljárásokkal.
- Tehetséggondozás.
- Kollégiumi ellátás keretein belül otthon biztosítása tanítási napokon általános iskolás és előkészítő szakiskolás (9-10. évfolyam) tanulóink számára (Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegységben).
- Kompetencia alapú oktatás: Bicsérd, Bükkösd, Királyegyháza, Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola, Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegység.

Az Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Intézményegység fő profilja és feladatai:

- A tanulói, növendéki bázis megőrzése szélesítése.
- A kulturális igény kialakítása a tanulóknak és befogadókban egyaránt.
- A település kulturális életének színesítése hangversenyekkel, kiállításokkal.
- Városi és kistérségi rendezvényeken való aktív részvétel.
- A fúvós zenekar folyamatos fejlesztése, szerepeltetése.
- Tehetséggondozás, pályára irányítás.
- Megyei találkozókra való bemutatkozás.

Tevékenységünket szolgáltatásnak tekintjük, amelyet a társadalmi és partneri igényeknek megfelelően szeretetteljes légkörben végzünk. Segítünk abban, hogy minden gyermek harmonikus, kiegyensúlyozott, a felnőttek világában is boldogulni tudó emberré váljon. Arra törekszünk, hogy képzésünkben harmonikusan illeszkedjék a lexikális tudás átadása és a képességfejlesztés. Színes szabadidő-kínálatunkkal, tevékenységrendszerünkkel aktív, cselekedtető, kreativitást igénylő oktatást - nevelést szervezünk.

A **fenntartható fejlődés** megalapozása érdekében olyan élményszerű tanulási és ismeretszerzési eljárásokat és eszközöket is alkalmazunk, amely segítheti a gyerekekben egy kedvezőbb jövőkép kialakítását. Ez készségek, attitűd és tudás korszerű megközelítésű, növekvő mértékben saját élményű tapasztalat és tevékenység alapú elsajátításának segítségét illetve mindennapi alkalmazását jelenti.

Mindezeket jól felkészült, szakmailag igényes, megújulásra képes, a minőség iránt elkötelezett, segítőkész pedagógusokkal és munkatársakkal szeretnénk megvalósítani szorosán együttműködve a szülőkkel.

2. A nevelő-oktató munka alapelvei, értékek

2.1. Alapelvek

A nevelési-oktatási alapelvek olyan általános, lényeges, normatív jellegű irányelvek, amelyek a nevelés-oktatás minden területére és formájára kötelező érvénnyel kiterjednek. Intézményünkben az alábbi alapelveknek kell érvényesülnie az intézményi nevelő-oktató munka egész területén:

- Példamutatás erejének elve.
- A család, mint elsődleges személyiség formáló és az iskola együttműködésének elve.
- A nevelés (erkölcsi-, egészséges életmódra-, esztétikus környezetre, környezetvédelemre nevelés), a nevelhetőség és a komplex személyiségfejlesztés fontosságának elve.
- Esélyegyenlőség elve (tehetséggondozás-hátránykompenzálás párhuzama)
- Közösségfejlesztés – egyéni bánásmód elve.
- Az életkori sajátosságok figyelembevételének elve.
- Folyamatos ellenőrzés és értékelés elve.
- Pozitív megerősítés elve.
- Egységes nevelő hatások elve.
- Tevékenység központúság - problémaközpontúság elve
- Felfedezettő tanítás-tanulás elve
- Módszertani sokszínűség elve (változatos munkaformák alkalmazása, koordináló, segítő, támogató tanári attitűd)

2.2 Értékek

Feladataink, és a kitűzött célok a következő értékeket szolgálják:

- az élet tisztelete, védelme,
- a testi és lelki egészség,
- a kulturált emberi kapcsolatok,
- a másság elfogadása,
- a család tisztelete,
- a kulturált magatartás és kommunikáció,
- a hazaszeretet,
- a magyarságtudat,
- az európai identitástudat,
- az alkotmányosság, törvényesség, és az állampolgári jogok tisztelete.

3. Az általános iskola nevelési programja

3.1 Célok, kritériumok

Pedagógiai programunk vezérelve a mindenki számára hozzáférhető, esélyegyenlőséget biztosító, szakmai tartalmában a kulcskompetenciák fejlesztésére alapozott, gyermekközpontú minőségi szolgáltatás nyújtása. Fontos feladatunk a fenntartható fejlődés pedagógiájának beillesztése tevékenységrendszerünkbe a természettel összhangban lévő, a társadalmi élet értékeit és a kulturális sokszínűséget fontosnak tartó, egészséges és eredményes emberi élet megvalósítása érdekében.

3.1.1 Általános, mindenkire kiterjedő célok

- *Tanulóink az oktató-nevelő munka során szerezzenek korszerű ismereteket, jussanak azoknak a kompetenciáknak a birtokába, amellyel megalapozottan léphetnek tovább a következő iskolafokozatba, alakuljon ki bennük az élethosszig tartó tanulás igénye, ami pozitív tanulási attitűddel párosul.*

A cél teljesítése szempontjából fontos kritérium, ha a diákok

- legalább 98%-a az év végi értékelési szakaszban teljesíti a követelményeket,
- a továbbtanulási mutatói azt jelzik, hogy megállják a helyüket a választott intézményben, pályaválasztásukkal elégedettek,
- az országos kompetencia mérés eredménye eléri a mérésbe bevont tanulócsoportra megállapított elvárt értéket.

- *Tanítványaink számára legyen érték a tudás, legyenek gyakorlatiasak, nyitott gondolkodásúak, akik képességeik szerinti legtöbbet akarják és tudják önmagukból kihozni.*

A cél teljesítése szempontjából fontos kritérium, ha a diákok

- az iskolák közötti versenyeken sikerrel szerepelnek, a megmérettetést örömmel élik meg,
- az iskola által nyújtott kínálatból a képességeiknek megfelelő kibontakozási lehetőséget igénylik, azokon aktívan részt vesznek.

- *Gyermekeink törekedjenek az egymás tiszteletén alapuló együttműködésre, legyenek toleránsak a mássággal szemben.*

A cél teljesítése szempontjából fontos kritérium, ha a diákok

- a felnőttekkel szemben tisztelettudóak,
- társas kapcsolataikban kulturáltak,
- meg tudják megkülönböztetni az egészséges versengést a rivalizálástól,
- más kultúrákkal szemben nyitottak, érdeklődők,
- nincsenek negatív előítéleteik a kisebbségek és a fogyatékkal élő emberek irányába,
- sajátos nevelési igényű társaik felé toleránsak, segítőkészek.

- *Diákjaink kötődjenek lakóhelyükhöz. ismerjék és ápolják a helyi hagyományokat.*
A cél teljesítése szempontjából fontos kritérium, ha a diákok
 - ismerik lakóhelyük értékeit, nevezetességeit,
 - részt vesznek a közösségi ünnepeken.

- *Tanítványaink körében legyen jellemző a természet szeretete, védelme.*
A cél teljesítése szempontjából fontos kritérium, ha a diákok
 - az iskolát és környezetét magukénak érzik, állagát óvják, törekszenek a tisztaságra, a környezet szépítésére,
 - elítélik azokat, akik a természetet rongálják,
 - a tanulók kifejezésre juttatják, hogy jól érzik magukat az iskolában,
 - aktívak a környezetvédelmi programokon.

- *Tanulóinkban alakuljon ki az egyéni- és környezeti higiénia, az egészséges életmód iránti igény.*
A cél teljesítése szempontjából fontos kritérium, ha a diákok
 - törekszenek a tisztaságra, a környezet szépítésére,
 - munkájukkal szemben igényesek, füzeteik külalakja, ruházatuk, iskolai felszerelésük rendezett,
 - aktívak az egészségnevelési, a testmozgással együtt járó programokon, versengéseken.

3.1.2 Speciális feladatokból adódó célok

- *A német nemzetiségi programban részt vevő tanulók a nemzetiség kultúráját jól ismerő, a német nyelvet beszélő ifjak legyenek (Bükkösd, Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola).*
A cél teljesítése szempontjából fontos kritérium, ha
 - a diákok fontosnak ítélik a német nemzetiségi kultúra megismerését és megőrzését.
 - vállalva a kisebbséghez tartozást, a diákok megértik a német kisebbség nyelvét, irodalmát, történelmét és földrajzát.
 - a testvériskolai kapcsolatok ápolásában a diákok tevékenyen részt vállalnak.

- *A halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók felkészítése során az együttnevelés és a differenciálás szempontjai valósuljanak meg a személyiségfejlesztő munkában.*
A cél teljesítése szempontjából fontos kritérium, ha
 - az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó HHH helyzetű tanulók aránya eléri a 95 % - ot.
 - a kulcskompetenciákat fejlesztő tevékenységi formák közül minden HHH tanuló legalább egy foglalkozásnak állandó résztvevője.

- *A sajátos nevelési igényű (sni) tanulók felnőtté válásának, közösségbe való beilleszkedésének elősegítése.*
A cél teljesítése szempontjából fontos kritérium, ha
 - a tanulásban akadályozott tanulók lemorzsolódási mutatója nem haladja meg az országos átlagot,
 - országos átlagot meghaladó mértékben legalább nyolc osztályos végzettséget szereznek,
 - a nyolc évfolyamot elvégzettek továbbtanulási mutatói elérik az országos átlagot,
 - megteremtődik az sni tanulók integrációját segítő befogadó, inkluzív iskolai környezet.

- *A cigány kisebbségi etnikai programban résztvevő cigány tanulók, vállalva etnikai hovatartozásukat, szilárd alapismeretekkel rendelkező, a saját népcsoportjuk kultúráját jól ismerő ifjak legyenek (Bükkösd, Királyegyháza, Szabadszentkirály, Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegység).*

A cél teljesítése szempontjából fontos kritérium, ha

- a diákok fontosnak ítélik a cigány nemzetiségi kultúra megismerését és megőrzését.
- vállalva a cigány kisebbséghez tartozást, a diákok megértik a kisebbség nyelvét, irodalmát, történelmét és földrajzát.
- sikerül elérnünk a cigány származású tanulók körében a minimum nyolc osztályos végzettséget.
- többségük szakképesítést, illetve érettségit adó intézményben tanul tovább.
- minden évben lesznek ösztöndíjas (Czinka Panna Ösztöndíj, Útravaló Ösztöndíjprogram) tanulóink.
- a cigány népismereti és kulturális vetélkedőkön aktívak a cigány származású tanulók.

3.2 Az általános iskola céljainak értékelése

Az értékelés módszerei között fontos szerepet játszanak:

- a szülők, a tanulók, illetve a fenntartó kistérségi társulás és az abban résztvevő fenntartó önkormányzatok által kialakított vélemények,
- a tanári, nevelői beszámolók,
- az értekezletek tapasztalatainak elemzései,
- a középfokú intézmények, illetve a végzett diákok visszajelzései,
- a tanulói teljesítmények, mérések, vizsgák, versenyek eredményeinek elemzései.

A célok értékelése:

a) a tanulók felé:

osztályfőnöki órákon, iskolagyűléseken, a Diákönkormányzat gyűlésein.

Elsősorban: intézményvezetés, tagintézmény-vezetők, szaktanárok, tanítók.

b) a szülők felé:

szülői értekezleteken, az intézmény szülői szervezeteinek ülésein.

Elsősorban: intézményvezetés, tagintézmény-vezetők, osztályfőnökök, a szülői szervezetek vezetői.

c) a pedagógusok felé:

félévi és év végi értekezleteken átfogó jellegű, munkaértekezleteken aktuális jellegű értékelés formájában.

Elsősorban: intézményvezetés, tagintézmény-vezetők, munkaközösségek vezetői, a fenntartó kistérségi társulás és az abban résztvevő fenntartó önkormányzatok, a szülői szervezetek vezetői.

d) a fenntartó kistérségi társulás és az abban résztvevő fenntartó önkormányzatok felé: intézményvezetői beszámoló a fenntartó kistérségi társulás testületi ülésein.

Elsősorban: intézményvezetés.

e) a szűkebb lakókörnyezet felé: a tanévzáró ünnepélyeken.

Elsősorban: intézményvezetés.

3.3 Az iskola céljai megvalósítása érdekében kiemelt feladatok, eszközök, eljárások

3.3.1 Alapfeladatok, eszközök, eljárások

FELADAT	Eszközök, eljárások
1. Az egész életen át tartó tanulást megalapozó intézményi programok elterjesztésének támogatása	<ul style="list-style-type: none"> - Kompetencia alapú oktatás kiterjesztése. - Változatos oktatásszervezési eljárások (tantárgytömbösítés, projekt, témahét, moduláris oktatás, műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása) és munkaformák alkalmazása: - Érzékszervi tapasztalásra építő ismeretszerzés, képességfejlesztés, - tevékenységközpontú pedagógiai gyakorlat alkalmazása - Alkalmazóképes tudást középpontba helyező oktatás. - Oldott, feszültségmentes tanár-diák együttműködésen alapuló tanórák, foglalkozások szervezésével a tanulók alapképességeinek fejlesztése (elemi számolási készség, értő olvasás, önálló tanulás, beszédkultúra). - Tanulás tanítása.
2. Szociális képességek fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - tanórák alatti kooperatív tanulásszervezési eljárás alkalmazása, - konfliktuskezelési technikák gyakoroltatása, - együttműködést igénylő közösségi feladatok megoldása. - "Szociális-, életviteli- és környezeti" (szociális és állampolgári) kulcskompetencia területen kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése
3. Információs-technikai jártasság kialakítása: a digitális írástudás elterjesztése, mindennapi gyakorlattá válásának támogatása	<ul style="list-style-type: none"> - Az IKT alkalmazásával, elsajátításával - SDT és Internet használatával számítástechnika-és egyre bővülő körben más tanórákon is. - IKT-val támogatott 1:1 (1 diák/1számítógép) oktatási környezet bevezetése és elterjesztése (Tanulói laptop program működtetése)
4. A tanulók önismeretének fejlesztése, továbbtanulás segítése	<ul style="list-style-type: none"> - Az ön- és csoport értékelés gyakorlati alkalmazásával. - Osztályfőnöki órákon információk szerzése a továbbtanulásról (jelentkezés módjának, iskolatípusok megismerésével). - Pályaválasztási tanácsadással. - Középiskolák nyílt tanítási napjaira, előkészítő foglalkozásaira irányítással. - "Életpálya-építési" (kezdeményező készség és vállalkozói kompetencia) kulcskompetencia területen kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése

FELADAT	Eszközök, eljárások
<p>5. Kommunikáció központú idegen nyelvi oktatás</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nyelvgyakorlás lehetőségének biztosításával idegen nyelvi környezetben (Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola). - Testvériskolai kapcsolatok lehetőségeinek kihasználásával (Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola). - Nyelvérzék szerinti csoportbontás alkalmazásával (Bükkösd, Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola). - Nyelvi labor kialakításával és nyelvoktató szoftverek alkalmazásával. - "Szövegértés-szövegalkotás" (anyanyelvi kommunikáció) kulcskompetencia területen kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése. - "Idegen nyelvi" kulcskompetencia területen kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése
<p>6. Tehetségek gondozása, lemaradók felzárkóztatása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítésével, befogadó /inkluzív pedagógia alkalmazásával. - Egyéni adottságokhoz igazított differenciált tananyag közvetítéssel, differenciáló tanulásszervezési eljárásokkal. - Szakkörökkel. - Egyéni foglalkozások, korrepetálások, lehetőség szerinti csoportbontások alkalmazásával. - Tantárgyi-, sport-, és kulturális versenyekre való felkészítéssel, versenyztetéssel.
<p>7. A tanulók káros szenvedélyektől mentes, egészséges életmódra nevelése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Egészségnevelő programok – projektek, témahetek - működtetésével. - Személyes példamutatással. - Sportkörü foglalkozások biztosításával.
<p>8. Környezet és természetvédelemre nevelés</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Természet- és környezetvédelmi program – projektek, témahetek, modulrendszerű oktatási programok, erdei iskola stb. - működtetésével. - Természetjárással, táboriskola megszervezésével. - Természetismeret és a hon- és népismeret tantárgy/modul tananyagtartalmának kiegészítése a közvetlen és tágabb lakókörnyezet megismerésével.
<p>9. Tanórán kívüli ismeretközvetítő és kulturális tevékenység kiszélesítése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kirándulások, táborok, színház-, múzeumlátogatások, sportrendezvények, könyvtári foglalkozások megszervezésével.
<p>10. A tanulók jó ízlésének, esztétikai érzékének fejlesztése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tiszta, barátságos, biztonságos iskolai környezet megteremtésével, szépítésével. - Ízléses, dekoratív tantermekkel. - Művészeti szakkörök megszervezésével.
<p>11. Kulturált társas kapcsolatok kialakítása, formálása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A házirendben megfogalmazottakkal összhangban a megjelenés, megszólítás, megszólalás, köszönés, kortársakkal-felnőttekkel szembeni tisztelettudó viselkedés megkövetelésével. - A másság elismertetésével (a testi vagy szellemi

FELADAT	Eszközök, eljárások
	<p>fogyatékoság, etnikai hovatartozás, vallási hovatartozás elfogadtatásával).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osztályfőnöki órákon beszélgetés, az alapvető etikai normák megismertetése audiovizuális eszközök segítségével.
<p>12. A közvetlen és tágabb lakókörnyezettel kialakított élő kapcsolat ápolása, fenntartása, fejlesztése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Közös rendezvények, műsorok, ünnepek szervezésével, a hagyományok ápolásával.

3.3.2 Speciális feladatok, eszközök, eljárások

SPECIÁLIS FELADATOK	Eszközök, eljárások
<p>1. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek életésélyeinek javítása, hátránykompenzáció</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Intézményi integrációs stratégia kialakításával. - Szegregációmentes együttnevelést biztosító, befogadó intézményi környezet megteremtésével. - IPR eszközrendszer alkalmazásával (projektpedagógia, drámapedagógia, szöveges értékelés, fejlesztési terv, stb.). - Ösztöndíjpályázatokkal, segélyezési javaslatokkal. - Kedvezményes étkeztetés, napközis foglalkozások biztosításával. - Hatékony ifjúságvédelmi tevékenységgel.
<p>2. A német nemzetiségű kisebbségi tanulók identitás-tudatának erősítése (Bükkösd, Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Német nemzetiségi nyelvoktató program. - Testvériskolai kapcsolatokról adódó lehetőségekkel (levelezés, diákcsere, tábor). - Helyi kisebbségi önkormányzatokkal közösen szervezett hagyományörző programokkal. - Nyelvi táborok szervezésével.
<p>3. Sajátos nevelési igényű tanulók életésélyeinek javítása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A 23/1997.(VI.4.) MKM rendelet szerinti nevelés-oktatás megszervezésével. - Egyéni fejlesztő foglalkozásokkal. - A 9.-10. évfolyamon az ismeretek megszilárdításával a megalapozottabb szakiskola-választás segítése (Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegység). - Szoros szakmai együttműködés a BUDAI-VÁROSKAPU Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Speciális Szakiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézménnyel (Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegység).

SPECIÁLIS FELADATOK	Eszközök, eljárások
<p>4. A cigány nemzetiségű kisebbségi tanulók identitás-tudatának erősítése (Bükkösd, Királyegyháza, Szabadszentkirály, Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegység)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A 32/1997.(XI.5.) MKM rendelet szerinti cigány kisebbségi program működtetésével - Ösztöndíj-pályázatokkal (Czinka Panna Ösztöndíj, Útravaló Ösztöndíjprogram).

3.3.3 Kompetencia alapú oktatás

A kompetencia alapú oktatás célja az, hogy a gyermekek a mindennapi életben hasznosítható tudással rendelkezzenek – nem lemondva az ismeretek elsajátításáról, vagyis „ismeretekbe ágyazott képességfejlesztés” megvalósítására törekszik.

„Kompetencia alapú fejlesztésen a készségek, képességek fejlesztését, az alkalmazásképes tudást középpontba helyező oktatást értjük.” (suliNova)

A kompetencia alapú fejlesztés előnye, hogy segíti a különböző fejlettségi szinten lévő gyermekek közötti különbségek csökkentését, a hátrányokkal rendelkezők felzárkózását. Az új módszerek, technikák alkalmazásával (kooperatív, projekt stb.) a tanulók olyan képességei is fejlődnek, mint a kommunikációs képesség, vitakészség, együttműködés, a máság elfogadása. A kompetencia alapú oktatás során is fontos szempont (mint mindenfajta tanításnál), hogy a gyermeket tanítsuk, ne a tantárgyat.

A kompetencia alapú oktatás során olyan tananyagszervezési-módszertani megoldások kerülnek alkalmazásra, amelyek lehetővé teszik a tanulók bevonását a tudás- és készségelsajátítási folyamatba azzal, hogy

- a tevékenységközpontú módszertant hangsúlyozzák,
- az életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenység szervezését és módszerválasztását helyezik előtérbe
- a játék és az eszközhasználat dominanciájára épülnek,
- biztosítják az infokommunikációs technológiák oktatásban történő alkalmazását,
- segítik a jó munkalétkört a tévedés és a vita szabadságának biztosításával,
- a diák cselekvő, személyes tapasztalatszerzésére építenek.
- segítik az eredményes és hatékony tanulásszervezési módszerek és technológiák elsajátítását,
- a kooperatív tanulási technikák alkalmazását helyezik előtérbe,
- segítik a jó munkalétkört a tévedés és a vita szabadságának biztosításával,
- a diák cselekvő, személyes tapasztalatszerzésére építenek.

A tantárgyak oktatása során a fejleszthető kompetenciák közül hangsúlyozottan jelenik meg

- az anyanyelvi kommunikáció: az önértékelés, a kommunikációs képességek, az információfeldolgozás folyamatának fejlesztése,
- az idegen nyelvi kommunikáció(ek): pozitív attitűd kialakulása más kultúrák iránt, kulturális műveltség fejlesztése,
- a matematikai kompetencia: logikus gondolkodás, problémamegoldó képességek fejlesztése,
- a digitális kompetencia: információ felismerése, visszakeresése, tárolása, előállítása, kommunikáció az interneten keresztül,
- a kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetencia - életpályaépítés: önmeghatározás, önbemutató, stratégiaalkotás.

3.3.3.1 Kompetencia alapú oktatás területei a HEFOP 3.1.3. pályázattal támogatva

A Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskolában és a Bicsérdi Tagintézményben a nyertes **HEFOP 3.1.3. (Felkészítés a kompetencia alapú oktatásra)** pályázat keretében a **2006/2007-es tanévtől** az alábbi változások indultak be az oktatás területén:

- Erőforrás fejlesztés: kompetencia alapú oktatáshoz szükséges pedagógusi kompetenciák fejlesztése.
- Tanórai tevékenység megújulása a kompetencia alapú oktatással az alábbi területeken:
Szentlőrinc:
A-típusú **szövegértés** és **matematika** programcsomagok alkalmazása, melyek a matematika és az anyanyelv (magyar) műveltségterület teljes egészét lefedik.
B-típusú **idegen nyelv** programcsomag, amely a szövegértés-szövegalkotás fejlesztésére irányuló és arra mintát adó modulokat tartalmaz az adott műveltségterület tananyagához illeszkedve.

Bicsérd:

A-típusú **szövegértés**, **matematika** teljes lefedettséggel, **idegen nyelv** a program kidolgozottsága szerinti teljes lefedettséggel, **életvitel** részleges lefedettséggel, **szociális kompetenciák** testnevelés és természetismeret műveltségterületen.

A kompetencia alapú oktatást 2006. szeptember 1-jén az 1. és 5. osztályban magyar, matematika, idegen nyelv kompetencia területeken vezette be a két fenti általános iskola, az ezt követő tanévekben pedig – felmenő rendszerben – minden évfolyamon bevezetésre került.

3.3.3.2 Kompetencia alapú oktatás területei a TÁMOP 3.1.4. pályázattal támogatva

A TÁMOP – 3.1.4./08/2. „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben” pályázat a NAT szerinti kulcskompetencia – területek fejlesztését újszerű tanulás-szervezési eljárások alkalmazását támogató oktatási programok bevezetését, adaptálását tette lehetővé a 2009/2010-es tanévtől az alábbi feladatellátási helyeken:

1. SZONEK Ifjúság Úti Általános Iskolában

- a) 3.d. tanulócsoportban „**Szövegértés-szövegalkotás**” kulcskompetencia területen teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása;
- b) 1.b., 1.c, 5.b, 7.c. tanulócsoportokban, a „**Matematika**” kulcskompetencia területen teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása;
- c) 3.b. tanulócsoportban, „B” típusú angol „**Idegennyelv**” területen kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása;
- d) K4.a., 5.a. tanulócsoportban, „**Életpálya-építési**” kulcskompetencia területen kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása;

2. SZONEK Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola

- a) 6. évfolyamos tanulócsoportban „**Szövegértés-szövegalkotás**” kulcskompetencia területen teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú saját kidolgozású oktatási program bevezetése, alkalmazása, a nem sajátos nevelési igényű tanulók számára kiadott program és programcsomag, valamint a 2/2005. (III.1.) OM rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelésének, iskolai oktatásának irányelveiről alapján.
- b) 7. évfolyamos tanulócsoportban, a „**Matematika**” kulcskompetencia területen teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú saját kidolgozású oktatási program bevezetése, alkalmazása, a nem sajátos nevelési igényű tanulók számára kiadott program és programcsomag, valamint a 2/2005. (III.1.) OM rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelésének, iskolai oktatásának irányelveiről alapján.
- c) 8. évfolyamon „B” típusú „**Életpálya-építési**” (kezdeményező készség és vállalkozói kompetencia) kulcskompetencia területén kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása, valamint a 2/2005. OM rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelésének, iskolai oktatásának irányelveiről alapján.
- d) A Kollégiumban:
 - a. „C” típusú **szociális, életviteli és környezeti** kulcskompetencia területén kompetencia alapú saját kidolgozású oktatási program bevezetése, alkalmazása, mely készült a 3., 4. osztályosoknak ajánlott kompetencia alapú oktatás „C” programcsomagok alapján és a 2/2005. OM rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelésének, iskolai oktatásának irányelveiről figyelembe vételével (a csoportot tanulásban akadályozott és ép értelmű tanulók alkotják). valamint

- b. az **életpálya-építési kompetencia** alapú oktatási programok, programcsomagok bevezetése, alkalmazása, mely készült a 2., 3., 4., 6. osztályosoknak ajánlott kompetencia alapú oktatás életpálya-építés „C” programcsomagok alapján és az Irányelvek figyelembe vételével (csoportot tanulásban akadályozott és ép értelmű tanulók alkotják).

3. SZONEK Bükkösd Általános Iskola tagintézmény

- a) 1. és 4. évfolyamos tanulócsoportban „**Szövegértés-szövegalkotás**” kulcskompetencia területen teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása;
- b) 5. évfolyamos tanulócsoportban, a „**Matematika**” kulcskompetencia területen teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása;
- c) 8. évfolyamos tanulócsoportban, **szociális, életviteli és környezeti** kulcskompetencia területen kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása;

4. SZONEK Királyegyháza Általános Iskola tagintézmény

- a) 4. és 6. évfolyamos tanulócsoportban „**Szövegértés-szövegalkotás**” kulcskompetencia területen teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása;
- b) 5. és 7. évfolyamos tanulócsoportban, a „**Matematika**” kulcskompetencia területen teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása;
- c) 8. évfolyamos tanulócsoportban, **szociális, életviteli és környezeti** kulcskompetencia területen kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása.

3.3.3.3 Kompetencia alapú oktatást segítő újszerű tanulásszervezési eljárások

A TÁMOP 3.1.4 pályázat követelményeként a pedagógiai innováció az alábbi újszerű tanulásszervezési technikák alkalmazását segítő, a kulcskompetenciák fejlesztését támogató, modern pedagógiai módszertan alkalmazására terjed ki intézményünkben:

Témahét: Egy adott tárgykört a diákok 3-5 tanítási napon, esetleg hosszabb időkeretben, iskolai és iskolán kívüli helyszíneken, rugalmas időkeretek között, változatos tevékenység típusok és sokszínű módszertani eszközök segítségével dolgozzák fel. Alkalmasak egy-egy kulcstéma integrált, a kereszttantervi szempontokat érvényesítő feldolgozására.

Projektoktatás: A projekt egy sajátos tanulási egység, melynek középpontjában egy probléma áll. Egy projekt során az adott probléma lehető legtöbb összefüggését kell feltárni. A projekt módszer a tanulói tevékenység tudatos tervezését igényli, mely átlép a hagyományos oktatáson, az iskola hagyományos időkeretein, és minden résztvevő mindenféle tapasztalataira épít.

Tantárgytömbösítés: Lehetővé teszi, hogy adott műveltségi terület (tantárgy) ismeretanyagát szakaszolva, a tanítási év teljes időszaka helyett epochális szakaszokra elosztva teljesítsék,

egy tanítási napon több egymást követő, azonos műveltségi területhez (tantárgyhoz) kötődő tanítási óra felhasználásával. Ez a szervezeti megoldás lehetővé teszi, hogy a gyermek figyelmé, érdeklődése tartósan egy-egy műveltségterületre koncentrálódjon.

Moduláris oktatás: A tananyag kisebb, önmagában koherens részei a modulok, melyek az egyes tanórák anyagánál általában nagyobb, de a tanterv egészénél kisebb egységek, vagyis egy témakört, témát tartalmaznak. A moduláris oktatás felkínálja a tanórán kívüli tevékenységeket, pl. erdei iskola, táboriskola.

IKT: Az információs és kommunikációs technológia körébe sorolható minden olyan számítógépes-informatikai eszköz, alkalmazás és szolgáltatás, amelyek a tanítási-tanulási folyamatban felhasználásra kerülnek. Az IKT-val támogatott tanórán az IKT alapú eszközök és módszerek a tanóra min. 30%-ban alkalmazásra kerülnek. A digitális pedagógia segítségével új pedagógiai gyakorlatok kialakítására nyílik lehetőség.

Műveltségterület tantárgynélküli oktatása: A műveltségterülethez tartozó tantárgyak tanórái nem különülnek el egymástól; a tantárgyi tartalmak, a tanórai tevékenységtípusok, a követelmények integrálódnak, ennek megfelelően kerülnek megfogalmazásra. Az értékelés is egyben, egy félévi, illetve egy év végi osztályzattal, vagy szöveges értékeléssel történik.

3.3.3.4 Kompetencia alapú oktatás kiterjesztésének lehetőségei intézményünkben

3.3.3.4.1 Horizontális kiterjesztés

- A kompetenciaalapú oktatás bevezetése a Zsigmond Király Általános Iskola (Szabadszentkirály) tagintézményben is
- Az alkalmazott korszerű pedagógiai módszerek kiterjesztése (például: témahét, epochális rendszer, projektalapú oktatás, IKT alkalmazása), a nem tanórai foglalkoztatási formákra (pl., sport, tantárgyi-, művészeti szakkörök, táboriskola /erdei iskola stb.).
- Szociális, életviteli és környezeti kompetenciaterület, valamint az életpálya-építési kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása, az osztályfőnöki órákon.
- E-tanulás kiterjesztése az otthoni tanulásban
- SNI-s gyermekek kompetencia alapú fejlesztésének kiterjesztése az integrált oktatásban résztvevő tanulókra.

3.3.3.4.2 Vertikális kiterjesztés

- A már bevezetésre került programcsomagok felmenő rendszerű folytatása minden évfolyamon és minden tanulócsoporthoz.
- Az alkalmazott korszerű pedagógiai módszerek kiterjesztése (például: témahét, epochális rendszer, projektalapú oktatás, IKT alkalmazása), felmenő rendszerű folytatása évfolyamokra és minden tanulócsoporthoz.

3.3.4 Német nemzetiségi kisebbségi nevelés és oktatás

A kisebbségi nevelés és oktatás célja és feladata megegyezik a többségi oktatásával. Sajátossága, hogy intézményi feltételek között biztosítja a nemzetiségi német nyelv tanulását, a német nemzetiségi történelmi kultúra megismerését, a hagyományörzést és teremtést, a kisebbségi jogok megismerését és gyakorlását.

A kisebbségi nevelés-oktatás irányadó dokumentumai: a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelvei és a Kerettanterv. Ez biztosítja, hogy tanulóink tudása megfeleljen a közös és kötelező követelményeknek.

Történeti áttekintés:

Német nemzetiségi kisebbségi oktatás a Bükkösi Tagintézményben és a Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskolában folyik az 1-8. évfolyamon. Bükkösd komoly hagyományokkal rendelkezik a német nyelv tanításának területén, hiszen német ajkú lakossága erre már a 18. század vége óta igényt tartott. Mostani német nemzetiségi oktatási programja is évtizedes múltra tekint vissza. Jelenleg a lakosság 20-25%-a vallja magát német nemzetiségűnek. Származásuk leginkább nevükben, kapcsolataikban (pl.: Baranya Megyei Német Önkormányzat) és hagyományaikban érhető tetten, nyelvükben már kevésbé.

Szentlőrinc eredendően nem „sváb” település, azonban az ötvenes évektől kezdődően a környező baranyai falvakból jelentős bevándorlás történt. A 2007. július 1-jén létrejött Szentlőrinci Oktatási Nevelési Központ előintézményeiben német nemzetiségi nyelvoktatás is folyt. E hagyományokra támaszkodva szerepel intézményünk alapító okiratában a német nemzetiségi oktatás.

Személyi-tárgyi feltételek:

- *Tanulók:* A tanulók összetétele rendkívül heterogén. Vannak nemzetiségi német családokból, vegyes házasságokból, magyar, sőt cigány családból érkező tanulóink, akik a nemzetiségi német nyelvtanulási formát kérik az általános iskolába lépéskor. Egy dologban minden tanuló egyforma, tanulóink otthonról nem hozzák magukkal a német nyelv ismeretét. A nemzetiségi német családokban már alig beszélnek a német nyelvet, a nagyszülők is könnyebben szólnak meg magyarul, mint németül.
- *Pedagógusok:* Az oktató-nevelő munka személyi feltételei biztosítottak az intézményben. Bükkösdön két nemzetiségi tanító, egy nyelvtanár és egy német nyelv és irodalom szakos bölcsész, Szentlőrincen pedig két nemzetiségi tanító, egy nemzetiségi tanító és tanár, valamint három nemzetiségi tanár biztosítja a német nemzetiségi nyelv oktatását.
- *Tárgyi-dologi feltételek:* A két általános iskola biztosítani tudja a német nemzetiségi nyelv oktatásához és a nemzetiségi programok megvalósításához szükséges tárgyi-dologi feltételeket. Szentlőrinc testvérvárosi kapcsolata – Urbach településsel – nagy segítséget jelent a Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola számára. A rendszeresen érkező szállítmányokból több tanterem berendezésére is sor került ezidáig. A rendszeres könyvadományok is jól szolgálják a nyelvtanításban is megjelent „többkönyvűség” intézményi szemléletét. A SZONEK tábora gyakran helyszíne német nyelvi táborainknak. Ezen felül a Bükkösi Tagintézmény régi hagyományokra épülő kapcsolatokat ápol a Goethe Intituttal.

Német nemzetiségi nyelvoktató program témakörei és követelményei (hagyományos nyelvoktató kisebbségi oktatási forma)

A német nemzetiségi oktatás fő célja, hogy kedvet ébresszen a tanulóknak a német nyelv tanulása, a nemzetiségi kultúra megismerése és megőrzése iránt. Célunk, hogy a tanulók olyan nyelvi tudásra tegyenek szert, amelyre építhetnek a továbbtanulásnál, mely képessé teszi őket a német nyelven történő kommunikációra.

- Már a nagycsoportos óvodások körében sulis-ovi keretében heti 1 órában játékos foglalkozásokat tartunk.
- A német nyelvet tantárgyi keretekben, első évfolyamtól oktatjuk felmenő rendszerben.
- A nyelvoktatás osztálykeretben, amennyiben a létszám a Köznevelési Törvény által előírt létszámhatárokat eléri, csoportbontásban folyik.
- A szülő joga kérni gyermeke számára ezt az oktatási formát. E programban való részvételnek nem lehet akadálya a tanulók családjából hozott nyelvtudásának hiánya vagy hiányossága.
- A nyelv oktatásához az Oktatási Minisztérium által a nemzetiségi oktatás számára kiadott és a mindenkori tankönyvjegyzékben szereplő tankönyveket és munkafüzeteket, valamint a szaktanárok által összeállított feladatlapokat használjuk.
- Az osztályozás és értékelés az általános elvek és módszerek alapján történik.

A. Szóbeli készségek fejlesztése terén kitűzött célok

a) Beszédkészség, beszéd: A tanuló

- legyenek képesek a német nyelvű kommunikációra,
- ismerjék meg a nonverbális kommunikáció lehetőségeit,
- értsék meg a beszélgetőpartnert,
- értsék meg a tömegkommunikációs eszközök német nyelvű adásait (rádió, televízió, filmek, internet),
- legyenek képesek párbeszéd folytatására,
- legyenek képesek szövegek összeállítására és elemzésére, tudják magukat köznyelven kifejezni,
- beszédkészségük törekedjenek a nyelvtani helyességre,
- szókinccse a 8. évfolyam végére érje el az 1700 szót.

b) Olvasás, szövegértés: A tanuló

- lelje örömét az olvasásban,
- fejlődjön ki benne a szövegértés,
- ismert témákhoz kapcsolódó szövegeket értsen meg és tudjon feldolgozni,
- legyen képes a nyomtatott médiák használatára,
- legyen képes információszerezésre,
- tudjon szótárakat, segédeszközöket használni.

B. Írásbeli készségek terén elérendő célok

A tanuló

- írásbeli kreatív képességei fejlődjenek ki,
- ismerje meg a fontosabb szövegszerkezeteket,
- tudja gondolatait írásban pontosan kifejezni,

- írásbeli munkáinál törekedjen a nyelvtani és helyesírási szabályok pontos betartására.

C. Sajátos aspektusok

- Fejlesszük ki tanulóinkban a nemzetiségtudatot.
- Ismerje meg a tanuló a nemzetiségi lakosság történelmét és kultúráját.
- Ismerje a német nyelvű országokat, azok kulturális értékeit.
- Fejlesszük ki bennük az érdeklődést a multikulturális értékek iránt.

3.3.5 Nemzetközi kapcsolatok, diákcsere

A Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola Kodolányi Utcai Telephelyének 1999 óta van testvériskolai kapcsolata a plüderhauseni reáliskolával (Realschule Plüderhausen). Minden tanév utolsó negyedében a hetedik évfolyam legjobb németesei (kb. 15 tanuló) utazhatnak Németországba az évfolyamot tanító két nemzetiségi némettanárral. A német cserediákok és tanáraik a következő tanév szeptemberében érkeznek Szentlőrincre.

A Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskolának az urbachi Wittumschule-val is van testvériskolai kapcsolata. Két-három évente diákcsere keretében több évfolyamból összeállított diákcsoport utazik Németországba az évfolyamot tanító némettanárral.

Mindkét diákcsoport azoknál a diákoknál lakik, akiket a viszontlátogatáskor fogadnak. A párokat igyekszünk a diákok közös érdeklődési területei alapján kialakítani, az így kialakult kapcsolatok egy része továbbra is fennmarad. Ez lehetőséget nyújt a diákoknak és családjuknak a barátság elmélyítésére, további találkozásokra, egymás meglátogatására. (Több család is tartja évek óta a diákcsereként kezdődött kapcsolatot.)

A diákcsere előnyei:

- A magyar diákok számára remek alkalom kínálkozik a nyelvgyakorlásra, itt kipróbálhatják, hogy tudnak folyamatosan kommunikálni a hét éve tanult nyelven. Élőben találkoznak a nyelvhasználat többféle formájával (beszélt nyelv esetleg nyelvjárársban is, idegenvezetések, telefon, tv, rádió, újság, internet, e-mail, chat, stb.).
- Mivel a résztvevők mindig családoknál lagnak, egy héti részesei lehetnek a családi eseményeknek, hétköznapiaknak, születésnapoknak, rokonlátogatásoknak.
- Kölcsönösen lehetőség nyílik egymás kultúrájának, szokásainak, országainak jobb megismerésére, az esetleges előítéletek lerombolására.
- A magyar diákok aktívan részt vesznek a németországi tanórákon, a német diákok pedig bemutatóórák keretében nyerhetnek bepillantást a magyar iskolai életbe.
- Közös és családi kirándulások keretében felfedezhetik a résztvevők a testvériskola települését, környékét, a közeli nagyvárost (Stuttgart, ill. Pécs).

A Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola Kodolányi Utcai Telephely, a német Realschule Plüderhausen és francia testvériskolája, a roulans-i Collège Aigremont 2006-2009-ig egy közös Európai Unió projektben vettek részt, melynek címe: Gemeinsame Geschichten - gemeinsame Geschichte: "Auf den Spuren der Römer" avagy Közös történetek – közös történelem: „A rómaiak nyomában”.

3.3.6 Cigány kisebbségi etnikai nevelés és oktatás

„... a magyarországi cigányság elindult az etnikai újjászületés útján. Ez azt jelenti, hogy a cigányság egyre több csoportja számára már nem az egyéni asszimiláció, hanem a saját kultúra megőrzésével járó, egyenrangú társadalmi beépülés jelent értékes alternatívát. Következésképpen fel kell készülnünk rá, hogy a gyermekeket mindkét kultúrához való alkalmazkodásra képessé tegyük.” (Forrai L. K. – Hegedűs T. A. – Farkas E. nyomán)

Fenti felismerésnek megfelelően kellett kidolgozni az etnikai kultúrák egyenlőségén alapuló oktatás rendszerét. Ezt a szemléletet a nemzetközi szakirodalom multikulturális nevelésnek nevezi.

A multikulturális nevelés feladata az, hogy felkészítse a gyermekeket mindkét kultúrához való alkalmazkodásra. A kettős kultúra egyenjogúságának elismerését megkönnyíti, ha a többségi kultúrába is beépülnek a kisebbségek értékei. A minimum azonban az, hogy olyan nevelési stratégiákat kell kialakítani, amelyek segítségével leküzdhető a rasszizmus és az előítélet a tanárok és a tanulók között.

3.3.6.1 *A bevezetés okai és módja*

A cigányság jelentős létszámú etnikai kisebbséget alkot hazánkban. A Magyar Köztársaság alkotmányában is rögzített joguk a teljes egyenlőségre az 1993. évi LXXVII. törvényben fogalmazódik meg. E törvény 43. §-a biztosítja számukra a kisebbségi óvodai nevelés és általános iskolai oktatás igénybevételének lehetőségét. A /4/ bekezdés szerint a kisebbségi tanulócsoporthoz indítása kötelező, ha legalább nyolc, egyazon kisebbséghez tartozó szülő kéri ezt. Az érintett általános iskolákban a 32/1997.(XI.5.) MKM rendelet szerinti cigány kisebbségi oktatási forma működik. Az oktatást tantárgyakba integrált tananyagokkal biztosítjuk, melyeket az egyes tantárgyi tantervek részletesen taglalnak.

A **Bükkösi, Királyegyházai és Szabadszentkirályi Tagintézmények** beiskolázási körzetében – a beadott kérelmek alapján – a szülők jelentős hányada igényli, hogy gyermeke etnikai oktatásban, nevelésben részesüljön. Emellett a **Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegységben** is működik a cigány kisebbségi etnikai program. Ezen programok szervesen illeszkednek az intézményekben működő integrációs pedagógiai rendszerhez, illetve a képesség-kibontakoztató- és tehetséggondozó képzésekhez.

Köztudott, hogy a tanulók háttere, otthoni körülményei igen meghatározóak képességeik alakulásában. Természetesen a gyermek fejlődése érdekében a család, a saját szülei tudnak a legtöbbet tenni, de mert ez nem minden esetben történik meg, az iskolákra hárul ezen hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek javítása.

Az etnikai program gerincét a helyzetelemzés és a célkitűzés – feladat-meghatározás jelenti. Ehhez minden tanévben mellékletként csatolják a fenti tagintézmények és az érintett szentlőrinci intézményegység a szükség szerint elkészített, illetve módosított, gyermekcsoportokra lebontott részletes terveket az óvodai, az alsós, illetve a felsős kisebbségi kultúra oktatásához. Felülvizsgálatra, módosításra tanévenként kerül sor.

3.3.6.2 Helyzetelemzés

- A gyermekközösség:

A roma származású tanulók többsége jelentős hátránnyal érkezik a családból: szociális, kulturális és egyes esetekben nyelvi lemaradást is tapasztalhatunk. Társadalmi integrációjukhoz – az asszimiláció elvárása nélküli – tudatos fejlesztő programot kellett létrehozunk. Ennek legfontosabb eleme a készségfejlesztés, az alapkészségek és képességek kialakítása, valamint a tehetséggondozás.

- A szülői háttér, kapcsolat a családdal:

A szülők jelentős része alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, sokuk még a 8 általánost sem fejezte be. Közöttük magas a munkanélküliek aránya, akiknek – képzetlenségük miatt – minimális esélyük van az elhelyezkedésre. Legtöbbjük ezt belátja, ezért a gyermekével kapcsolatos elvárások között szerepel a jó iskolai eredmény elérése.

3.3.6.3 Az etnikai nevelés céljai és feladatai

„Természetes, hogy az ember a hozzá hasonlókhöz vonzódik, a tőle különbözőktől távol tartja magát. Számos külső jegy és körülmény lehet a hasonlóság alapja. Együtt gondolkodni, gondolatokat cserélni, vitatkozni is csak olyanokkal tud az ember, akikkel vannak közös gondolatai. Ilyen módon az egymáshoz hasonlóknak módjuk van egymás alapos megismerésére. A tőlük különbözőkről anélkül alkotnak véleményt, hogy ismernék őket valójában. Ez a – többnyire negatív, elutasító – vélemény az előítélet.

A cigánygyerekek sorsát az iskolában a velük szembeni előítéletek határozzák meg. Az előítéletek elosztatásának egyetlen módja van: a megismerés. Ennek során feltárulhatnak azok a hasonlóságok, amelyek – minden külső látszat ellenére – mégiscsak összekötnek bennünket, és azok a különbségek, amelyeket figyelembe kell vennünk, amikor másokkal foglalkozunk.” (Diósi Ágnes)

Legfontosabb célunk az együttélési szokások kialakítása, amelyet az együttneveléssel szándékozunk elérni. A roma tanulók megismerkednek a többségi társadalom kultúrájával, szokásaival, ezáltal társadalmi beilleszkedésük könnyebbé válik.

A nem roma tanulók megismerik a kisebbség kultúráját, jellemző szokásait, ezáltal könnyebben befogadják őket, csökken a hátrányos megkülönböztetés mindkét fél részéről.

Roma tanulóink számára – az alapos megismerés után – a választás lehetőségét kínáljuk fel: úgy őrizhetik meg etnikai identitásukat, hogy a többségi társadalomnak hasznos tagjai lehetnek, anélkül, hogy asszimilálódásra kényszerüljenek.

3.3.6.4 A kisebbségi általános iskolai nevelés-oktatás célja és feladatai

A cigány kisebbségi oktatás biztosítja:

- a tanulók számára a cigány kultúra megismerését, a cigányság történelmével, irodalmával, képzőművészetével, zenei és táncművelésével való megismerkedést,
- a cigányság hagyományairól szóló ismeretek oktatását.

Az oktatás elősegíti a cigány tanulók sikerességét és mérsékli hátrányaikat. Biztosítja a cigányság helyzetéről, jogairól, szervezeteiről, intézményeiről szóló ismeretek oktatását.

A pedagógia eszközeivel, – asszimilációs elvárások nélkül – segíti a cigányság integrációját. Kötelezően oktatjuk a cigány népismeret műveltségi területet, valamint az iskolai sikerességét

elősegítő készségeket fejlesztjük Ezen kívül lehetőségeink szerint tantárgyi fejlesztésre, szocializációs, kommunikációs fejlesztésre, és egyéni tehetséggondozásra is sor kerül. A differenciált képességfejlesztő foglalkozások a napközis foglalkozások keretében is megszervezésre kerülnek.

Az interkulturális oktatást azok részére szervezi intézményünk, akik nem vesznek részt a kisebbségi oktatásban. Célja, hogy a kisebbségi oktatásban résztvevők és részt nem vevők is megismerhessék az adott kisebbség kultúráját. A foglalkozások az adott kisebbség kulturális örökségét, jelenét, szokásait mutatják be, a többségi kultúrával egyenrangúan és megfelelő terjedelemben tárgyalják a kisebbség kultúráját is.

A törvény által meghatározott fejlesztési területek ismereteit, különböző tantárgyak kereteibe beépítve kívánjuk megvalósítani. Így például a kommunikációs képességeket az anyanyelv, magyar irodalom tantárgy keretében fejlesztjük, hasonlóképpen a kisebbség irodalmi értékeit (vers, mese, mondóka, szólás, közmondás) is ezen tantárgy keretein belül ismertetjük meg. Hangsúlyt fektetünk a lakóhely ismeretére, eredetmondák, történetek megismertetésére a cigányság múltjából.

Zenei nevelésben a meglévő, veleszületett képességekre alapozunk. Meg kívánjuk ismertetni a cigány zenekultúra alapjait, jellemző dalait, ritmusaikat, ének- és gyermekjátékaikat, a hangszereket és a hangszerpótlókat. A vizuális kultúra keretében építünk a cigányság sajátos, rendkívül gazdag szín- és formavilágára. Kreativitásukat változatos tevékenységekkel fejlesztjük, megismertetjük őket a cigány kézműves hagyományokkal (kosárfonás, teknővájás, üstfoltozás stb.), és képzőművészeti alkotásokkal.

3.3.6.5 *A cigány kisebbségi etnikai program témakörei és követelményei*

Magyar nyelv és irodalom: cigány irodalom témakörei:

- Cigány népi szólások, közmondások
- Cigány mondák, népmesék
- A hazai cigány műmesék
- Műismeret
- Irodalmi ismeretek (népművészet műfajai, szájhagyomány és az írásbeliség szerepe)
- Irodalomolvasás (vers, novella)

A cigány irodalom témakör követelményei a 4. évfolyam végén:

- A szólások és közmondások közti helyes különbségtétel
- Tíz cigány vagy cigányokról szóló közmondás, illetve szólás ismerete
- Öt monda vagy mese saját szavakkal történő előadása
- A mondákban és a mesékben rejlő tanulságok megfogalmazása, és az egyes művek tartalmának elemzése
- A cigány népmesék és műmesék rokon vonásainak felismerése
- Egy kiválasztott mese előadása saját készítésű bábokkal
- Tudja a tanuló, hogy a cigányság indiai eredetű nép
- Tudja a tanuló a cigány himnusz szövegét, legalább magyar nyelven (Zöld az erdő)

A cigány irodalom témakör követelményei a 8. évfolyam végén:

- Híres emberek, történelmi személyiségek, hétköznapi emberek jellemzése
- A különbségek, változások felismerése, és a cigányság szempontjából sorsdöntő változások megfogalmazása
- Beszélgetés és vita a cigány nép gasztronómiai szokásairól
- Ételreceptek gyűjtése
- A cigány és a magyar ételek összehasonlítása

A cigány irodalom témakör követelményei a 10. évfolyam végén:

- Jelentősebb cigány alkotók főbb műveinek ismerete.
- Egy szabadon választott cigány költő, vagy író életútjának bemutatása.
- A diák saját véleménye a cigányság helyzetéről.
- Jövőkép festése saját elgondolás szerint

Ember és társadalom témakörei:

- Lakóhely ismerete
- Országismeret
- Mondák, történetek a cigányság eredetéről, múltjáról, a nevezetes eseményekről, híres magyarországi cigány emberekről
- A lakóhelyi közösségek
- Életképek a cigányság társadalmi és gazdasági helyzetéről – Helyünk Európában és a világban
- A cigány ember
- A cigány család
- Test és lélek

Az ember és társadalom témakör követelményei a 4. évfolyam végén:

- A család szerkezete, egy napjának folyamata régen és ma
- Beszámoló a lakóhely cigánysággal kapcsolatos jellemzőiről, nevezetességeiről, hagyományairól – tanítói segítséggel
- Tudja a tanuló, hogy a lakóhelyén belül hol, és milyen cigány népcsoportok élnek
- A magyarországi cigányság területi elhelyezkedése a térkép alapján
- Az identitást erősítő versek, dalok, történetek elbeszélések előadása
- A cigány nemzeti jelképek tisztelete /címer, zászló/
- Az alapvető cigány közösségi szabályok, szokások ismerete (családi jellemzők)
- Helyes viselkedési formák, cigány közösségekben, nem cigány közösségekben

Az ember és társadalom témakör követelményei a 8. évfolyam végén:

- A cigány család és nemzetség szerkezete
- A cigány és magyar családok összehasonlítása saját tapasztalatok, elbeszélések, képek alapján
- A földrajzi térkép elemzése, a cigányság népvándorlásának útvonala
- India és Magyarország főbb városainak elhelyezkedése a térképen
- Az egyidejű történelmi események felismerése, ugyanabban a korban élt történelmi személyiségek megnevezése
- Tanári kérdések segítségével a történelmi események elmondása

Az ember és társadalom témakör követelményei a 10. évfolyam végén:

- Lássa a diák világosan a cigányságon belüli férfi-nő kapcsolatot.
- Legyen képes az erkölcs és erkölcsösség, valamint az elfogadott értékrendek elismerésére, betartására.
- Tudjon dönteni a családi szükségletek helyes sorrendjéről.
- Fogadja el a családi munkamegosztásban betöltött szerepét és segítse a család életminőségét.

Tudja, hogy életkörülményei javításának aktív cselekvője

Ének-zene, cigány zenekultúra témakörei:

- Helyi hagyományok, népszokások
- A magyarországi cigány népcsoportok hagyományai – jellemző ritmusok
- Zenei olvasás, írás
- Zeneirodalom, zenehallgatás – Cigány hangszerek

Az ének-zene, cigány zenekultúra témakör követelményei a 4. évfolyam végén

- Tiszta éneklés, megfelelő intonálás
- Népdalok, műdalok, kifejező és stílusos éneklése emlékezetből – az esztam ritmus formuláinak hangoztatása emlékezetből
- A magyarországi és a tanult külföldi csoportok népdalainak felismerése
- Többször hallott zeneművek felismerése

Az ének-zene, , cigány zenekultúra témakör követelményei a 8. évfolyam végén

- A népdalok különböző fajtáinak megismerése (ünnepi, mitikus, mindennapokról szóló, történelmi és hősi)
- A cigány tánc alapelemeinek megismerése
- A páros tánc és a körtánc közötti különbség megismerése

Az ének-zene, cigány zenekultúra témakör követelményei a 10. évfolyam végén:

- Népzenei stílusok és műfajok ismerete.
- A cigány zene két fő megjelenési formája(a szórakoztató és a népi).
- A magyarországi cigányzene, neves cigány zenészeink

Vizuális kultúra témakörei:

- Vizuális nyelv kifejező eszközei
- Képi, plasztikai kifejezés és alkotás – megismerés, befogadás
- Tárgyformálás, alkotás

Vizuális kultúra témakör követelményei a 4. évfolyam végén:

- A képi nyelv alapvető kifejező eszközeinek, a kompozíciónak felismerése
- Egy-egy cigány képzőművészeti alkotás elemzése – néhány többször látott műalkotás felismerése
- Személyes élmények kifejezése a tanulók által választott megoldásokkal
- A rajzi és festészeti technika és a kifejező plasztikai formázás alapelveinek elsajátítása
- Rajzolás puha ceruzával, ecsettel, zsírkrétával, festés vízfestékkel, temperával
- A tárgyak, a környezet legjellemzőbb vonásainak felismerése, leírása nevelői irányítással
- Néhány cigány mesterség, szerszám és használati tárgy megnevezése
- Egyszerű tárgyak készítése
- Néhány cigány népi hagyományokon alapuló jel ismerete /vonal-szín/

Vizuális kultúra témakör követelményei a 8. évfolyam végén:

- A műalkotás megkülönböztetése fajta, műfaj, anyag, technika, kifejezőeszközök alapján
- A bemutatott műalkotások felismerése, megnevezése
- A cigány konyha berendezéseinek, régi konyha eszközeinek, azok használatának bemutatása
- Rajzkészítés a régi konyhai eszközökről
- A cigány népviselet ruhadarabjainak felsorolása

Vizuális kultúra témakör követelményei a 10. évfolyam végén:

- Hagyományos cigány népi kézművestárgyak készítési folyamatának ismerete.
- Egyszerű tárgyak készítése, helyes szerszámhasználat.
- A fényképezés alapvető technikájának elsajátítása

3.3.6.6 *Felzárkóztató és tehetséggondozó oktatás-nevelés*

Ezen területekre a tanórai differenciálásokon kívül a délutáni szabadidős tevékenységek (napközi szabadidő sávja, szakköri foglalkozás, közösségi órák) adnak lehetőséget.

Az egyéni felzárkóztatás általában a beszéd, olvasás és íráskészség fejlesztését szolgálja, a kiscsoportos felzárkóztatás többnyire tantárgyanként szerveződik.

A felzárkóztatás szükségességét a tanév elején elvégzett szintfelmérések és a tanév folyamán adódó tanulási nehézségek alapján határozzuk meg. A tehetséggondozás szinten tartó korrepetálásokon és szakköri foglalkozásokon, tanulmányi versenyre való felkészítésben valósul meg.

Kihasználjuk a rendelkezésünkre álló lehetőségeket, s a térségünkben lebonyolításra kerülő roma kultúrával kapcsolatos rendezvényeken az intézmény lehetőség szerint részt vesz, és részt vállal.

3.3.6.7 *Kapcsolattartás*

Az érintett tagintézmények biztosítják a folyamatos párbeszéd lehetőségét, hogy a kisebbségi önkormányzatok bekapcsolódhassanak az egyes szakmai programok kialakításába, megvalósításába.

A cigányság érdekében a cigánysággal együttműködve kapcsolatot tartanak a tagintézmények a bükkösdí, a cserdi, a dinnyeberki, a helesfai (Bükkösdí Tagintézmény) a sumonyi (Királyegyházai Tagintézmény), a gerdei, a szabadszentkirályi és a velényi (Szabadszentkirályi Tagintézmény) CKÖ-vel. Emellett régi hagyományok kapcsolják a Királyegyházai Tagintézményt a nagypeterdi és a szigetvári CKÖ-höz, valamint az Európai Romák Érdekvédelmi Szervezetéhez.

3.3.6.8 *Cigány kisebbségi oktatás a Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegységben*

Az interkulturális oktatás általános célja, hogy azokban az iskolákban, tanulócsoportokban, ahová cigány tanulók is járnak, cigányok és a cigány kisebbséghez nem tartozók együtt ismerkedjenek meg a cigány kultúra műveltségi anyagával.

Intézményegységünkben, az 1-10. évfolyamon bevezetésre kerülő pedagógiai program elsősorban hazánk területén – elsősorban Szentlőrincen és környékén – élő cigány népcsoportok hagyományos értékeit, ezek megismerését és megőrzését segíti elő.

Az interkulturális oktatás segíti a cigány népi hagyományok megismerését, megőrzését, és az ezekre épülő értékek továbbfejlesztését, illetve újraélesztését.

A célok megvalósítása érdekében a cigány kisebbségi etnikai program kapcsolódik a Nemzeti Alaptantervhez, szervesen kapcsolódik az intézmény pedagógiai programjához és a Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegység helyi tantervéhez. Kiegészíti azt a cigányság történelmének, szokásainak, hagyományainak, nép és műköltészetének, zene és képzőművészetének megismertetésével, ápolásával.

Ezzel törekszik:

- a cigány tanulók hátrányainak kompenzálására, közoktatási rendszeren belüli előre jutásuk, egyéni boldogulásuk elősegítésére,
- társadalmi beilleszkedésük megsegítésére, zökkenőmentessé tételére,
- egymás elismerésével a toleranciára, egymás tiszteletére és értékeik felfedezésére, megbecsülésére, az együttélési szokások kialakítására.

3.4. Az iskolai élet megszervezésével kapcsolatos feladatok

3.4.1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink

Minden tanulónk személyiségének alakításában, egészséges fejlődésében az iskolának, mint külső tényezőnek meghatározó szerepe van. Ezért intézményünk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

- A tanórai tevékenységek feladatai a személyiségfejlesztés érdekében:
 - a gyermeki személyiség ismeretére alapozott egyéni fejlesztés, a képességek egyéni kibontakoztatása
 - az értelmi képességek, az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása,
 - kulcskompetenciák fejlesztése,
 - problémamegoldó stratégiák fejlesztése,
 - a tanulási motiváció kialakítása, fejlesztése,
 - a folytonos önművelés szokásrendszerének kialakítása,
 - életkornak megfelelő világkép kialakítása,
 - a szülőhely, a lakóhely, a haza és Európa múltjának és jelenének megismertetése (a helyi, nemzeti és európai hagyományok és kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése), a hazaszeretet érzésének felébresztése,
 - a világ megismerésére, az egész életen át tartó tanulásra való törekvés igényének kialakítása,
 - ösztönzés a természeti és társadalmi környezet teljesebb megismerésére és az emberi teljességet szolgáló változtatásra, az ebben való együttműködés (kommunikáció és kooperáció) eszközrendszerének birtokba vételére.

- A közösségi tevékenységek feladatai személyiségfejlesztés érdekében:
 - fejlesszék a szociális kompetenciákat, alkalmazzák a tanulási együttműködés különböző formáit
 - tegyék lehetővé gyermekeink számára a személyes tapasztalatok megszerzését a közügyek intézésében,
 - teremtsék meg a döntés-előkészítés, érdekegyeztetés, szervezés és értékelés közösségi fórumait,
 - fejlesszék az erőszakmentes konfliktusmegoldás képességét, a mások iránti felelősséget, toleranciát, a kötelességtudatot,
 - ismertessék meg az alapvető erkölcsi értékeket,
 - fejlesszék az önálló és felelős cselekedeteket,
 - legyen az alapja a szélesebb körű közösségi kapcsolatok kiépítésének,
 - alapozza meg az iskolabarát társadalmi környezet kialakulását, megfelelő együttműködési formák megtalálásával.

- A szabadidős tevékenységek feladatai személyiségfejlesztés érdekében:
 - járuljanak hozzá az egyéni irányultság szerinti képességfejlesztéshez, a sokoldalú személyiség kibontakoztatásához,
 - tegyék lehetővé a kötelező tevékenységekből kiinduló tehetséggondozást,

- alapozzák meg a tartalmas szabadidő eltöltésének szokásait, az önfejlesztés igényét és képességét,
- Az egészséges életmódra nevelés feladatai a személyiségfejlesztés érdekében:
 - a tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése,
 - egészséges, edzett személyiség kialakítása, az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása,
 - a mindennapos testmozgás igényének kialakítása,
 - a lelki egészségvédelem védelmében a gyerekek közti kapcsolatokban érzékelhető eldurvulási folyamat visszafordítása,
 - a természetet felfedeztetésével még több kirándulás, séta, túra, kerékpározás, táborozás beépítése a közösségi programokba.

A különböző pedagógiai tevékenységformák együttműködése lehetőséget ad minden gyermek számára, hogy ráébredhessen saját lehetőségeire, s gyakorlati módon (a játék, a munka és a tanulás tevékenységei alapján) fejlessze személyiségét.

3.4.2. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink

3.4.2.1. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink az intézmény általános iskoláiban

Intézményünk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata a tanulók közösségben és a közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása, tevékenységközpontú és kooperatív pedagógiai módszerek, eljárások alkalmazása.

A közösségi tevékenység szinterei:

- Iskolaközösség
- Osztályközösség
- Napközis csoportok
- Szakköri csoportok
- Sportköri csoportok
- Diákönkormányzat

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink:

Célok	Feladatok
1. A különféle iskolai tanulóközösségek megszervezése, nevelői irányítása	Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.
2. A tanulók életkori sajátosságainak figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében	A tanulói közösségek differenciált nevelői irányítása, alkalmazkodva az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének

Célok	Feladatok
	lassú átalakulásától az autonóm, önmagát, értékelni és irányítani képes személyiséggé válásig.
3. Az önkormányzás képességének kialakítása	Olyan osztály és iskolai szintű programok szervezése, melyek elősegítik, hogy a diákközösségek képesek legyenek közösen, a cél érdekében együtt dolgozni, és azt megvalósítani, majd önmagukat értékelni.
4. A tanulóközösségek tevékenységének megszervezése	A tanulói közösséget irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösségek által történő nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatot gyűjtenek.
5. A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása	A közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi viselkedési normák, formai keretek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

3.4.2.2. *Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink a Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegységben*

A Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegység tanulóinak nagy része olyan sajátos szociális körülmények között él, ahol nem minden esetben jut el hozzájuk a közösségi nevelés többségi értékrendje, ezért rájuk különös figyelmet kell fordítanunk.

Feladatunk olyan egészséges közösségtudat kialakítása itt tanuló gyermekeinkben, amellyel bármely közösség szerves tagjaivá válhatnak.

Célunk, hogy zökkenőmentes legyen itt tanuló diákjaink társadalmi integrációja. A közösségfejlesztés feladatait a személyiségfejlesztéssel összefonódva a már említett iskolai szintereken, illetve a többségi iskolával integráltan valósítjuk meg.

Tanulóközösségünkben a közösségnevelés speciális szintere a „Fogjuk egymás kezét” gyerekszervezet.

A „Fogjuk egymás kezét” gyerekszervezetünk feladatai:

- a közösség és személyiség fejlesztése,
- a belső demokrácia fejlesztése,
- az önkormányzás kialakítása,
- a szervezeten kívüli kapcsolataink fenntartása illetve további kiterjesztése.

3.4.3. A személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formái

3.4.3.1. A személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formái az intézmény általános iskoláiban

Tanítási órák:

A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a tanítási óra. A tanítási órák megszervezése során kiemelten fontosnak tartjuk:

- az új oktatásszervezési eljárások alkalmazásával a személyiség komplex fejlesztését
- a tanulók motiválását,
- a tanulói aktivitás biztosítását,
- a tanulók ön és társértékelési kompetenciájának kialakítását, fejlesztését
- a differenciált foglalkoztatást, a képességekhez igazodó, egyénre szabott oktatást és számonkérést.
- a szociális készségek fejlesztését, a tanulói együttműködés különböző formáinak alkalmazását
- előnyben részesítjük az egyéni képességekhez igazodó munkaformák közül az önálló munkát, tanulópárok kialakítását és a csoportos munkát.

Tanítási órákon tartandó megemlékezések:

- október 1. Zenei Világnap: ének-zene
- október 6. Aradi Vértanúk Napja: történelem vagy osztályfőnöki
- január 22. A Magyar Kultúra Napja: irodalom
- március 22. A Víz Világnapja: környezetismeret, természetismeret, rajz
- április 11. A Költészet Napja: irodalom
- április 22. A Föld Napja: környezetismeret, természetismeret, földrajz, rajz
- május 10. Madarak és Fák Napja: környezetismeret, természetismeret, biológia, rajz
- június 4. Nemzeti Összetartozás Emléknapja: történelem, vagy osztályfőnöki

Osztályfőnöki órák:

Az osztályok értékrendje más és más lehet, de valamennyi értéknek kettős funkciója van:

- egyrészt közösségfejlesztő, amely hozzájárul a szűkebb és a tágabb emberi közösség fejlődéséhez,
- másrészt individuálisan fejlesztő, amely az egyén fejlődését segíti elő.

Az osztályfőnöki órák alapvető szerepe a személyiségfejlesztésben:

- segíti a tanulók saját értékrendjének kialakítását, a társadalomba való beilleszkedését,
- hozzájárul a pályorientációhoz, az életpálya-építéshez a gyermek önismeretének és képességeinek fejlődéséhez,
- megismerteti a tanulókat a társadalmi igényekkel és lehetőségekkel,
- szolgálja a tanulók szociális képességeinek fejlesztését,
- segíti az iskolában és iskolán kívül szerzett tapasztalataik feldolgozását.

Az osztályfőnöki órák további feladatai:

- magatartás, szorgalom és közösségi munka értékelése havonta a helyi tantervekben rögzített normák alapján,
- kirándulások előkészítése,
- ünnepélyekre való felkészülés,
- értékelő esetmegbeszélések.

Tanítási órán kívüli tevékenységek és szervezeti keretek:

Tehetséggondozó foglalkozások

Ezek indításáról – a felmerülő igények, és az egyes általános iskolák lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az általános iskolák vezetői döntenek. Formái: IPR program, szakkörök, tantárgyi képességfejlesztő foglalkozások, önképzőkörök, művészeti csoportok, sportkörök.

Felzárkóztató foglalkozások

Ezek indításáról – a felmerülő igények, és az általános iskolák lehetőségeinek figyelembe vételével minden tanév elején az általános iskolák vezetői döntenek. Formái: IPR program, korrepetálások, egyéni fejlesztő foglalkozások, rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozások

Napközi-otthoni ellátás

A napközi az iskola szerves része, ennek megfelelően céljai egybeesnek az iskolai célrendszerrel, s inkább feladatrendszerében jelennek meg sajátosságai. Az iskolai célok közül főként azok a meghatározóak a napközi területén, amelyek az esélyegyenlőség biztosításával, a hátrányos helyzet csökkentésével kapcsolatosak. Feladatai sokrétűek:

- a tanulmányi munka segítése: egyéni képességek minél jobb kibontakoztatása, felzárkóztatás, tehetséggondozás, az ismeretszerzés igényének és képességeinek megalapozása.
- a munka világának megismertetése: közösségi és önkiszolgáló munkatevékenységek, önismereten és pályaismereten alapuló pályaválasztás elősegítése.
- a közösség ügyeinek intézésébe való bevezetés: döntés-előkészítés, tervezés, szervezés és értékelés a mindennapos tennivalók folyamatában; felelősi rendszer működtetése, érdekegyeztetések.
- a tartalmas szabadidő-eltöltés szokásainak kialakítása: önfejlesztés igénye, nyitottság, a kínálatban való igényes válogatás képessége, öntevékeny szabadidő-szervezés képessége.
- a tanulók testi és lelki egészségének megalapozásával, megőrzésével, fejlesztésével kapcsolatos feladatok: mozgásos játékok a szabadban, rendszeres testedzés; a másokkal való együttműködés, a másság elfogadása, konfliktuskezelés, segítőkészség, felelősségérzet fejlesztése a napi gyakorlati élethelyzetekben.
- a diákétkeztetés biztosítása: napi háromszori étkezés: tízórai, meleg ebéd, uzsonna.

A tanítási szünetekben munkanapokon összevont napközi otthon csoport üzemel a Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskolában, ha ezt a szülők legalább 10 gyermek számára igénylik.

Diákétkeztetés

Igény esetén a tanulók napi háromszori étkezésben (tízórai, ebéd, uzsonna), vagy – Szentlőrincen – egyszeri főétkezésben (menza) részesülhetnek. Az intézmény fenntartója által megállapított étkezési térítési díjakat az SZMSZ-ben meghatározott időpontban kell befizetni.

Diákönkormányzat

A társadalom azt várja az iskolától, hogy a tanulók a közélet aktív részesei legyenek, közéletiségre azonban csak tényleges tevékenységgel lehet nevelni. Törekvésünk, hogy tanulóink részt vegyenek saját közösségük ügyeinek önálló intézésében. Az ügyek önálló intézése megkívánja a különböző fórumok létrehozását. Célunk, hogy tanulóink tevékenysége terjedjen ki a célkitűzés, a tervezés, a szervezés, a végrehajtás mellett az ellenőrzésre és az értékelésre is. A nevelő a háttérben álljon úgynevezett „segítőtanár”-ként, de ne a nevelő szándéka legyen a meghatározó. Az önkormányzó képesség fejlesztésének fontos elve: hogy amit a gyerekek meg tudnak oldani, azt helyettük felnőtt sohase végezze.

Hagyományőrző tevékenységek

Az intézmény hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése és bővítése, valamint az intézmény jó hírnevének megőrzése az iskolaközösség minden tagjának joga és kötelessége. A hagyományok ápolásával kapcsolatos konkrét tennivalókat és időpontokat az intézmény nevelőtestületei az éves munkatervben határozzák meg.

Osztály-, tagintézményi-, illetve intézményi szinten szervezett rendszeres rendezvények:

- *Ünnepélyek:*
 - o Tanévnyitó ünnepély.
 - o Nemzeti ünnepek ünneplése.
 - o Ballagás és tanévzáró ünnepély.
- *Rendezvények:*
 - o Iskolai karácsony.
 - o Farsangi bál.
 - o Diákközgyűlés (iskolai), Diákparlament (Kistérségi)
 - o Gyermeknap
 - o Pedagógusnap (Kistérségi)
 - o Iskolai jótekonysági bál (Iskolai és Kistérségi)
 - o Kistérségi Diákfesztivál
- *Vetélkedők, versenyek: Kistérségi és házi rendezésben*
 - o Irodalmi versenyek (vers-, mese- és prózamondó).
 - o Tanulmányi versenyek a tantárgyakhoz kapcsolódóan alsó és felső tagozatban.
 - o Sportversenyek
 - o Vörös Zoltán labdarúgó Emléktorna (Kistérség és környezete)
- *Osztályrendezvények:*
 - o Mikulás ünnepség.
 - o Anyák napja.
 - o Gyalogos és kerékpáros túrák.

- Tanulmányi kirándulások tanévenként legalább egy alkalommal.
- Színházlátogatások.
- *Települési rendezvényeken való részvétel, illetve szereplés:*
 - Ünnepek, megemlékezések, koszorúzások alkalmával.
 - Minden olyan kezdeményezés támogatása, mely a Szentlőrinchez, illetve a kistérség településeihez, valamint az intézményhez és a tagintézményekhez való kötődést erősíti.
- *Hulladékgyűjtés*

Versenyek, vetélkedők, bemutatók

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket **iskolánként és kistérségi szinten** is rendszeresen megrendezünk. Emellett biztosítjuk az iskolán kívüli versenyeken való részvételt a tehetséges tanulók számára. A versenyek, vetélkedők megszervezését, a tanulók felkészítését a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve szaktanárok végzik.

Szabadidős foglalkozások

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánják az intézmény nevelőtestületei felkészíteni a tanulókat azzal, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szerveznek (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház-, mozi- és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények, stb.). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

Gyermekszervezetek

A **Bükkösi Tagintézményben** az egykori úttörőszervezet utódjaként jött létre a „**Grund Klub**” nevű gyermekszervezet.

Szentlőrincen további két gyermekszervezet működik:

1. *Az Ifjúság Úti Általános Iskolában:* „Baráti Körök Szövetsége” gyermekszervezet. Az egykori úttörőcsapat jogutódjaként működő politikamentes szervezet. Tevékenysége két területre összpontosul:
 - Szabadidős programok szervezése, lebonyolítása. A programokról az év elején küldöttgyűlésen születik döntés. Itt határozzák el az év legfontosabb feladatait is.
 - Az orfűi Barátság tábor működtetése: állagmegóvás, folyamatos fejlesztés, táborok szervezése.
 - Fő rendezvényeik:
 - Gyermeknap.
 - Hulladékgyűjtések.
 - Vetélkedők.
 - Versenyek.
2. *A Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegységben:* „Fogjuk egymás kezét” gyermekszervezet.

Diáksport Egyesület

A testi nevelés, az egészséges testi és lelki fejlődést megalapozó iskolai tevékenységek sokrétűek. Ezek sorában van kitüntetett szerepe a Diáksport Egyesületnek, amely ugyan nem tudja magára vállalni a testnevelés órákon kívül ezen a területen adódó összes feladatot, de kétségtelenül a legtöbbet teheti az alábbiak érdekében:

- Megteremtheti a mindennapos testedzés szervezeti és tartalmi feltételeit.
- Érdeklődést kelt a szabadban való mozgásos kikapcsolódás iránt, megalapozza a rendszeres sportolás igényét, s az egyéni képességeknek leginkább megfelelő formáit megismertetheti a tanulókkal.
- Közösségi feladattá teheti a testi és lelki egészség megóvását, védelmét, fejlesztését.
- A tömegsport rendszeres alkalmainak biztosítása mellett gondoskodni kell a speciális képességek fejlesztéséről is (kosárlabda, kézilabda, kispályás labdarúgás, atlétika, stb.).
- A sportolás népszerűsítése érdekében intézményi szintű sportvetélkedők, sportbemutatók szervezése a személyi-tárgyi feltételek függvényében.

Diáksportkör

Az intézmény általános iskoláiban működő Diáksportkörök hasonló feladatokat látnak el, mint a Diáksport Egyesület, és az egyes általános iskolákban, a helyi tárgyi és személyi erőforrásokat felhasználva próbálják az egészséges testi és lelki fejlődést megalapozó iskolai tevékenységeket a lehetőségeik szerint folytatni.

Intézményi könyvtárak

A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon meghatározott időben nyitva lévő könyvtárak segítik.

Hít- és vallásoktatás

Az intézményben a területileg illetékes, bejegyzett egyházak – a törvényben meghatározott feltételekkel – hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatásban való részvétel a tanulók számára önkéntes.

Tanulmányi kirándulások

A kirándulások csak akkor tölthetik be pedagógiai funkciójukat, ha kellően előkészítettek és a tanmenetekhez igazodó a tartalmuk. Az ingyenes szolgáltatások körében a mindenki számára előírt foglalkozásokat az intézmény költségvetésének terhére lehet megszervezni.

A kirándulások alapformája az osztálykirándulás, amelyeknek időpontjai a mindenkori tanév kezdetén – az éves munkaterv elkészítésekor – kerülnek kijelölésre.

Az iskolai szintű kirándulások kezdeményezői az intézmény általános iskoláinak nevelőközösségei. A kirándulások szervezési követelménye: minden 10 fő után 1 felnőtt kísérő. (A legkisebb létszámú csoport esetén is két felnőtt kísérőt kell biztosítani a szervezőknek.). A tanulmányi kirándulásokon való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket előre meg kell tervezni. A felmerülő költségeket a szülők viselik. Az intézményi szülői szervezetek meghatározhatják a legmagasabb összeget, melyet a nem ingyenes szolgáltatásoknál nem lehet túllépni.

Táboriskola, erdei iskola

A táboriskola, erdei iskola célja a motivált tanulás elősegítése, a tábori feltételek között eredményesebben oktatható **tananyagok tömbösítése, speciális tanulásszervezési eljárások alkalmazása**. A felső és alsó tagozatos tanulócsoportoknak olyan sajátos iskolaformája a táboriskola, ahol a nevelőtestület döntési jogköre kiterjed a tananyag kiválasztására, az eszközök, módszerek, szervezeti munkaformák megválasztására. Tartalmi követelmény: komplex ismeretfeldolgozási program, **a tanulókkal közös anyagtervezés, az időszakot követő teljesítménymérés**.

A speciális környezetben javasolt foglalkozási formák:

- anyanyelvi foglalkozások (tábori rádió, lapszerkesztés),
- művészetismeret (rajzolás, festés, mozgásos játékok),
- műhelymunkák (szövézés, agyagozás, faragás, fotózás),
- természetismeret (kísérletezés, közvetlen tapasztalatszerzés),
- testnevelés (túrák, sportversenyek),
- önkiszolgálás (háztartástechnika: tervezés, megvalósítás) stb.

A táboriskola-forma szorgalmi időben az öt napot nem haladhatja meg. Iskolánként és Kistérségi szinten több alkalommal is lehetőség van a szervezésére. Kiemelt szerepet kap a táboriskolában a környezeti nevelés és az egészséges életmódra nevelés. A részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell viselniük. A táborokban való részvételt nem vállaló tanulóknak az iskolában kell a tananyag megismerését biztosítani.

3.4.3.2. A személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formái a Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegységben

A Speciális Tagozaton ugyan a tanulás a fő tevékenység, de a tanulás önmagában nem képes a személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megfelelni. Ezért a tagozat tevékenységi rendszerében más tevékenységek elsajátítására is van lehetőség.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében az iskola a szocializáció fontos színtere, hiszen jelentős hányaduk tanulási, illetve értelmi akadályok mellett szociális lemaradással is küzd, amely kihatással van személyiségük nehézkes fejlődésére. A személyiségfejlesztés a Speciális Tagozaton tanító minden pedagógus és gyógypedagógiai asszisztens feladata.

A Speciális Tagozaton folyó személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés elvei:

- kompenzáljuk az ingerszegény, sok esetben elhanyagoló környezet okozta deficiteteket,
- amelynek eredményeképpen tanulóink az iskolából kikerülve integrálódni tudnak a társadalomba.

A Speciális Tagozaton folyó személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés feladatai:

- önismeret fejlesztése (testséma, testkép, belső tulajdonságok),
- helyes énkép és önértékelés,
- önfegyelem kialakítása,

- empátiás készség fejlesztése,
- siker- és kudarcfelismerés, valamint tűrőképesség kialakítása, fejlesztése,
- az érzelmek helyes kimutatására nevelés,
- belső és külső konfliktusok kezelésének elsajátítása,
- társas kapcsolatok fejlesztése,
- a személyiség gazdagítása közös élményszerzéssel (kirándulások, túrák, versenyek),
- kulturális hátrányokból eredő viselkedési formák megváltoztatása, illetve korrekciója,
- a 9.-10. évfolyamon megismertetni és elfogadtatni a fogyatékoság következtében leszűkült pályaválasztási lehetőségeket, valamint
- azon képességek fejlesztése, mely a reálisan kiválasztott, piacképes szakmák elsajátításához szükségesek.

A Speciális Tagozaton folyó személyiségfejlesztést és közösségfejlesztést segítő tevékenységek:

- Tanítás – tanulás:
Tanítási órák, osztályfőnöki órák, könyvtári órák, napközis foglalkozások, hit- és vallásoktatás, korrekciós foglalkozások, rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások, szakkörök, tehetséggondozó foglalkozások, tanulmányi versenyek, táboriskola.
- Szabadidő tevékenységek:
Tömegsport, sportfoglalkozások, művészeti foglalkozások, táborok, hagyományőrző tevékenységek, vetélkedők, versenyek, ünnepi rendezvények, települési rendezvények és osztályprogramok.
- Közéleti tevékenység:
Diákönkormányzati rendezvények, programok, tagozati gyűlések, intézményi ünnepélyek, megemlékezések, települési ünnepélyek és a „Fogjuk egymás kezét” gyermekszervezet programjai.
- Az intézmény működésének segítése, munkatevékenységek:
Környezetvédelmi tevékenység, önkiszolgálás az iskolában, hulladékgyűjtés.

3.4.4. A tehetségfejlesztés elvei, formái, gyakorlata

Az intézmény nevelőtestületeinek kiindulópontja, hogy minden gyermek tehetséges valamiben. Feladatunk, hogy segítséget nyújtsunk a gyermekeknek abban, hogy megtalálják azokat a területeket, melyekben a legtehetségesebbek, majd felkínálni számukra a tevékenységek gazdag tárházát az iskolai élet valamennyi színterén. Feladatunk továbbá, hogy azokat az alapvető képességeket fejlesszük, amelyek szükségesek az iskolai tanuláshoz, és a részképességeikben tehetséget mutató tanulókat eljuttassuk a megfelelő szakemberekhez.

Tanórai tehetségfejlesztés eszközei:

- A tanórákon folyó differenciált feladatok alapján történő foglalkoztatás, az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás, differenciált házi feladatok.

- A kompetencia alapú oktatás kiterjesztése, újszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazása
- Csoportmunkák mellett az önálló alkotói munka, feladat, produktum létrehozása.
- Kutató, gyűjtőmunkával a tájékozódás ösztönzése (Internet használata az általános tájékozottsághoz).
- Alsó tagozaton képességfejlesztő programok (általános iskolánként lehetőség szerint anyanyelv, irodalom, matematika, természetismeret tantárgyakból), mely a tehetségek felkutatását és gondozását tűzi ki céljául.
- Nem kötelező (választható) tanórai foglalkozások szervezése tehetséggondozás céljából.
- Továbbtanulás segítése csoportbontással (Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola).
- Nyelvoktatás kiscsoportban (Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola).
- IKT eszközök használatának biztosítása.

Tanórán kívüli tehetségfejlesztés eszközei:

- Tanulmányi versenyek, vetélkedők szervezése.
- Pályázatokon, versenyeken való részvétel.
- Külföldi iskolákkal való kapcsolattartás (Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola).
- Különböző szakkörök, sportfoglalkozások tartása.
- Ünnepek, jeles napok megünneplése műsorokkal, előadásokkal.
- Művészeti oktatásban részt vevő tanulók szereplése.
- Kiállítások szervezése az év közben készített szakköri tanulói munkákból.
- Tömegsport foglalkozások minden évfolyamon.
- Előkészítő foglalkozások matematika és magyar tantárgyakból a 8. évfolyamon.
- Alapfokú művészeti képzés: hangszeres és kézműves tanszakokon.

Iskolán kívüli tehetségfejlesztés eszközei:

- Színház- és múzeumlátogatások.
- Táboriskola, előre meghatározott tematika alapján.
- Tanulmányi kirándulások.
- Túrák (gyalog, kerékpárral), korcsolyázás, stb.
- Táborok, erdei iskolák szervezése

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása során kiemelt feladat, hogy a személyiség azon képességterületeit, amelyben tehetséget fedezünk fel, maximálisan kiaknázzuk, ezzel is ellensúlyozzuk a más területen kudarként megélt élményeket. Ennek érdekében a nevelési-oktatási folyamatban fontos hangsúlyt kap:

- A képességfejlesztés (kommunikációs, kognitív, motoros, orientációs, szociális képességek).
- A differenciálás:
 - o *belső differenciálás:*
 - szociális differenciálás:
 - egyéni munka,
 - kiscsoportos munka, kooperatív csoportmunka,
 - segítő rendszer (fejlesztő pedagógus; gyógypedagógiai asszisztens).
 - metodikai differenciálás:
 - érzékszervi tanulásra épülő tanulás a kezdő és alapozó szakaszban,
 - cselekvéses, felfedező tanulás,
 - individualizált tanulás,
 - tanulási- és munkatempó,
 - időtartam,

- feladatok száma.
- eszközszintű differenciálás:
 - verbális és vizuális információ hordozók együttes alkalmazása,
 - auditív, vizuális és audiovizuális eszközök,
 - tankönyvek, munkafüzetek,
 - transzparenszek,
 - manipulációs eszközök.
- tematikus célra irányuló differenciálás:
 - kiegészítés,
 - megfelelő nehézségi szint,
 - optimális alkalmazkodás a tanórához,
 - teljesítmény szerinti differenciálás,
 - hajlamok, érdeklődés.
- *külső differenciálás* (a tanulók igényei szerint szervezünk tanórán kívüli foglalkozásokat):
 - szakkörök,
 - sportkör,
 - Kisdiák Fesztiválra való felkészítés (kulturális, képzőművészeti),
 - Megyei Komplex Tanulmányi Verseny,
 - megyei sportversenyek,
 - speciális fejlesztő foglalkozás kiscsoportban,
 - gyerekpályázatokon való részvétel,
 - tanulmányi ösztöndíjpályázatok,
 - képességfejlesztő program, „Észkerék” tanulmányi vetélkedő, mely a tehetségek felkutatását, gondozását tűzte ki célul.

3.4.5. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő tevékenységek

Az általános iskolát normál időben kezdő, megfelelő fejlettségű tanulók között is akadnak olyanok, akik akár a szociális háttér miatt, akár egyes részképességek lassúbb fejlődése, vagy betegség következtében fellépő zavar miatt nem tudnak társaikkal megfelelő ütemben haladni, lemaradnak, egy vagy több tantárgyból kudarcnak vannak kitéve. A felzárkóztató program feladata a hátrányok csökkentésén, kiegyenlítésén túl a megfelelő, lehetőleg személyre szóló segítő pedagógiai tevékenységek kiválasztása, kidolgozása és alkalmazása.

A felzárkóztató tevékenységekkel szemben támasztott követelmények:

- Kis lépésekben haladás, egyéni bánásmód alkalmazása.
- A hibás szokások megváltoztatása.
- A megfelelő készségek és szokások kialakítása.
- Tájékozottság a szakirodalomban (különös tekintettel az új módszerekre, lehetőségekre).
- A tevékenység tervszerű, célzott voltának megszervezése.
- A nevelés-oktatás ütemének lelassítása.
- Megfelelő segédeszközök, technikák alkalmazása.

A tevékenységek köre:

- *Részképességek fejlesztése:*
 - o Érzékelés fejlesztése: vizuális, auditív, taktilis fejlesztés.
 - o Motorikus fejlesztés: nagy- és kismozgás fejlesztése.
 - o Tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése.
 - o Megismerés fejlesztése: észlelés, megfigyelőképesség, figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlesztése.
- *A beszéd általános fejlesztése:*
 - o Beszédmegértés.
 - o Szókincsbővítés.
 - o Szereptanulás.
 - o Memoriterek tanulása.
 - o Élő és írott szöveg megértése.

A felzárkóztató tevékenységek formái:

- *A nevelés- oktatás első szakaszában (1-4. évfolyam):*
 - o Egyéni fejlesztő program alkalmazása azoknál az első osztályos gyermekeknél, akiknél tanulási zavar vagy tanulási gyengeség várható.
 - o Alulteljesítést megelőző program a második, harmadik, negyedik évfolyamban a részképesség hiányok kompenzálása érdekében.
 - o Magyar és matematika tantárgyakból tantárgyi lemaradást pótló, egyéni ütemhez igazodó kiscsoportos foglalkozás, korrepetálás.
 - o Tanulópárok alkalmazása a napköziben tanári irányítással, egyéni segítségnyújtás a tanulásban, tanulási módszerekben, házi feladatok elkészítésében.
 - o Mentor tanárok bevonása a felzárkóztatásba.
 - o Hatékony tanuló-megismerési technikák alkalmazása.
 - o Önértékelés és csoportértékelés alkalmazása.
- *A nevelés- oktatás második szakaszában (5 -8. évfolyam):*
 - o Tanulószoba szervezése.
 - o Korrepetálás tantárgyanként.
 - o Különböző tanulási módszerek alkalmazása tantárgyanként.
 - o Személyes kapcsolat a nevelők és tanulási kudarcnak kitett tanulók között.
 - o Célirányos útmutatás, a tanulás ösztönzése, irányítása, segítése érdekében.
 - o Mentortanárok bevonása a felzárkóztatásba.

A sajátos nevelési igényű tanulók nagy része az általános iskola első, vagy felsőbb osztályából, sikertelen év(ek) után kerül intézményünkbe. Fontos, hogy az elsődleges tüneteket ne kövesse a másodlagosak megjelenése (magatartási problémák, önértékelési zavar, alacsony toleranciaszint, kudarcűrési problémák stb.). Ezeknek a problémáknak a megelőzése és kezelése érdekében az intézményünkbe kerülő tanulóknál mindig megkeressük azt a fejlődési szintet, amelyre még építhetjük munkánkat. A tanulási kudarc enyhítése, a felzárkóztatás minden tanulókkal foglalkozó felnőtt feladata. Kis lépésekkel haladunk előre, ügyelve arra, hogy minél több sikerélmény érje a tanulót. Legfontosabb eszközünk a tanulási kudarc enyhítésére – a tanórai differenciálások tudatos és rendszeres alkalmazása mellett – annak a mielőbbi felismerése, hogy az érintett tanulónk miben tehetséges, miben ügyes. Ezt a területet erősítve, a gyermekben tudatosítva igyekszünk önértékelését fejleszteni, korrigálni. Kiemelt feladat a helytelen szokásrendszer leépítése, és a helyébe a helyes kialakítása kis lépésekben.

A felzárkóztatás szinterei:

- a tanítási órák,
- a napközi,
- a kollégium,
- a szakkörök,
- a szabadidős programok,
- az osztályfőnökök által tartott rehabilitációs, habilitációs órák tantárgyi képességfejlesztő céllal 1-3 tanuló részére,
- az egyéni fejlesztést végző gyógypedagógus által tartott pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások – a törvény szerinti, évfolyamok közötti átcsoportosítás lehetőségét is kihasználva,
- a könyvtár, taneszközök és létesítményeink egyéni, vagy csoportos használata.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók esetén az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb idő is rendelkezésre állhat. Szem előtt tartjuk, hogy minél korábban kapja meg a gyermek a számára szükséges segítséget, annál nagyobbak az optimális eredmények elérésének lehetőségei, s annál kevesebb az esélye a másodlagos tünetek kialakulásának.

3.4.6. Halmazottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók programja

A képesség – kibontakoztató és az integrációs felkészítésben azok a tanulók vesznek részt, akik:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak és a szülő/szülők legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán fejezte/fejezték be tanulmányaikat sikeresen (írásban adott nyilatkozat alapján, ami a személyes adatok kezeléséhez való hozzájárulást is tartalmazza),
- továbbá azok a gyermekek, akiket tartósan nevelésbe, illetve a jegyző által védelembe vettek.

Speciális feladatok:

- Egész napos foglalkoztatás biztosítása.
- A különböző műveltségterületek komplex, többoldalú megközelítése, a tudás iránti igény kialakítása, fejlesztése.
- Minden évfolyamon, minden tanulócsoportban a beszéd-, kifejező- és logikai készség fejlesztése - szituációs, mozgásos játékok, különböző valós probléma- és feladatmegoldó helyzetek rendszeres alkalmazásával.
- A tanulók személyiség- és képességfejlődésének folyamatos kontrollja – pozitív tulajdonságok erősítése, kedvezőtlen személyiség-jegyek korrekciója.
- Különösen fontos szerepet kapnak a tanulást segítő tanórán kívüli tevékenységek, kiscsoportos programok, játékos felkészülések, kirándulások.

A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés jellemzői:

- **Együttnevelés:** a felkészítésben részt vevő tanulók nevelése és oktatása a többi tanulóval együtt, azonos osztályban, csoportban folyik.
- **Tanulók személyes szöveges értékelése:** legalább háromhavonta történik, és az értékelésen részt vesz:
 - az osztályfőnök,

- az érdekelt pedagógusok,
- a tanuló,
- a gyermek - és ifjúságvédelmi felelős.
- Az értékelésre meg kell hívni a szülőt, indokolt esetben a Gyermekjóléti Szolgálat képviselőjét, a gyámhatóság képviselőjét, a nevelési tanácsadó képviselőjét.
- **Módszertani változatosság:** A program alapvető módszere a differenciálás, ami figyelembe veszi a tanuló igényeit, érdeklődését, előzetes tudását, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. Minden gyermek számára a saját személyiségének leginkább megfelelő, optimális fejlesztést kell megvalósítani. Ezek elemei:
 - *a tartalmi differenciálás:* a tanulók érdeklődésük figyelembe vételével más-más tananyagot sajátítanak el.
 - *a módszertani differenciálás:* ilyenkor tekintettel a tanulók közötti kognitív különbségekre, a megközelítési utak így különbözőek lehetnek.
 - *a követelmények differenciálása:* ebben az esetben egy tanulócsoporthoz, de különböző szinteken folyik az oktatás (pl. integrált sajátos nevelési igényű gyermekek).
- **Sokoldalú oktatási stratégia:** az eltérő tanulási stílusokhoz igazodás (vizuális, akusztikus, verbális, cselekvő stb.).
- **Projekt módszer:** a tanulók tevékenyekké válnak, és kilépnek a passzív befogadói szerepkörből, a tanuláshoz a célszerű tevékenységekre, a problémamegoldásra, a tanulók szükségleteire és érdeklődésére kell épülnie, a módszer az iskolán belüli rugalmasságra és a tantervnek társadalmi valósággal való kapcsolatára épül.
- **Multikulturalizmus:** a tanulócsoporthoz kulturális sokféleségét (pl.: német és cigány nemzetiségi) erőforrásként használjuk az oktatásban.

A Szentlőrinci Kistérségi Oktatási Nevelési Központ Integrációs Programja

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994.(VI.8)MKM rendelet 39/D. és 39/E.§-a olyan oktatási-szervezési formát tartalmaz, amely támogatással ösztönzi a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált keretek között megvalósuló – szociális helyzetből és a képességek fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozását célzó – iskolai nevelésének-oktatásának megszervezését.

A rendelet szerint az integrációs felkészítés, a résztvevő tanulók nevelése és oktatása, tudásának értékelése a közoktatási törvény 95.§-a (1) bekezdésének j) pontja alapján kiadott integrációs program alkalmazásával történik.

A törvény szerint a pedagógiai rendszer részét képezi a tanterv, a rá épülő tanítást-tanulást segítő és értékelő eszközrendszer, a gyakorlati alkalmazást lehetővé tevő, illetve segítő akkreditált pedagógusképzési és továbbképzési kínálat, valamint a pedagógiai szakmai szolgáltató tevékenység. Pedagógiai rendszerünk kiindulópontja, hogy a tanulók közti különbségek rendkívül sokfélék, a személyiség széles dimenzióiban írhatók le, és nem korlátozhatók valamely tantárgyban elért iskolai eredményekben megmutatkozó különbségekre. A differenciálás nem azonosítható a felzárkóztatással és a tehetségneveléssel, a differenciálás tehát nem a tanulmányi eredményesség szintjeihez igazodik. A differenciálás mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. Nevelésünk, oktatásunk igazodik a gyermekhez, és ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, amelynek tanulóink a részesei.

Intézményünk integrációs programja a következő rész-elemeket tartalmazza:

1. Az alkalmazás feltételei

- *Iskolánként részletes helyzetelemzés a jogszabályokban előírt módon, az integrációs stratégia és célrendszer kialakítása. A legfontosabb cél a szociális helyzetből és a képességek eltérő fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozása, a résztvevő tanulók nevelése, oktatása, tudásának értékelése. Az együttnevelés megvalósítása a pedagógusok szoros kapcsolatával, illetve a lemaradó gyerekek egyenrangú félként kezelésével a szegregáció elkerülésével történik.*
- *Az iskolába való bekerülés előkészítése, az óvoda-iskola átmenet: A beiskolázásra az ide vonatkozó törvényi előírások alapján kerül sor. Az óvodás gyermekről a fejlődési napló alapján írásbeli minősítés (iskolaérettséget igazoló óvodai szakvélemény) készül. Egyedi esetekben sor kerülhet a Nevelési Tanácsadó vizsgálatára is. Az óvodák és az érintett általános iskolák leendő első osztályos osztályfőnökei a tanév második féléves időszakában figyelemmel kísérik az érintett óvodás csoport munkáját. Ezen időszak alatt a DIFER méréseket is el kell végezni az érintett gyerekekkel. Ennek elemzése lesz a fejlesztés alapja az első osztályban. Az osztályba sorolás kiemelt szempontja a heterogén osztályok kialakítása.*
- *Együttműködések – partnerségi kapcsolatok kiépítése:*
 - *a szülőkkel egyéni, osztály és a szülői szervezetek révén tagintézményi szinten, szülői értekezletek, családlátogatások, három havi kötelező értékelő megbeszélések alkalmával, egyéb közös programokon (nyílt napokon, kirándulásokon, stb.).*
 - *Kapcsolat az érintett önkormányzat gyermekvédelmi előadójával. Napi munkakapcsolat – minden fontos esemény azonnali jelzése.*
 - *Részvétel a védelembe vétel, megszüntetés, fenntartás esetén tartott megbeszéléseken.*
 - *Rendszeres kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal.*
 - *Rendszeres megbeszélések az érintett orvosok, védőnők, polgármesterek, jegyzők, intézményvezetők és gyermekvédelmi felelősök között.*
 - *Együttműködés a Kistérségi Gyermekvédelmi és Családsegítő Szolgálattal eseti megbeszélések formájában.*
 - *a szakmai és szakszolgálatokkal.*
 - *a kisebbségi önkormányzatokkal.*
 - *civil szervezetekkel.*
 - *középfokú oktatási intézményekkel.*

2. A tanulást-tanítást segítő és értékelő eszközrendszer

- *Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek:*
 - *A tanulók életkorának megfelelő, kreatív tevékenységekre épülő foglalkozások.*
 - *Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése tantárgyi képességfejlesztő programokkal.*
 - *Fejlesztő csoportok szervezése.*

- Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek:
 - *Patrónusi, mentori rendszer működtetése.*
 - *Szakkörök működtetése.*
 - *Sportegyesületi tevékenységek.*
 - *Hagyományápolás.*
 - *Művészeti tevékenységes szervezése.*
- Az integrációt elősegítő módszertani elemek:
 - *Az egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés.*
 - *Kooperatív tanulás-szervezés.*
 - *Művészeti programok.*
 - *Kommunikációs képesség fejlesztő program.*
 - *Mentálhigiénés program.*
 - *Szakkörök.*
 - *Sportkör.*
 - *Projekt módszer.*
 - *Drámapedagógia.*
 - *Játék és mozgás.*
 - *Pályaorientáció.*
 - *Útravaló program.*
 - *Egyéni fejlesztési terv.*
 - *Szöveges értékelés.*
 - *Utánkövetés.*
- Műhelymunka, tanári együttműködés:
 - *Értékelő esetmegbeszélések.*
 - *Problémamegoldó megbeszélések (fórumok, értekezletek).*
 - *Hospitálásra épülő együttműködés.*
- A háromhavonta kötelező, kompetencia alapú értékelési rendszer eszközei:
 - *Egyéni fejlesztési terv készítése - tanév elején tantárgyi és személyiségfejlesztésre vonatkozóan egyaránt.*
 - *Szöveges értékelés írott formában.*
- A multikulturális tartalmak a különböző tantárgyakban jelennek meg a helyi tantervben megfogalmazottak alapján.
- A továbbhaladás feltételeinek biztosítása:
 - *Pályaorientáció:*
 - *Osztályfőnöki órákon.*
 - *Szakmaismertető.*
 - *Középiskolák megismerése nyílt napokon és bemutatkozó anyagok segítségével.*
 - *Továbbtanulásra felkészítő program:*
 - *Szakkörök.*
 - *Felvételire előkészítő foglalkozások.*

3. A várható eredmények

Intézményünkben az integrációs program alkalmazása során az alábbi eredmények elérését tűztük ki célul, amelyek egyben az ellenőrzés szempontjait, illetve az eredményesség értékelésének pilléreit is jelentik:

- Iskoláink alkalmasak és felkészültek a különböző háttérrel és a különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyermekek fogadására és együttnevelésére.
- A tárgyi és személyi feltételek egyaránt megfelelnek az integrációs program eredményes megvalósításának.
- A multikulturális tartalmak beépülnek az általános iskolák helyi tanterveibe.
- Az intézmény általános iskoláinak szülőkkel való kapcsolatrendszere a „napi párbeszéd” szintjén, az együttes felelősséggel a gyermekért elv alapján működik.
- Intézményünkben a nevelői együttműködésre épülő értékelési rendszert működtetünk.

A felsoroltak eredményeként:

- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók évfolyamvesztés nélkül fejezik be az általános iskolát.
- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya intézményünkben megfelel a jogszabályokban előírt mutatóknak.
- Csökken az intézményi hiányzások óraszám.
- Az országos kompetenciamérések eredményei javulnak az egyéni fejlesztő programok alkalmazása következtében.
- Nő az érettségit adó intézményekben (szakközépiskola, gimnázium) továbbtanuló halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma.
- A tanulók jobban megismerik egymás képességeit, szokásait, megértik egymás viselkedését.
- Egyénenként javul a tanulók teljesítménye, tantárgyi eredményeik pozitív irányban mozdulnak el.
- A tanulók képességeik ismereteinek birtokában eredményesebb munkavégzésre lesznek képesek.

3.4.7. A fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program

Azoknál a gyermekeknél, akiknek nevelhetősége a – Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján – eltér a többi gyermekétől, sajátos nevelési igényről beszélünk. Az oktatási törvény értelmében a sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI) gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretein belül, állapotának megfelelő pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdve, hogy sajátos nevelési igényét megállapították.

Az SNI-s tanulók nevelésével-oktatásával szemben támasztott követelmények:

- személyi-tárgyi feltételek biztosítottak legyenek,
- az integráltan oktatott gyermek nevelése és oktatása a többi tanulóval együtt azonos osztályban és csoportban történjen,
- a befogadással kapcsolatos feladatok és elvárások egyértelműen legyenek megfogalmazva az integrált gyermek, nevelőtestület, szülői közösség, intézményfenntartó felé,
- a pedagógusok megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek a gyermekek sajátos nevelési igényéről, fejlesztés lehetőségeiről, a gyógypedagógiai módszerekről,
- a pedagógusi magatartást a gyermekközpontúság, rugalmasság, empátia, reális értékelés, feszültségmentes légkör jellemezze,

- valósuljon meg a folyamatos konzultáció a pedagógus és gyógypedagógus között,
- a szülővel való kapcsolattartás legyen folyamatos, segítő és motiváló.

3.4.7.1. Az integrált keretek között nevelt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható rehabilitációs, rehabilitációs nevelés célja a sajátos nevelési igényű gyermekek szocializációja, eredményes társadalmi integrációja. A neveléshez szakirányú képesítéssel rendelkező pedagógust kell alkalmazni. Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. gyógypedagógus, gyógy-testnevelő, terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is bevonásra kerül a fejlesztő munkába. A fogyatékból eredő hátrányok csökkentését segítő programok az intézmény általános iskolai helyi tantervének részeként működnek, beépülnek a tanítási órákba és órán kívüli programokba. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a gyógypedagógus – esetenként más szakember véleményének figyelembevételével – által elkészített egyéni fejlesztő program, amely a tanuló különleges gondozási igényére épül és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja.

A tanítást-tanulást segítő eszközrendszer:

A nevelés minden szintjén és minden területén az egyéni fejlődés sajátosságaihoz igazodó tanulási folyamatok megtervezésére, irányítására van szükség:

- Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek.
- Önálló tanulást segítő felkészítés.
- Önálló tanulási képességet kialakító program.
- Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése.
- Egyéni képességfejlesztő programok.
- Szociális kompetenciák fejlesztése.
- Közösségfejlesztő, közösségépítő programok.
- Tanórán kívüli programok szabadidős tevékenységek.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges elemei:

- A folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését.
- A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

3.4.7.2. Önálló tanulócsoportban oktatott sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő programja

Azokat a sajátos nevelési igényű tanulókat, akik a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság véleménye alapján tanulásban akadályozottak és szegregáltan oktathatók, a szentlőrinci Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegységben szervezett tanulócsoportokban fejlesztjük. Fogadni tudjuk a tanulásban akadályozottak tanulócsoportjában integráltan nevelhető-oktatható értelmileg akadályozott,

valamint a testi, érzékszervi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos gyermekeket. A képességek fejlesztése az intézményegységben dolgozó minden felnőtt feladata, de különösképpen a fejlesztő gyógypedagógusoké és a velük együttműködő osztályfőnököké.

A nevelő-oktató munkát a hagyományos pedagógiai elveken túl a sajátos nevelési igényű gyermekek iskolai fejlesztésének irányelvei determinálják.

Iskolánkban a „bemenet” szabályozott, hiszen tanulóinkat a szakértői és rehabilitációs bizottságok javaslatai alapján vesszük fel.

Munkánk során kiemelt figyelmet fordítunk a következőkre:

- a sérült személyiség – folyamatnak tekintett – fejlesztésére gyógypedagógiai eszközökkel,
- a tanuló egyéni képességeinek, eltérő fejlődési ütemének figyelembe vételére az oktatás és nevelés korrekciós, kompenzáló folyamatában,
- a speciális nevelési szükségletek kielégítésére a nevelés-oktatás minden területén,
- olyan légkör megteremtésére, amelyben felnőtt, gyermek egyaránt jól érzi magát; ahol a gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt, felnőtt-felnőtt kapcsolatok tiszteleten alapulnak és ahol minden tanuló és felnőtt teljes értékű emberként éli meg önmagát,
- a tanulási folyamatokban, az emberi törekvésekben a támaszra és a segítségnyújtásra.

3.4.7.2.1. Speciális cél

Olyan iskola megteremtésére törekszünk, ahol a gyermekek elsajátíthatják a társadalmi beilleszkedéshez szükséges ismereteket, ahol jól és biztonságban érzik magukat és ahol az értékeket, ismereteket fogyatékoságuknak megfelelő színvonalon sajátíthatják el.

A cél teljesítése szempontjából fontos kritérium, hogy a tanuló:

- a személyes boldogulásához szükséges kulcskompetenciákat elsajátítsa, teljesítse a tantárgyi követelményeket,
- az általános iskola befejezése után a továbbtanulást válassza, él azzal a felkínált lehetőséggel, hogy a 9-10. évfolyamot helyben is elvégezheti.

3.4.7.2.2. Speciális feladatok

- Az alapidokumentumok által szabályozott ismeretanyag elsajátíttatása az évfolyamok, osztályfokok, tantárgyi sajátosságok, egyéni különbségek figyelembe vételével,
- az intézményegység specialitásából fakadóan minden évfolyamon nem szakrendszerű nevelő-oktató munka folyik, a mentális képességek fejlesztése a megismerő funkciók egyénre szabott terápiás jellegű korrekciójával,
- A TÁMOP 3.1.4 pályázatban vállalt kompetencia alapú, saját kidolgozású oktatási programok alkalmazása, a nem sajátos nevelési igényű tanulók számára kiadott program és programcsomag, valamint a 2/2005. (III.1.) OM rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelésének, iskolai oktatásának irányelveiről alapján,
- a módszerek és tevékenységi formák optimális megválasztása a mindenkorai pedagógiai tevékenység kívánalmainak megfelelően,
- a differenciált, szükségletekhez igazodó segítségnyújtás a képességek fejlesztése során,
- a hiányosan működő képességek korrekciója valamennyi területen és osztályfokon,
- az eredményes társadalmi beilleszkedés feltételeinek megteremtése,
- a tanulók felkészítése a továbbtanulásra, a továbbképzésre – nagy hangsúlyt fektetve az önálló tanulás képességének fejlesztésére,

- a személyiség gazdagítása az önfogadással, a mások elfogadásával, a toleráns magatartással,
- az általános emberi értékek, társadalmi normák elsajátítása, azonosulás ezekkel az értékekkel.

3.4.7.2.3. Speciális eszközök, eljárások

A kiszűrt tanulókra az egyéni fejlesztést végző gyógypedagógus negyedévente egyéni fejlesztési tervet készít és egyéni, kiscsoportos fejlesztésben részesíti őket. Ezt egészítik ki az osztályfőnökök által szervezett, a különböző tantárgyak tanulásához szükséges képességek fejlesztésére szervezett foglalkozások – szintén egyéni fejlesztési terv alapján, illetve a minden pedagógus által alkalmazott képességek szerinti óráközi differenciálás. A fejlesztési tervek a fogyatékoság típusának és mértékének figyelembe vételével, a tanulók aktuális állapotán alapulva tartalmazzák a fejlesztendő képességek, készségek, elsajátítandó ismeretek körét, és az egyénre jellemző ütemezést. A gyengébb képességek mellett a kevésbé sérült területeket is erősítjük, fejlesztve ezzel a gyermekek pozitív önértékelését, személyiségét, megelőzve a másodlagos tünetek kialakulását.

A gyógypedagógiában alkalmazott eszközök:

- Diagnosztikus tesztek (Sindelar, Ayres, Goudenaugh, stb.).
- Intézményegységi innovációban kidolgozott, saját vizsgáló eljárások.
- Tematikus megfigyelések.
- Célzott beszélgetések, megfigyelések, egyéni nyomon követések.
- A fejlesztési szakaszoknak megfelelő szűrő és diagnosztikus eljárások kidolgozása és alkalmazása.
- Képességfejlesztés egyéni és kiscsoportos formában.
- Az ismeretek tartalmának, mélységének mindenkori aktualizálása a tanulócsoport és az egyének kondícióinak megfelelően.
- A terápiás eszközök, eljárások alkalmazása a tartós tanulási akadályozottságot, magatartási zavart mutató tanulók fejlesztésében.
- Az önálló életvezetési technikák elsajátíttatása, gyakorlása.
- A tanítás és nevelés szervezeti kereteinek szükség szerinti alakítása.

Tanórai foglalkozások:

1.	2.	3.
Kötelező tanórai foglalkozások, napközis foglalkozások.	A gyógypedagógiai nevelés- oktatásban részt vevő sajátos nevelési igényű tanulók számára kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és habilitációs tanórai foglalkozások.	nem kötelező tanórai foglalkozások: <ul style="list-style-type: none"> • felzárkóztatás, • fejlesztés, • tehetséggondozás.

Tanórán kívüli tevékenységek:

- szakkörök,
- könyvtárlátogatás,
- óráközi szünetek,

- napközis szabadidős foglalkozások,
- kollégiumi szabadidős tevékenységek,
- iskolai vetélkedők, versenyek,
- sportkörök,
- a diákönkormányzat által szervezett rendezvények,
- iskolai kirándulások,
- táboriskola, erdei iskola,
- a pályorientációt segítő intézmény-, és üzemlátogatások.
- projekt, témahét feladatainak megvalósítása, nem tanórai formában megszervezett kötelező „tananyag-átadás”-sal

3.4.8. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek

A viselkedési és beilleszkedési zavarok, a szociális problémák megjelenése iskoláskorban előre vetítik a későbbi társadalmi beilleszkedési nehézségeket. Ezért ezekre a „vész”- jelekre már időben kellő figyelmet kell fordítani. A viselkedési zavarok összefüggnek a biológiai faktorokkal (öröklés, betegségek), a családi környezet kedvezőtlen hatásaival, veszélyeztetettséggel, hátrányos helyzettel, a társakhoz fűződő kapcsolatok kedvezőtlen hatásaival. Feladatunk e területen a perszonális integrációs képesség fejlesztése, alakítása.

Pedagógiai munkával szemben támasztott követelmények:

- Az értelmi képességek kibontakoztatása (a tanulási kudarcok megelőzése).
- A társadalmi (intézményi) értékek, normák és magatartásformák kialakítása, személyiségbe való beépítése.
- Pozitív értékeket hordozó közösségekkel, egyénekkkel való együttműködés.
- Produktív tevékenység az önfejlesztés érdekében.
- Reális, illetve pozitív énkép és önértékelés kialakítása.

Feladataink:

- *a szociális fejlesztés területein:*
 - o kapcsolatteremtő és kommunikációs képességek fejlesztése,
 - o magatartásformák elsajátíttatása, szerepek megismertetése,
 - o a közösséghez való tartozás érzésének fejlesztése,
 - o együttműködésre való készség alakítása,
 - o a szakképzettség megszerzésére irányuló motiváltság erősítése.
- *Érzelmi-akarati fejlesztés területein:*
 - o személyiségfejlesztés,
 - o motiváció, motiválhatóság fejlesztése,
 - o a rendszeres munkára való igény kialakítása.

A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek intézményünkben:

- Kapcsolat az intézmény óvodáival a belépő tanulók mielőbbi megismerése érdekében: leendő elsős tanítóink minden tagintézményben programokat szerveznek a nagycsoportosok számára az iskolai élet és szokásrendszer kialakítása céljából.

- Kapcsolat a Nevelési Tanácsadóval, a Gyermek-ideggondozóval, a Gyermekjóléti Szolgálattal.
- Az életkori és egyéni sajátosságokhoz, képességekhez igazodó tanórai munka szervezése, differenciált óravezetés alkalmazása.
- Felzárkóztató foglalkozások szervezése, ha a gyermek tanulási kudarccal is küzd.
- A nevelők és a tanuló személyes, bizalomra építő kapcsolatának kialakítása.
- Önbizalom erősítő tevékenységek (önismeret, önbecsülés, önértékelés) szervezése.
- Kommunikációs, együttműködési, problémamegoldó tevékenységek szervezése (tanórák, tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek, napközi keretében).
- Személyes kapcsolat kialakítása a szülői házzal, családlátogatás.
- A családok nevelési gondjainak megoldásában való segítségnyújtás (szülői értekezletek, fogadóórák alkalmával).
- Egészségvédő, mentálhigiénias programok szervezése.
- Lehetőség szerint iskolapszichológus alkalmazása.
- Segítségnyújtás a gyermeknek abban, hogy megtanulják befolyásolni saját megnyilatkozásait, érzelmi kitöréseiket uralni, érzelmeiket szóban meg tudják fogalmazni.
- A gyermek érzelmeinek felismerése és elfogadása a környezet részéről.
- Határozott, következetes, egyértelmű, kiszámítható szabályok kialakítása a gyermekkel közösen.
- A gyermek viselkedésére vonatkozó elvárások pontos megfogalmazása.
- Jutalmazás és büntetés során az okok pontos megfogalmazása a helyzetnek megfelelően.

A Nevelési Tanácsadó javaslata alapján, a Szakértői Bizottság döntése értelmében, a hozzánk érkező beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő gyermekeket is szakszerű ellátásban részesítjük. Gyermekeink gyakran küzdenek a családi környezet kedvezőtlen hatásaival, halmozottan hátrányos helyzettel, veszélyeztetettséggel, ami gyakran okoz viselkedészavart.

Feladataink:

A sajátos nevelési igényű gyermekek nehézségeinek enyhítése és speciális nevelésben való részesítése, mely által megtalálják helyüket az intézményrendszerben, majd a társadalomban. Az iskolai szintű beilleszkedési és magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységeken kívül a következő lehetőségekkel élünk:

- A tanuló értékelése és minősítése az önmagához képest való fejlődését tükrözi, így kitartásra ösztönöz.
- Pozitív értéket hordozó közösség kialakítására törekszünk.
- A tanulókat egyéni bánásmódban részesítjük tüzetes, szociális vizsgálódások révén (családlátogatások, elbeszélgetések, lelki-segély nyújtás, „odafordulás”).
- A tanulócsoportokban a pedagógus munkáját segítő fejlesztő gyógypedagógus, gyógypedagógiai asszisztens, logopédus, gyógy-testnevelő, gyógytornász munkája újabb lehetőséget biztosít.
- Gyakori kapcsolattartás a családdal, a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Nevelési Tanácsadóval, a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal, a Gyermek-ideggondozóval.
- A beilleszkedését elősegítjük nem kötelező tanórai foglalkozások szervezésével is.
- A felnőttek (nevelők, gyógypedagógiai asszisztensek, technikai dolgozók) és a tanuló kapcsolatait szorosak.
- A napköziben, valamint a kollégiumban is személyre szabottak a tevékenységek.
- A szülők, gondozók megnyerése az egységes nevelési, elvek alkalmazásáról.

- A magatartási; beilleszkedési problémák háttérében álló érési meglassúbbodásokat, az idegrendszer csökkent terhelhetőségét figyelembe véve érthető és követhető szabályokat alkotunk. A tevékenységet meghatározó kereteket állandósítjuk, szükség esetén a tanórákba pihentető foglalkoztatást iktatunk, cselekvéses tanulási helyzeteket teremtünk.

3.4.9. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységeink

A hátrányos helyzet felismerésében meghatározó szerepe van az osztályfőnöknek, az osztályokban tanító szaktanároknak. A tanulók szociális, anyagi, kulturális elmaradottságának enyhítése mindannyiunk feladata.

A tanórán, a tanórán kívül is segítenünk kell a nehéz anyagi körülmények között élő, hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor kiemelt fontosságú feladatnak tekintjük a tehetséges, jó képességű gyermekek fejlesztését is.

A szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják:

- egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- kommunikációs problémák kezelése, az olvasási készség fejlesztése, alapkészségek fejlesztése,
- a gyerekek által egymásnak nyújtott és nyújtható segítséget igénybe vétele,
- felzárkóztató órák,
- differenciált fejlesztési formák,
- napközi otthon, tanulószoba,
- diákétkeztetés, étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott segítség,
- a rászorulóknak ingyenes tankönyvellátása,
- szoros kapcsolat az önkormányzatokkal és a Gyermekjóléti Szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt szenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek,
- az intézményi könyvtárak, az intézmény létesítményeinek egyéni vagy csoportos használata,
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai,
- szülőkkel való személyes kapcsolattartás (családlátogatások, fogadóórák),
- a szülők, a családok életvezetési, nevelési gondjainak segítése,
- a továbbtanulás irányítása, segítése,
- az intézményi gyermek és ifjúságvédelmi felelősök tevékenysége,
- szabadidős foglalkozások szervezése,
- tehetséggondozó foglalkozások szervezése,
- szükség és lehetőség szerint a tehetséges és szorgalmas tanulók tanulmányi versenydíjának biztosítása,
- sajátos nevelési igényű gyerekek integrált fejlesztése,
- Útravaló Ösztöndíjprogramban és más pályázatokon való részvétel.

Az intézményben a felzárkóztatás és a tehetséggondozás minden tanuló számára adott, származási hovatartozás nélkül mindenki egyenlő eséllyel vehet részt ezeken.

3.4.10. Gyermek és Ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermek- és ifjúságvédelem az intézményi nevelőtestület valamennyi tagjának, de különösen az intézményi gyermek- és ifjúságvédelmi felelősöknek és az osztályfőnököknek a feladata.

A tanulókat és szüleiket tanév kezdetekor írásban tájékoztatják a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshetik fel őket.

Az intézményben a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzé tesszük a gyermekvédelmi feladatokat ellátó fontosabb intézmények címét, illetve telefonszámát. (pl. Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, Drog-ambulancia, ifjúsági lelki segély telefonok, Gyermek átmeneti otthona, védőnői tanácsadó, stb.).

Az intézmény gyermekvédelmi tevékenysége 3 fő területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására és a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetésére.

Megelőzés:

Gyermekvédelmi és egyben pedagógiai tevékenységet jelent: megelőzni, elhárítani vagy enyhíteni azokat a gyermekekre ható káros hatásokat, amelyek a gyermek egészséges személyiségfejlődését megzavarják, vagy meggátolják. Feladataink:

- tanulóink megvédése a negatív hatásoktól, sorozatos kudarcoktól az egyéni megrázkódtatásoktól, a káros szenvedélyek kialakulásától.
- A tanulók tájékoztatása arról, hogy az esetleges problémáikkal hol és milyen időpontban kereshetik meg a helyileg illetékes gyermekvédelmi felelőst, valamint az intézményen kívül milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményt kereshetnek fel.
- Az egészségnevelés részeként kábítószer ellenes program kidolgozásának segítése és teljesítésének figyelemmel kísérése.

Feltárás:

Halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók felderítése, nyilvántartása, az okok feltárása. Feladataink:

- a veszélyeztető okok feltárása.
- Rendszeres kapcsolat a családokkal, szülőkkel és a gyermekekkel.
- Családlátogatás, a veszélyeztetett gyermek családi környezetének megismerése.
- Az osztályfőnökök, kollégiumi nevelők, illetve az intézményi gyermekvédelmi felelősök összehangolt munkája.
- belső információ áramoltatás.

Megszüntetés:

Segítségnyújtás a rászorulóknak Feladataink:

- kapcsolatfelvétel és folyamatos kapcsolattartás a segítő intézményekkel és szervezetekkel:
 - o Nevelési Tanácsadó.
 - o Gyermekjóléti Szolgálat.
 - o Családsegítő Központ.
 - o Egészségügyi intézmények.
 - o Rendőrség.

- szakemberhez irányítás (pszichológus, orvos, védőnő, stb.),
- tájékoztatás, tanácsadás, (tanulóknak, szülőknek),
- gyermek bántalmazásának vélelme esetén vagy elhanyagolása esetén Gyermekjóléti Szolgálat értesítése,
- anyagi veszélyeztetettség esetén (rendszeres gyermekvédelmi támogatás, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás vagy természetbeni támogatás kezdeményezése a település szerint illetékes polgármesteri hivatalnál).

A pedagógiai munkán belül az alábbi tevékenységek alkalmasak a gyermekvédelem céljainak megvalósítására:

- tájékozódás (felmérésekkel),
- a beiskolázás körütekintő megszervezése,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- felzárkóztató foglalkozások,
- tehetséggondozó programok,
- személyes, egyéni törődés, korrepetálás,
- differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- személyiségfejlesztő tréningek: önfejlesztési képességek, önértékelés kialakítása,
- napközis és tanulószobai foglalkozások,
- iskolai étkezési lehetőség,
- egészséges életvitel népszerűsítése,
- egészségügyi szűrővizsgálatok,
- pályaválasztás segítése,
- családi életre történő nevelés,
- gyermekvédelemmel kapcsolatos pályázatok figyelése.

3.5. Szülő, pedagógus, gyermek együttműködési formái, továbbfejlesztésnek lehetőségei

3.5.1. Együttműködés a szülőkkel

A szülőket az intézmény egészének életéről, az intézményi munkatervekről, az aktuális feladatokról az intézmény főigazgatója, illetve a tagintézmények vezetői és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- a tagintézmények vezetői legalább félévente egyszer a szülői közösség választmányi ülésén, vagy ha szükséges az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein,
- az eseménynaptár által folyamatosan a faliújságokon.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

- *Családlátogatás:* Feladata a gyermek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében. A gyermek hiányzása és elégtelen ellátása esetén az ok mielőbbi feltárása és a további lépések megtétele a Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- *Fogadóóra:* Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal (otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás, stb.) A heti fogadóórák helye és ideje szerepel a tanuló ellenőrző

könyvében és intézmény faliújságjain. Az írásbeli értékelések után, a pedagógusok a szülői értekezlet előtt lehetőség szerint fogadó délutánon várják az érdeklődő szülőket.

- *Nyílt tanítási nap:* A szülők és óvónők betekintést nyerhetnek az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba. A Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegység igény szerint (előzetes egyeztetést követően) biztosít lehetőséget minden érdeklődő számára a tanítási órákon való részvételre.
- *Írásbeli tájékoztató:* Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle intézményi, tagintézményi, vagy osztály szintű programokról (tájékoztató- és ellenőrző füzet, háromhavonta kötelező értékelés, levél, faliújság). A Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegységben szülői tájékoztató formájában adunk hírt a tanulók egyéni képességeinek fejlesztéséről is.

- *Szülői értekezlet:*

Ideje: az eseménynaptárban évente meghatározottak szerint (legalább évente három alkalommal). Szükség esetén rendkívüli esetben is tartható tagintézményi szülői értekezlet az érintett tagintézmény vezetőjének javaslatára.

Feladata: a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása, a szülők tájékoztatása:

- o az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- o az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- o újszerű tanulás szervezési eljárások, oktatási programok és taneszközök bevezetéséről
- o a helyi tanterv követelményeiről,
- o az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- o a saját gyermek tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- o a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- o az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- o továbbtanulás előkészítéséről elsősorban a 7-8. évfolyamokon,
- o a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az intézmény igazgatósága, illetve elsősorban a tagintézmények vezetői felé.

A szülők felmerülő kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az intézmény igazgatóságával, az érintett tagintézmény vezetőjével és nevelőtestületével.

A Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegységen belül működő kollégium pedagógiai tevékenysége során kiegészíti a családi és iskolai nevelést. A kollégium nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel.

- A kollégiumba való felvételt nyert tanulóknak év elején, a beköltözéskor szülői értekezletet tartanak az ott dolgozó nevelők, amelyen:
 - o ismertetik a Szervezeti és Működési Szabályzat szülőket érintő részét,
 - o a házirendet,
 - o a napirendet,
 - o a kollégiumi térítési díjjal kapcsolatos tudnivalókat (szociális kérelmek lehetőségeit),
 - o a pedagógiai célkitűzéseket.

- A kollégium nyitvatartási napjain a kollégiumi nevelő, valamint az intézményegység-vezető előzetes időpont egyeztetés után személyesen is felkereshető az intézményben.
- Év közben a csoportvezető tanár az iskolai szülői értekezletek napján fogadja a kollégiumban is a szülőket és megbeszéli az esetleges problémákat.
- Írásos értékelésünk igazodik az iskolai tájékoztatás rendjéhez, az első és harmadik negyedév zárása alkalmával.
- Levélben értesítheti a kollégiumi nevelő a szülőt komolyabb fegyelemsértés, illetve egyéb probléma esetén és behívhatja személyes beszélgetésre.
- Telefonos kapcsolat révén is tájékozódhatnak a szülők az iskolai tanulmányi eredményekről és magatartási problémákról, valamint a kollégiummal kapcsolatos kérdéseikre így is választ kaphatnak.

3.5.2. Együttműködés a diákokkal

A tanulókat az intézmény életéről, az iskolai munkatervekről, illetve az aktuális feladatokról az intézmény főigazgatója, a tagintézmények vezetői, a diákönkormányzatok felelős vezetői és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- a tagintézmények vezetői az iskolagyűlésen és az iskolai diákönkormányzatok vezetőségeinek ülésén,
- az iskolai diákönkormányzatok vezetői a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon,
- az eseménynaptár által folyamatosan a faliújságokon,
- a kollégiumban negyedévente tartandó kollégiumgyűlésen, illetve a rendkívüli kollégiumi gyűléseken, és a heti csoportfoglalkozásokon.

A tanulót (és a tanuló szüleit) a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató, ellenőrző füzetben keresztül írásban) tájékoztatják. A negyed és háromnegyed évi szöveges minősítés értékelő lapokon történik az IPR programban foglaltak szerint.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik a tagintézmények vezetőivel, a nevelőkkel, a nevelőtestületekkel. Az együttműködés továbbfejlesztésének egyik lehetséges formája a jövőben a tanulók fokozottabb bevonása a különböző iskolai programok szervezésébe, az iskolai élet koordinálásába.

3.5.3. A pedagógusok együttműködésének formái

- Nevelési értekezlet:
az intézmény összes pedagógusa és a pedagógiai munkát segítő munkatársak részvételével.
- Tagintézményi nevelési értekezlet:
az érintett tagintézmény összes pedagógusa és a pedagógiai munkát segítő munkatársak részvételével.
- Osztályozó értekezlet:
tagintézményenként félévente. Az osztályozó értekezleten az érintett kollégiumi pedagógusok is részt vesznek, illetve személyes részvételük kiváltható azzal, ha minden

kollégista esetében előzetesen konzultálnak a gyermek osztályfőnökével a magatartás és szorgalom értékeléséről.

- Munkamegbeszélések:
hetente, tagintézményenként.
- Szakmai munkaközösségek ülései:
intézményegységeken belüli és intézményegységek közötti oktató – nevelőmunka összehangolására.
- Minőségfejlesztési team ülései:
intézményegységeken belüli és intézményegységek közötti minőségfejlesztés összehangolására.
- Team munkák:
aktuálisan szervezett kisebb csoportban megvalósuló megbeszélések szervezése intézményközi, vagy tagintézményi szinten egy adott probléma megoldása érdekében.
- A Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegységen belül a Kollégium nevelői és a Speciális Tagozat pedagógusai napi munkakapcsolatban állnak egymással, szoroson nyomon követik a felmerülő nevelési problémákat.
- Hospitálások: intézményegységeken belüli és intézményegységek közötti
- Problémamegoldó fórumok: intézményegységeken belüli és intézményegységek közötti
- Értékelő esetmegbeszélések: intézményegységeken belüli és intézményegységek közötti
- Belső képzések, belső szakmai munkát támogató csoportok: intézményegységeken belüli és intézményegységek közötti
- Az érintett iskolai pedagógusok és a kollégiumi nevelők további együttműködésének formái:
 - személyes konzultációk a kollégiumi tanulók érdeklődési köréről, képességeiről, az iskolai kudarcok elkerülési lehetőségeiről.
 - Közösen nyomon követett tanulmányi munka során a teljesítmények közös értékelése.
 - A nevelő általi napi számonkérés a házi feladatok elvégzéséről. Kéthavonta az osztályfőnökök segítségével az iskolákban a naplók áttekintése.

A továbbfejlesztés lehetőségei:

- közös továbbképzések szervezése,
- belső továbbképzések kiterjesztése,
- belső hospitálások gyakoribbá tétele (iskolán belül, tagintézmények között),
- team munka gyakoriságának növelése (egy-egy nevelési-oktatói probléma megoldására intézményi, tagintézményi szinten),
- szorosabb konzultáció kialakítása az egyes gyereket tanítók, napközis nevelők, illetve – amennyiben érintett – a kollégiumi nevelők között.

3.5.4. Az együttműködés további színterei

Az intézményi, tagintézményi, települési ünnepek és rendezvények, osztálydelutánok, kollégiumi események mind-mind színterei az együttműködésnek. További fejleszthetőségük aktualitások által determinált. Néhány példa a lehetséges formákból, melyeket az aktuális éves munkatervekben határozzunk meg:

- kirándulás,
- táboriskola /erdei iskola
- családi sportnapok,
- anyák napja, farsang,

- iskolai ünnepségek,
- vetélkedők, stb.

Továbbfejlesztésként szem előtt tartjuk a napi aktualitásokat, a mindennapok által felkínált lehetőségeket. Fontosnak tartjuk az együttműködés formáinak fejlesztését olyan intézményi, tagintézményi rendezvények keretein belül is, ahol a szülők, a gyermekek és a pedagógusok közössége kötetlenebb formában is találkozhat.

3.6. Egészségnevelési program

Az egészségfejlesztés magában foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önségítés feladatait, módszereit. Az a folyamat, amely képessé teszi az embereket, az egészségüket meghatározó tényezők felügyeletére, ezáltal egészségük javítására.

Az egészségnevelési munka céljai:

- Diákjaink rendelkezzenek az egészséges életmód kialakításához szükséges, életkoruknak megfelelő reális ismeretekkel, attitűdökkel.
- Ismerjék önmagukat, értékeiket.
- Tudjanak helyes döntéseket hozni, feszültségoldó, konfliktuskezelő módszereket alkalmazni.
- Megszerzett ismeretek, tapasztalatok birtokában tekintsék az egészséget értéknek, amit vigyázni, óvni kell.
- Váljanak boldog, boldogságra képes felnőttekké.
- Szerezzenek a tanulók kellő motivációt és az egészséggel kapcsolatos alkalmazható tudást hogy időben felismerjék a betegségeket előidéző tényezőket és váljanak alkalmassá az egészséges életvitel kialakítására.

Az egészségfejlesztés fő feladatai:

- Egészségfejlesztő környezet megteremtése.
- Egészségfejlesztő közösségi tevékenység.
- Egyéni képességek fejlesztése.
- Szemléletváltoztatás.
- A környezet folyamatos fejlesztése annak érdekében, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.
- Drog-prevenció.

A részletes iskolai egészségnevelési programunk a pedagógiai program elválaszthatatlan mellékletét képezi, melyben kidolgozottak azok a tevékenységformák melyek a célok, feladatok megvalósítását szolgálják.

3.7. Környezeti nevelési program

A környezeti nevelési program céljai:

A környezetnevelés célja olyan emberek nevelése, akik a természetes és a társadalmi környezet szépségeire nyitottak, a természettel harmonikusan tudnak együtt élni, életvitelüket harmonikusan tudják vezetni.

Tanítványaink életvitelére, szemléletére legyen jellemző:

- az ökológiai szemlélet, gondolkodásmód,
- a környezettudatos magatartás és életvitel,
- az állampolgári felelősség,
- az egészség és környezet összefüggéseinek felismerése,
- a globális összefüggések megértése,
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartás és életvitel,
- a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartás,
- a természeti és épített környezet szeretete és védelme, a sokféleség megőrzése.

A környezeti nevelés fontosabb feladatai:

- természeti, épített, szociális környezetünk megismerése, óvása, fejlesztése,
- helyi értékek és problémák feltérképezése,
- lakóhely megismertetése (értékek, gondok – a megoldás módjai),
- hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinten,
- a szülőkkel, az iskola környezetében élőkkel a kommunikáció fejlesztése,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentőségének felismertetése.

Mindennapi munkánk során:

- figyelünk az intézmény tisztaságának javítására,
- takarékoskodunk a vízzel és a villannyal. Figyelünk arra, hogy ne legyenek nyitva felejtett csapok, égve felejtett villanyok,
- esztétikus környezetet alakítunk ki az intézmény valamennyi helyiségében. Termeinket és az épületek folyosóit gyermekművekkel dekoráljuk,
- gyakoroltatjuk a kultúrált étkezést,
- óvjuk, gondozzuk környezetünk növényeit,
- az intézmény épületeinek és környezetének állagmegóvására nevelünk,
- a tantermek megfelelő hő-, fény, levegő szükségletét biztosítjuk, szünetekben szellőztetünk,
- biztosítjuk a szabad levegőn való tartózkodást.
- Arra törekszünk, hogy a tanulók:
 - o ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak.
 - o konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció negatív és pozitív környezeti következményeit.
 - o kapcsolódjanak be közvetlen környezetünk értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
 - o életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá.
 - o szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

A részletes iskolai környezetnevelési programunk a pedagógiai program elválaszthatatlan mellékletét képezi, melyben kidolgozottak azok a tevékenységformák melyek a célok, feladatok megvalósítását szolgálják.

A sajátos nevelési igényű gyerekek környezeti nevelése során

- a nevelés első és második szakaszában nagyobb hangsúlyt fordítunk a tanuláshoz nélkülözhetetlen funkciók fejlesztésére. Differenciált eljárásokkal, tartalmakkal és oktatásszervezési megoldásokkal, terápiákkal alkalmazkodunk a tanulók között meglévő

nagyobb eltérésekhez. A képességfejlesztésben és a környezeti és egészségnevelésben is hangsúlyosan jelen vannak a közvetlen érzéki tapasztalatok, a tárgyi cselekvéses megismerések, a céltudatosan kiválasztott tevékenységek.

- a nevelés harmadik szakaszában, a megismerési módszerek további fejlesztése, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetek, ismeretek, elsajátított tanulási szokások fejlesztése a cél. Előtérbe kerül a verbális szint, de differenciált módon jelen van a manipulációs, és a képi szint is. Új elemként jelentkezik a belépő tevékenységformák megfogalmazása valamennyi tantárgyban. Ezek jelzések arra vonatkozólag, hogy milyen tanulási szituációkat kell létrehozni a kívánt fejlődés eléréséhez, a különböző képességcsoportok kialakításához, korrigálásához.
- a nevelés negyedik szakaszában a környezetvédelem fontosságának tudatosítása, energiatakarékos életmódra nevelés, környezettudatos magatartás kialakítása.

Természet- és környezetvédelmi nevelés a Kollégiumban

A környezeti nevelés számára a mindennapi élet újabb és újabb pozitív és negatív példákkal szolgál. Kollégiumi nevelőtestületünk e téren korszerű környezeti világgéppel rendelkező személyiségek nevelését tűzte ki célul. Fontos feladat a diákokat úgy nevelnünk, hogy érzékenyek legyenek környezetük állapotára, minőségére, a környezetvédő és környezetkímélő magatartás meghatározója legyen életüknek.

3.8. Fogyasztóvédelmi oktatás az iskolában

A fogyasztóvédelmi oktatás céljai:

A fogyasztóvédelmi oktatás célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei:

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében szükséges, hogy a diákok értsék, és a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

- *Környezettudatos fogyasztás:* Egyfajta középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és a fogyasztásmentesség között.
- *Kritikus fogyasztói magatartás:* A fogyasztói jogok érvényesítése.

A fogyasztónak joga van:

- az alapvető szükségleteinek a kielégítéséhez,
 - a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozáshoz,
 - a választáshoz különböző termékek és szolgáltatások között,
 - a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretéhez,
 - a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez,
 - az egészséges és elviselhető környezetben való élethez,
 - a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszóláshoz.
- *Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem:* a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei:

- Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásai alkalmával.
- Tanórán kívüli elemek beépítésével (vetélkedők, versenyek, rendezvények).

Módszertani elemek:

Fontos hogy a diákok e módszereket minél többször valós helyi és globális problémákon és értékeken keresztül maguk is alkalmazzák:

- interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól,
- helyi-, országos- és EU-s szabályozások tanulmányozása,
- adatgyűjtés, feldolgozás információrögzítés együttműködéssel,
- problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel,
- viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, fogyasztói kosár készítése),
- érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés).

4. A Kollégium nevelési programja

Mottónk: „Ottthon lenni a kollégiumban”

Kollégiumunk nevelői a gyermekszeretet, az értéktisztelet, a tanulói személyiség tiszteltben tartása jegyében nevelik és oktatják a bentlakásos nevelésben résztvevő tanulóinkat. Pedagógiai tevékenységünk a diák iránti bizalomra és szeretetre épül. Nagy hangsúlyt fektetünk az esélyteremtésre, az önálló tanulás képességének fejlesztésére, az egyéni törődésre.

Az intézményegységben az általános iskolai ép értelmű és a tanulásban akadályozott általános iskolás és előkészítő szakiskolás tanulók heterogén közösséget alkotnak.

A Kollégiumban elhelyezést kaphatnak azok az általános iskolai tanulók, akiknek a német nemzetiségi nyelv tanulására, illetve szegregált gyógypedagógiai intézményben való tanulásra a lakóhelyükön nincs lehetőségük. Ellátást kapnak az előkészítő szakiskola azon tanulói, akik nem tudnak az intézménybe naponta bejárni, s azok a gyermekek is, akiknek a szülei nem tudják biztosítani a tanuláshoz szükséges megfelelő feltételeket, körülményeket.

A maximum 25 fő befogadására alkalmas Kollégium hetes nyitva tartással működő egység. A napi ötszöri étkezést a Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola Kodolányi Utcai Telephely konyhája biztosítja. Az ottani ebédlő használatával kulturált körülmények között kapják meg a gyermekek az ellátást.

4.1. A kollégiumi nevelés célja, feladatai

A kollégiumunk nevelési célja:

Személyiségközpontú nevelőmunkával testben és lélekben egészséges, a környezetével kapcsolatban érzékeny ifjúság nevelése, akik majdan szülővé válva ugyancsak hasonló értékeket kívánnak gyermekeiknek átadni.

A kollégiumi nevelés feladata: a fejlesztés.

A fejlesztés kiemelt területei:

1. Énkép, önismeret, szociális képességek fejlesztése.
2. A tanulási és gondolkodási kultúra fejlesztése.
3. Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása, a pályaeorientáció segítése.
4. Kulturált életmód, környezettudatos magatartás kialakításának segítése.
5. Felkészülés a felnőtt lét szerepeire - társadalmi, gazdálkodási jártasságok fejlesztése.

A cél elérését, valamint az országos alapprogram által megfogalmazott fejlesztési feladatok megvalósítását szolgáló helyi feladataink:

Az itt eltöltött évek alatt

- tanulóinknak megtanítani az együttélés szabályait,
- megismertetni velük a konfliktusmegoldás lehetőségeit,
- rászoktatni őket a hasznos és alkotó munkavégzésre,
- igényt kialakítani bennük a társadalmilag elfogadott életmódra,
- képessé tenni őket az egyéni és közösségi érdekeik képviselésére,
- a szociális, környezeti és életviteli; valamint az életpálya-építési kompetenciák hangsúlyozott fejlesztése.

4.2. Eszközök, eljárások, módszerek

Kollégistáink nevelésében komolyan számolnunk kell a gyermekek kollégiumon kívüli, lakóhelyi kapcsolataival, kötődéseivel, tisztában kell lennünk az otthoni családi hatásokkal, elvárásokkal, melyek – sajnos – leginkább gyengítik a kollégium pedagógiai erőfeszítéseit.

Az iskolai, kollégiumi követelményeknek, elvárásoknak megfelelni nem tudó, kudarcos gyermekek gyakran akadályozottak a családi szükségleteik kielégítésében, családi viszonyaik nem rendezettek, a gyermek-szülő kapcsolat nem működik megfelelő módon.

Jellemző a gyermek érzelmi elhanyagolása, a család szerkezeti instabilitása.

Az ilyen esetekben a különféle képességek, illetve a személyiség harmonikus fejlődése is veszélyeztetve van. Ezért tartjuk fontosnak a differenciált, egyénre szabott fejlesztő módszerek alkalmazását, melyek átszövik a kollégiumi lét teljes időszakát.

Alkalmazott eszközök, eljárások, módszerek:

- az éves munka tervezésekor a szociális, környezeti és életviteli; valamint az életpálya-építési kompetenciák fejlesztésére kidolgozott „C” modul-programok beépítése a foglalkozási tervbe,
- a foglalkozásokon kooperatív technikák alkalmazása,
- IKT-val támogatott foglalkozások szervezése, lebonyolítása,
- IPR-technikák alkalmazása a foglalkozások tervezésében, levezetésében,
- a hátrányos helyzetű tanulókkal való fokozott egyéni törődés,
- a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való speciális bánásmód, egyéni szükségleteik kielégítése,
- a szociális viselkedés szabályainak gyakoroltatása,
- a társas kapcsolatok fejlesztése,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyiség gazdagítása közös élményszerzéssel (kirándulások, túrák, versenyek, vetélkedők stb.),
- az egészséges életmódra nevelés,

- környezetünk védelme, ápolása, a környezettudatos magatartás kialakítása,
- az etnikai, nemzetiségi kisebbségek kultúrájának megismertetése,
- a társadalmi beilleszkedés elősegítése,
- a reális társadalmi értékek és normák közvetítése,
- a szabadidő tartalmas eltöltéséhez való programkínálat,
- fejlesztő, egyéni elbeszélgetések,
- a személyes döntések segítése,
- támogatás a gyermek önfeltáró kedvének, készségeinek kibontakozásában,
- önismereti-önalakítási képesség kialakításának segítése,
- a szükségletek helyes kinyilvánításának gyakorlása,
- az érdeklődési irányok megbeszélése, indirekt korrekciója,
- az erősségek felfedezése, pozitív megerősítés a fejlődéshez,
- a felnőttek személyes példamutatása, következetessége.

4.3. A kollégium funkciói

A fő hangsúly a kollégiumlakók egyéni személyiség-fejlesztésén, formálásán van.

Szociális funkció:

- lakhatást, ellátást, valamint tanulási lehetőséget biztosítani a szülői háztól távol tanulni akaró vagy tanulni kényszerülő diákok számára az alábbiak biztosításával:
 - szociális ellátás és az ellátás biztonsága,
 - szociális védőháló az egyén és a közösség számára,
 - az otthon, a „második otthon” kialakításának lehetősége,
 - a tanulás lehetőségének megteremtése, biztosítása,
 - családhelyettesítés.

Szocializációs, személyiségformáló, érték közvetítő funkció:

- a társadalmi mobilitás, az esélyegyenlőség megteremtésének elősegítése,
- a hátrányos- és a halmozottan hátrányos helyzet enyhítése,
- felzárkóztatás, tehetséggondozás,
- a társadalmi munkamegosztásban való részvételre felkészítés, illetve annak elősegítése,
- pályorientáció, pályaválasztás,
- hobbi, kiegészítő foglalkozások megtanítása és biztosítása,
- a szociális viselkedés alapvető szabályainak elsajátíttatása,
- a segítő életmódra nevelés,
- az érdekérvényesítő képesség, a demokratikus viselkedés szabályainak elsajátíttatása,
- egészséges és kulturált életmódra nevelés.

4.4. A pedagógiai tevékenység szerkezete, a foglalkozások rendszere

Kollégiumunk alaptevékenységét hétközi működéssel valósítja meg. Az intézményünk olyan milió, amely mint a gyermek szülőpótló, családot helyettesítő háttere jelenik meg, ahová a gyermek hazajön, s ahol megnyugtató, biztos, biztonságos és vonzó életteret kínálnak számára a felnőttek.

A diákjaink életrendjét a Kollégium házi- és napirendje szabályozza. Az életrend összhangban van a Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola működésével. A tanulási zavarokkal küszködő, és a tanulásban akadályozott gyermekek esetében mindenképpen

indokolt az általánostól eltérő életrend kialakítása, mivel koncentráció képességük gyenge, sokkal többször és több időt kell biztosítani számukra a regenerálódásra. Rendkívüli módon igénylik a pozitív élményeket, ezért fontos az önbizalom építése, erősítése, a gyakori pozitív megerősítés. Különös figyelmet fordítunk a közösség perifériájára került gyermekekre.

Kollégiumunk a tanulók napi életének kereteit úgy szervezi, hogy – a jogszabályi keretek megtartásával – a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjon, de a belső és a külső környezet változásait figyelembe veszi.

Biztosítjuk a **kötelező** foglalkozások rendszeres, tervezett, csoportos vagy egyéni keretben való szervezését. **(Összesen 15 óra/hét)**

Felkészítő foglalkozások (14 óra/hét)

- Tanulást segítő foglalkozások (13 óra/hét): rendszeres iskolai felkészülést biztosító, tehetséggondozó, felzárkóztató, a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladását, sajátos érdeklődésű tanulók foglalkoztatását biztosító foglalkozások.
- Csoportfoglalkozások (1 óra/hét – ennek 60 %-a tematikus)
 - o *Tematikus foglalkozások*: a rendeletben előírt témakörök, időkeretek és szervezési formák figyelembe vételével.
 - o *Általános csoportfoglalkozások*: a kollégiumi élethez, a csoport életéhez kapcsolódó feladatok, tevékenységek.

Speciális ismereteket adó foglalkozások

- Egyéni törődést biztosító foglalkozások
- A szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások: a kollégium által biztosított **1 óra/hét**.

A lehetőségekből szabadon választható, de választani kötelező. Ezek lehetnek a minden tanév elején elvégzett igényfelmérések szerint: az egészséges és kulturált életmódra nevelés, diáksport, a természeti környezet ápolása, vagy irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességek, kreativitás fejlesztése.

4.5. A kollégisták életrendje, a tanulás, szabadidő szervezés elvei

Az életrend

kialakításánál törekszünk arra, hogy:

- érvényesüljenek a tanulók jogai és kötelezettségei (tanulás, pihenés, szabadidő, egyéni visszavonulás lehetősége),
- legyen rugalmas, de ne sértse más tanulók szokásait,
- a házi- és napirend adta keret szabályozásán belül a nevelőtanár élhessen a differenciálás lehetőségével,
- az életkori, biológiai fejlődést figyelembe véve biztosítottak legyenek a zavartalan pihenés, alvás feltételei.

A tanulás

Minden kollégista alapvető kötelessége. A zavartalan tanulás helyi technikai feltételeit a Kollégium biztosítja. A tanulóval szembeni elvárások meghatározásakor arra törekszünk, hogy kapjon hangsúlyt:

- az egyéni képesség,
- a speciális szükségletek kielégítése,
- a támasz- és segítségnyújtás a tanulási folyamatokban,
- az egyéni különbségekből következő eltérő fejlődési ütem figyelembe vétele,

- hogy a kötött tanulási időn túl, legyen lehetőség a „póttanulásra”,
- hogy ne csak az eredmény, hanem a befektetett munka is legyen mérvadó.

A szabadidő

Eltöltése legyen hasznos, tervezett és szervezett. A szabadidő helyes felhasználása tervszerű pedagógiai tevékenység, ami nem jelenti a tanulók minden szabad percének betáblázását, hanem sokkal inkább azt, hogy minél változatosabb és egyre színvonalasabb tevékenységek kínálatát biztosítjuk számukra, melyek között válogatva valóban aktívan pihenhetnek. A szabadidős tevékenységrendszerünket a tanulói igényeket figyelembe véve alakítjuk, ügyelve arra, hogy biztosítsuk az érzelmi és fizikai feltöltődés, kikapcsolódás lehetőségét. A kollégiumi szabadon választható tevékenységek, valamint a Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskola szakkörei, sportkörei, a közelben lévő könyvtár biztosítják ezekhez a megfelelő lehetőségeket.

4.6. A kollégiumi közösségi élet és hagyományrendszer

Közösségi életünkkel kapcsolatos tevékenységek szervezésénél figyelembe kell vennünk:

- a kollégium lakóinak heterogén összetételét (életkoruk különbözősége, nemek különbözősége, többségi, illetve kisebbségi iskolában tanulók),
- a kollégiumi épülethől adódó lehetőségeinket,
- a Szentlőrinc – Ifjúság Úti Általános Iskolával közösen használt épületrészek működési rendjét.

A kollégiumi élet keretét a nevelőtanár által irányított kollégiumi csoport alkotja, de ezen kívül más csoportalkotási lehetőség is van és él egymás mellett:

- foglalkozási csoportok, a kötelezően és a szabadon választott foglalkozások idejében;
- úgynevezett kiscsoportok, melyek vezetője egy-egy gyermekfelügyelő gyogyopedagógiai asszisztens, pótanya szerepben;
- szobatársi közösségek,
- rokonszenv alapján kialakult közösségek.

Közösségépítő, közösség fejlesztő munkánk során az alábbiak megvalósítására törekszünk:

- élményszerzés,
- a közös élmények erősítése,
- a „mi” nagyszerűségének átélése, átérzése,
- bizalom,
- intimitás,
- félelemmentesség,
- toleráns magatartás, az ön- és a máság elfogadásnak a gyakoroltatása,
- a szerepváltások esélyének biztosítása,
- a különféle személyiségek és értékrendek integrálódásának lehetősége,
- együttműködés egymással, tanárokkal, gyermekfelügyelőkkel, a Kollégium teljes közösségével.

Művelődési és sportolási tevékenység:

Az ünnepélyekre való készülés próbái, a közösség előtti bemutatkozás egyszerre jelentenek egyéni önmegvalósítást, önkifejezést és társas örömteli együttlétet. A sportolási szokásokat a

helyi adottságaink és lehetőségeink alakítják, melyeknél az egészséges életmód közvetítő funkció van a hangsúly.

Tevékenységformák:

- a diákok munkáiból készült kiállítások, kollégiumi dekorációk,
- séták, kirándulások, kondicionáló tornák, aerobic, relaxáció,
- prevenció hatású sportfoglalkozások, házi bajnokságok,
- vetélkedők,
- KI- MIT- TUD- ok,
- ünnepi rendezvényeken, műsorokon, megemlékezéseken való szereplések:
 - o Részvétel az intézményi ünnepélyeken, lehetőségeinkhez mérten a városi rendezvényeken is.
 - o Nemzeti ünnepeinkre faliújságok készítése.
 - o Mikulás est.
 - o Karácsonyi ünnepély (műsor, ajándékozás, ünnepi vacsora, ajándékkészítés a családtagoknak).
 - o Anyák napi ajándékkészítés.
 - o A névnapok, születésnapok megünneplése.
 - o A Városi Cukorbeteg Klubja tagjainak – igény szerint – karácsonyi műsorral kedveskedünk.

A Kollégium egészét átfogó hagyományok rendszere:

A Kollégiummal történő első találkozás, a családi környezet elhagyása a tanuló számára szorongást, bizonytalanságot okozó tényező. Feladatunk, hogy ezeket a szorongásokat feloldjuk és az ehhez szükséges pedagógiai színteret biztosítsuk.

E tevékenység formái:

- A leendő kollégistáknak és szüleiknek tájékoztatót tartunk, bemutatjuk tevékenységünket, tájékoztatunk az újszerű tanulásszervezési eljárásokról, oktatási programokról.
- Bemutatjuk a Kollégiumban dolgozókat, az épületet.
- Listát kapnak a szükséges felszerelési igényekről.
- Szeptemberben úgy fogadjuk az új lakókat, hogy bemutatjuk a Kollégium közvetlen környezetét és a várost.
- Kéthavonta vetélkedőt szervezünk.
- A negyedévente sorra kerülő iskolagyűlésen a Kollégium képviselője beszámol az előző időszak főbb eseményeiről, a társak által megfogalmazott észrevételekről, kérésekről. Itt történik a következő időszak feladatainak meghatározása is.
- Heti környezetvédelmi őrjárat tartunk a gyermekekkel közösen (a hálótermet, szekrényeket, közösségi helyiségeket és az udvari részt érinti).
- A tanév végén búcsúvacsora keretében búcsúztatjuk a ballagókat, illetve elköszönünk egymástól a következő szorgalmi időszak kezdetéig.

4.7. A tanulók előrehaladását segítő kollégiumi tevékenységek

4.7.1. A fejlődés elősegítése

A Kollégiumnak a tanulók fejlődését értelmi és testi értelemben is biztosítani kell, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermekekre. A tanulók testi, fizikai és pszichikai fejlődése igen eltérő, teherbírásuk sem egyforma. Figyelni kell a kimerülés, a lelki problémák jeleire, fel kell tárnai az okokat és lehetőségeink szerint segíteni kell.

Jól szolgálja ezt az egyéni, „csak Terád figyelek” beszélgetés: biztos támaszt, szeretetet kap a gyermek, ha problémája van. Így megtapasztalja, hogy közös érdek, közös feladat a megoldási módok keresése.

A probléma kezelés során figyelemmel kell lenni az alábbiakra:

- A pozitív érzelmeket nélkülöző, szeretethiányos családokban a gyermek eltávolodik a szüleitől, szeretetigényével mások felé fordul, és mindent megtesz, hogy valahol befogadott legyen. Sok esetben ennek következtében kerül szembe az intézmény és a Kollégium értékrendjével, ami előbb-utóbb párosul a gyenge teljesítményével és a magatartási problémákkal.
- Kollégistáink szülei többségében a társadalomnak ahhoz a széles rétegéhez tartoznak, amely maga is támogatásra szorul, és amely az igények, szükségletek megfogalmazásához, a megalapozott döntésekhez, továbbá érdekeik képviseléséhez, az érdekérvényesítéshez szükséges tájékozottsággal, ismeretekkel, képességekkel kevésbé rendelkezik.
- Gyakori eset, hogy a szülők intézménnyel szembeni, gyermekükkel kapcsolatos elvárásai, igényei nem reálisak, áthárítók.
- Fontos a gyermek számára a család szerkezete, stabilitása. A családi háttérproblémák súlya, a családon belüli kapcsolatok (anya – apa – gyermek – testvérek) szétzilálódásához, újszerű kötődések, átrendeződések kialakulásához vezet.
- A nem megfelelő szülő-gyermek kapcsolatnak mindig vannak előzményei, általában kudarcokkal teli nevelési folyamat eredménye. Gyakori a gyermek teherként való kezelése.

4.7.2. Tehetséggondozás a Kollégiumban

Az állandó, irányított, inger-gazdag pedagógiai környezet felismeri, előhívja a tehetséget, amely értő kezekben, állandó és tartós motiváció mellett kiegyensúlyozottan bontakozhat ki. A tehetséggondozásban a pedagógusok szerepe döntő és meghatározó.

- A jó manuális képességekkel bíró gyermekek részt vehetnek nevelői biztatásra az Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Intézményegység képzési rendszerében. Az általuk tanult technikák segítségével a többiek a közvetlen környezetüket dekorálják.
- A technikai érzékkel bírók segítenek a házilagosan is elvégezhető javító munkálatokban.
- A természeti környezet szépségeire fogékonyak a Kollégium épületének környékét virágosítják.
- A háztartási munkákban tehetségesek a teakonyhában fejlesztik képességeiket a pótvacsoráztatáskor.
- A kollégiumi és kollégiumon kívüli szereplési lehetőségek kihasználása a vers- és prózamondóknak ad fejlődési teret és lehetőséget.

4.7.3. Hátránykompenzáció, felzárkóztatás a Kollégiumban

A felzárkóztatással az a célunk, hogy a szociális hátrányokkal induló, ingerszegény környezetből érkező tanulóknak módot adjunk a deficitek ledolgozására, kompenzálására.

Különös figyelmet szentelünk:

- az instabil családi légkör kedvezőtlen hatásainak,
- a tanuló antiszociális viselkedésének,
- az érzelmi, emocionális problémáknak,
- az aktuális pszichés állapotnak.

A hátránykompenzációs tevékenységek formái:

- a tananyag folyamatos gyakorlása,
- az alapkészségek folyamatos fejlesztése,
- alkalmi felzárkóztatás azoknál a diákoknál, akik egy-, vagy több tantárgy esetében bizonyos témakört nem értenek,
- pedagógiai célú habilitáció támogatása a tanulásban akadályozott gyermekeknél, az osztályfőnökök által összeállított, egyéni fejlesztési tervek útmutatásai szerint.
- Motiválni kell tanulóinkat a képességeiknek megfelelő tudásanyag megszerzésére, hogy ismereteiket a gyakorlatban is alkalmazni tudják.
- Mozgáskoordinációjuk javítása érdekében kiemelt szerepet kap a sport (könnyű torna, labdajátékok).

4.7.4. Pályaorientáció a Kollégiumban

A TÁMOP – 3.1.4./08/2. „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben” című nyertes pályázat a NAT szerinti kulcskompetencia – területek fejlesztését újszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazását támogató oktatási programok bevezetését, adaptálását tette lehetővé a 2009/2010-es tanévtől. Ennek nyomán az életpálya-építési kompetenciák fejlesztésére kidolgozott „C” modul-program beépül az éves foglalkozási tervbe a Kollégiumban.

Ezen túlmenően tanulóink részt vesznek a kistérség számára szervezett pályaválasztási tájékoztatókon, az összintézményi hagyományos pályaválasztási játékon, a középfokú oktatási intézmények által szervezett nyílt napokon.

A továbbtanulásra történő, jelentkezést előkészítő pedagógiai tevékenységekbe az osztályfőnökök igényei szerint a kollégiumi nevelő és az életpálya-építési kompetenciákat fejlesztő pedagógus is bekapcsolódik. A továbbtanulással, a pályaválasztással kapcsolatos egyéni és kiscsoportos beszélgetések arra irányulnak, hogy reális iskola- és pályaválasztási szándék alakuljon ki tanulóinkban, és tudatosítani kívánjuk, hogy 18 éves korukig tankötelesek. Visszatérő témaként alkalmazzuk az iskolázottság és az életmód közötti viszonyt azon gyermekek esetében, akik nem motiváltak a továbbtanulást illetően.

4.7.5. Nemzetiségi, etnikai kisebbségi feladatok a Kollégiumban

A kollégiumunkba érkező diákok között vannak a magukat a cigány kisebbséghez tartozónak vallók, illetve német nemzetiségi nyelvoktatásban résztvevők. Programjaink szervezésénél figyelembe vesszük és beépítjük a rájuk jellemző kulturális hagyományokat. Lehetőséget biztosítunk számukra szokásaik bemutatására. Kiemelten kezeljük a nemzeti, etnikai hovatartozás teljes körű tiszteletben tartását, az identitástudat közösségépítő fejlesztését.

Felhasználjuk a Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegység magyar nyelven folyó Cigány Kisebbségi Oktatási Programját is.

5. Az Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Intézményegység nevelési programja

Intézményegységünkben az alapfokú művészetoktatás több mint 200 tanuló részvételével működik.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja alkalmas a képességek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését, gyakorlását, szem előtt tartva az életkori sajátosságokat. Az egyéni érdeklődésre és tehetségre épül a készségek és ismeretek gyarapítása.

A program lehetőséget nyújt a zeneoktatásban a megszólaltatáshoz szükséges hangszeres tudás megszerzésére, zenei ismeretek átadására, az ismeretek tudatosítására. Megismerteti a tanulókkal a zenei műfajok sajátosságait, a megjelenítés módjait, miközben gazdagítja az önkifejezés eszköztárát.

A képző és iparművészetnél széles körben segíti a vizuális kultúra iránt fogékony tanulók fejlődését. Kialakítja a képességet a gondolatok, érzések, elképzelések vizuális eszközökkel való megjelenítésének gyakorlatára. A kultúra ágait, műfajok sajátosságait, a művészeti kommunikáció megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal.

A táncművészeti program széles körű lehetőségeket teremt a tánc iránt fogékony gyermekek számára az alapképességek megszerzésére. A közösségi alkotás örömeire, a vizuális memória és a képzelőerő fejlesztésére nevel, néprajzi, kultúrtörténeti ismereteket közvetít.

A művészeti tanszakok megtanítják a tanulót:

Képző és iparművészeti ág:	Zeneművészeti ág:
- a látvány megfigyelésére, értelmezésére,	- a zenei írás , olvasás technikájára,
- a kifejezési eszközök, eljárások használatára,	- a megfelelő előadási jelzések használatára,
- a vizuális önkifejezésre, alkotásra,	- a hangszeres játék alapjaira,
- az eszközhasználatra, anyagalakításra,	- a helyes hangszerkezelés technikájára,
- a jelentés, esztétikum felismerésére,	- a hallás, a ritmus, a tempóérzék fejlesztése,
- a tartalom és forma összefüggéseinek felfedezésére,	- a stílusérzék, zenei karakterek kialakítására,
- a mindennapok, a természet szépségeinek,	- az együtt muzsikálás örömeire,
- a művészetek, műalkotások befogadására,	- és lehetőséget nyújt a szakirányú továbbtanulásra.
- műelemzési eljárások alkalmazására.	

Táncművészeti ág:

- *a zenéhez való alkalmazkodásra,*
- *néprajzi és kultúrtörténeti ismeretekre*
- *a közösségi alkotás öröme*
- *a vizuális memória, képzelőerő fejlesztésére*
- *az irányok, az arányok és alakzatok ismeretére,*
- *a technikai gyakorlatok végrehajtására, összekötésére*
- *a táncirodalom különböző stílusaira.*

5.1. Az alapfokú művészetoktatás célrendszere és funkciói

A művészeti oktatás célja, hogy a múlt értékeit, a népi hagyományokat megszerettesse, továbbéltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A művészetoktatási program keretében folyó pedagógiai munka fejlessze a tanulók képességét, biztosítsa a különböző területeken való jártasság megszerzését és gyakorlatát, járuljon hozzá az érzelmileg gazdag, kreatív személyiség kialakításához. Neveljen az értékek befogadására, azok értésére és művelésére, az érzelmi és esztétikai nevelés eszközeivel alakítsa ki a művészetek kultúrája iránt nyitott magatartást. Az életkori sajátosságok, és tapasztalatok figyelembe vételével gyarapítsa az ismereteket, fejlessze a képességeket, alakítsa a készségeket. Ismertesse meg a tanulóval a műfaji sajátosságokat, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait, miközben az a múlt értékeit megszeretteti és továbbélteti.

Ösztönözze a tanulót a szakirányú, ismeretterjesztő művek olvasására, események iránti érdeklődésre. Neveljen rendszeres, céltudatos, koncentrált munkára, használja ki a közösségfejlesztő lehetőségeket a különböző művészeti ágazatok adta speciális lehetőségekkel. Biztosítsa a művészeti pálya iránt érdeklődő tanulók szakirányú továbbtanulásra való felkészítését.

5.2. Az oktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai, eszközök, eljárások

A tanuló figyelmét irányítsa az emberi és természeti környezet szépségére, esztétikumára. Ismertesse meg az európai műveltség, az egyetemes emberi kultúra, a nemzeti hagyományok értékeit, és azok megőrzésének formáit. Ösztönözze a tanulót az önkifejezés eszköztárának gazdagítására és ezen eszközök alkalmazására.

A zeneművészetben:

Fejlessze a hallást, ritmusérzékét, intonációs készséget. Alapozza meg és fejlessze a zenei írást és olvasást. Alakítsa ki az alkotói magatartást, a kreativitást, a technikai készséget. Ismertesse meg a zenei műszavakat és jelentésüket, a zenei stílusok sajátosságait, a zenei történeti és a zeneirodalom nagy egyéniségeit. Nevelje a tanulót rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra, zenehallgatásra, a kortárs zene befogadására, az értékes zene megszerettetésére. Formálja a tanulók zenei ízlését, nyújtson segítséget a zenei tárgyú könyvek, olvasmányok kiválasztásában. Ösztönözzön a zenei életben való részvételre, az események iránti érdeklődésre, az aktív társas muzsikálásra.

A pálya iránt érdeklődőket készítse fel a továbbtanulásra, amatőr művészeti együttesekben való részvételre.

A képző és iparművészetben:

Ismertesse meg a tanulóval az élmények, gondolatok, érzelmek kifejezési eljárásait. Készítse fel a tanulót a látvány és vizuális információk megfigyelésére, értelmezésére, a megfelelő technikák és eszközök használatára, a kézműves tevékenység gyakorlására, a tárgykészítésre, környezetformálásra a természet szépségének, a művészetek, műalkotások befogadására, a vizuális művészetek megismerésére, a műelemzési eljárások alkalmazására, a tartalom és a forma összefüggéseinek felfedezésére. Alakítsa ki az esztétikum iránti igényt, élményképességet, az alkotó magatartást és az ehhez tartozó pozitív szokásokat. Fejlessze a teremtő képzeletet, és improvizációs készséget. Tegye lehetővé a népi kultúra élményszerű megismerését.

A táncművészetben:

Ismertesse meg a tanulóval a három dialektus tánc típusait, variációs lehetőségeit, az ezekhez kapcsolódó énekeket, zenei kíséreteket. Alakítsa a tanulók mozgáskultúráját, tér- és formaérzékét, törekedjen ezek fejlesztésére. Neveljen az egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra. Alakítsa ki a megfelelő munkafegyelmet, a munka kontrollját. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével teremtsen lehetőséget a táncművészeti kultúra megszerzésére. Fejlessze az esztétikai érzéket, neveljen az igényes előadásmód kivitelezésére. Készítse és irányítsa az arra érdemes tanulókat az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Feladataink:

- többirányú művészeti alapkészségek kialakítása,
- egyénre szabott motiválással hatékony tehetséggondozás,
- az intézményegység szolgáltató jellegének megőrzése,
- az esélyegyenlőség biztosítása,
- a problémafelismerő, problémamegoldó képesség fejlesztése,
- a tanulásra és munkafegyelemre nevelés,
- folyamatos, személyre szabott fejlesztés,
- komplex személyiség fejlesztő program működtetése,
- a tanulók, szülők igényeinek figyelembe vétele,
- a szociális hátrányok kompenzálása,
- a továbbtanulási esélyek növelése.

A megoldás érdekében alkalmazott módszerek, eljárások, eszközök:

- rendszeres értékelés, önértékelés,
- rendszeres igényfelmérés,
- személyre szabott feladatok, differenciálás,
- egyénre szabott személyiség- és közösségfejlesztő módszer,
- játékos, élményre alapuló alkotómunka,
- valós élethelyzeteket modellező feladatrendszer.

Nevelési eszközök:

- példakövetés, minta, egyéni utak bejárásának lehetővé tétele.

Ösztönző eszközök:

- biztatás, dicséret, jutalmazás, elkészült munkák kiállítása, megerősítés.

5.3. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

*„ A személyiségfejlesztés az önfejlődés elősegítése, a belső lehetőségeket kicsaló és azokat társas kapcsolatokban kipróbáló öntapasztalás folyamata, melynek során arra építünk, ami a személyiségünkben lehetőségként adott. Olyan élményekkel szolgáljuk a fejlesztőmunkát, leginkább, amelyekben a gyermek önmaga rájöhet arra, mire képes.”
(Bagdy Emőke)*

Intézményegységünkbe egyéni vagy szülői motiváció alapján jelentkeznek a gyerekek, ami azért lényeges, mert a művészetre nyitott, fogékony tanulóink rendszerint szívesen és örömmel fogadják be az anyagot, és az elsajátítás folyamata is könnyebb.

Beilleszkedési nehézségeik nincsenek a tanulóknak. A szuverén alkotói magatartásból, személyiségjegyeiből adódó problémákat az alapfokú művészetoktatásban is kezelni kell. Tanulási kudarc a képzés technikája alapján nem jellemző. Fontos kiemelni, hogy az alapfokú művészetoktatásban résztvevők jellemzően jobb teljesítményre képesek az általános iskolai oktatásban is, mint az intézményegységbe való beiratkozásuk előtt. A jelenség háttérében a művészetek érzelmi és értelmi intelligenciára való hatása áll. Gyakran találnak alkalmat a tanulók arra is, hogy feszültségeiket kijátsszák, kivetítsék, kialkossák magukból.

5.4. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A csoportos foglalkozások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a gyermekek felismerjék a közösség erejét. Az együtt alkotás, akár a zene területén, akár a képzőművészetben segít kialakítani és fejlődni a kommunikációt, alkalmazkodó képességet. Kialakul a társak iránti felelősségérzet, a munka folyamán a segítőkészség elmélyülhet. A tanulók ráébredhetnek az együttgondolkodás élményére. A felmerülő hibák megbeszélése, bírálata, a jó megoldás megerősítése hozzájárul a reális kép kialakításához, az értékelés objektivitásához.

5.5. Tehetséggondozással, hátránykompenzációval kapcsolatos tevékenységek

A tehetség kibontásában rendkívül fontos az információ felvétele és kezelése, a problémaérzékenység és a megoldásra való törekvés.

A tehetséggondozásnak ma többféle módja van:

- elkülönítés (speciális csoport, tananyag, osztály kialakítás),
- gyorsítás (tanulási szakaszok lerövidítése),
- az egyes témák mélyebb feldolgozása.

Az alapfokú művészetoktatásban mindhárom módra lehetőség van. A kreatív ember főbb jellemzői: merészség, hajlam a fegyelmezetlenségre, nyitottság az új iránt és annak rugalmas kezelése. Kialakulását segíthetjük játékos helyzetek teremtésével, a hibáktól való félelem csökkentésével. Fontos, hogy nem kizárólag a kiemelkedően tehetséges tanulók képességfejlesztését vállaltuk, hiszen a képességek kibontása a cél, mindenki esetében. Az alapfokú művészetoktatás alapfeladata a tehetséggondozás. A tantárgyi programok összeállításánál biztosítani kell a személyiségfejlődést, a tehetséggondozást és annak ápolását.

Intézményegységünkben a tehetséggondozási munkában kiemelt szerepet kapnak az évente megrendezésre kerülő megyei találkozók, kézműves bemutatók, városi kiállítások, tanszaki, házi és növendék hangversenyek, a nyári alkotótáborok, a jutalmazási és elismerési

rendszer. A szaktanárok részt vesznek a pályázatokra, versenyekre való felkészítésben, útmutatásban.

Az intézményegységben működő szülői munkaközösség anyagilag is segíti az oktatás feltételeinek javítását, a különböző versenyek, találkozók, szabadidős tevékenységek táborok megvalósulását.

A szociális hátrányok enyhítésében nagy szerepet tulajdonítunk annak, hogy minden gyerek számára egyenlően jó feltételeket, jó felszerelést biztosítunk, ugyanis ez is feltétele a pedagógiai program eredményes megvalósulásának.

5.6. A szülőkkal való kapcsolattartás rendje, formái

A szülők folyamatos, többoldalú tájékoztatása elengedhetetlen az eredményesség elérésében. A tanulmányi előmenetelről havonta, illetve félévente tájékoztatást kapnak. Az egyéni oktatásnál a tájékoztató füzetben óráról órára nyomon követhető a haladás. Minden, a tanulót érintő eseményről időben tájékoztatjuk őket. Szívesen látjuk őket a nyílt héten, nyilvános rendezvényeinken. A gyermek hiányzásairól a jogszabályban meghatározott formában azonnal értesítjük a szülőket.

6. Az óvodai nevelési programja

6.1. Óvodakép

Szeretetteljes, gyermekközpontú, családi légkör, a biztonságos, esztétikus környezet kialakítása adja gyermekeink életterét, ahol a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására és az esélyegyenlőség megteremtésére törekszünk.

A **kiemelkedő képességű**, a **szociálisan hátrányos helyzetű**, és a **halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek**, a **migráns** gyermekek kapjanak lehetőséget az egyéni fejlődési ütemükhöz mért differenciált fejlesztéshez. Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az **interkulturális nevelésen alapuló integráció** lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Az óvodai nevelés során - a **sajátos nevelési igényű** – gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk.

Az **etnikai kisebbségi nevelés** során valósuljon meg a társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése. A pedagógiai tapintat elemeinek érvényesítése a gyakorlatban: a gyermek és a szülő méltóságának tiszteletben tartása, a családtagok elfogadása, és feléjük szakmai alázattal való közeledés.

Partnereinkkel együtt kívánjuk a valódi értékeket megtalálni, és közvetíteni környezetünk, és gyermekeink felé.

6.2. Gyermekkép

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, **befogadó**, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, **biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.** A gyermeki

személyiség teljes kibontakoztatása, az emberi jogok, **a gyermekeket megillető jogok**, alapvető szabadságok tiszteletben tartása, az **egyenlő hozzáférés** biztosítása.

A gyermeket, - mint fejlődő személyiséget – **gondoskodás** és különleges védelem illeti meg.

Gyermekképünk elvei szoros összefüggésben állnak óvodaképünk tartalmával és elveivel.

A tevékeny mindennapok hatására, a gyermekek testileg, lelkileg fejlett, egészséges, harmonikus, önálló és együttműködő gyermekké válnak, életkoruknak megfelelő ismerettel rendelkezzenek, akik tisztelik és elfogadják társaikat, ismerik, szeretik, védik környezetüket, a természetet.

Olyan gyermeki magatartás kialakítását kívánjuk elősegíteni, amelynek lényeges eleme, majd felnőtté váláskor is - nemzeti értékeink megbecsülése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek különleges bánásmóddal, befogadó –inkluzív pedagógiai szemléletű környezetben és nyitott intézményi rendszerben éljenek, fejlődjenek.

6.3. Alapvető célkitűzések

- Nyugodt, derűs, biztonságos légkörben, az óvodába járó gyermekek harmonikusan, sokoldalúan fejlődjenek.
- A gyermekek és a természet közötti szoros kapcsolat, a pozitív érzelmi viszony kialakítása során váljon belső igényükké a természetet óvó-védő magatartás, valamint nemzeti identitás tudatuk megalapozásának elmélyítése, a környezetükben jól tájékozódó, nyitott, érdeklődő, önmagukat értékelni tudó, másokat elfogadó és együttműködő gyermeki tulajdonságokkal rendelkezzenek, a hagyományokat tisztelő emberré váljanak
- Alkalmazott pedagógiát, eszközöket, módszereket a gyermekek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
- A gyermekek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása és megerősítése, mindenkor és minden helyzetben a gyermekek érdekeinek figyelembe vétele.

6.4. Az óvodai nevelés feladatai

6.4.1. Az egészséges életmód alakítása

Kiemelt célja:

Az egészséges életvitel igényének, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése.

Feladatok:

- A gyermek edzettségének, fokozott mozgásigényének kielégítése, a mindennapos szabad mozgás biztosítása.
- Helyes testápolási, öltözési, étkezési, pihenési szokások kialakítása.
- A betegségmegelőzési és egészség-megőrzési szokásainak alakítása.
- Az egészséges fejlődéshez szükséges környezet biztosítása.

- Olyan magatartásforma kialakítását kezdjük el az óvodában, amely a bioszféra állapotával (föld, víz, levegő) és az emberi környezettel kapcsolatos tájékozottság kialakítására törekszik, a környezet iránti érzékenységre nevelésben, a későbbiekben pedig a tudatos felelősségvállalásban teljesedik ki.
- A családdal együtt a gyermekek egészséges életritmusának kialakítása, személyiségfejlődésének elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetén – megfelelő szakember bevonása-óvodapedagógus és szülő együttműködésével a speciális gondozó, prevenció és korrekció testi-lelki nevelési feladatok ellátása.
- Bensőséges gyermek, óvodapedagógus, gyermek, dajka kapcsolat kialakítása.
- A gondozási tevékenységeknél a gyermek intim szférájának biztosítása.
- A kialakított szokás és szabály rendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított, fejlesztő értékelés.

6.4.2. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

Kiemelt célja:

- A gyermek egyéni képességeinek, érdekeinek, személyiségének kibontakoztatása, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben.
- Eltérő életmód, kultúra, szokásrendszer kölcsönös elfogadása, családdal történő együttműködés keretében.
- Válgék igényükké a csoporttal való együttműködés, de a gyermeki szükségleteknek, igényeknek megfelelően az egyedül való tevékenykedés is biztosított legyen.
- Nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségleteinek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, valamint szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása.
- Esélyteremtés a migráns gyermekek számára.

Feladatok:

- Az óvodáskorú gyermek, jellemző sajátossága az érzelmi motiváltság, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság és derűs légkör vegye körül.
- A rendszeres, érzelmekben gazdag beszélgetések, tevékenységek óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi állapot jellemezze. Érvényesüljön a kapcsolatokban a nyitottság, a szeretetteljes magatartás. Modellértékű legyen az óvodapedagógus, a dajka pozitív példaadása a helyes kommunikációjában és viselkedésében.
- Alakuljon ki és erősödjön az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, pontosság, szorgalom, önfegyelem, kitartás, igazságosság és igazmondás tulajdonsága.
- Környezetvédelmi viselkedési és magatartásminták alakítása.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése.
- A spontán szociális tanulásban a komplex viselkedésminták beépítése a gyermeki viselkedésbe.

6.4.3. Az anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Kiemelt célja:

- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása, mintaadással, mely az óvodai nevelő tevékenység, egészében jelen van.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása és ösztönzése.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése.

Feladatok:

- A változatos tevékenységek biztosítása, anyanyelv, kommunikáció, az értelmi képességek: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás fejlesztése.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- A gyermek érdeklődésének sokoldalú felkeltése, a tevékenykedés és a szóbeliség összekapcsolása.
- Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- Teremtjük meg annak a feltételét, hogy minden gyermek a maga ütemében, igényi és képességei alapján fejlődhesen.
- A migráns gyermekek egyéni fejlesztése, a magyar nyelv megismertetése, alkalmazása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, melyek későbbiekben élményként előhívható.

6.5. Kompetencia alapú óvodai nevelés

Célja:

Szellemileg és szociálisan érett, toleranciára képes, környezet változásaira nyitott, érdeklődő gyermekek nevelése. Egész életen át, tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése, a kompetencia alapú nevelés bevezetésével, amely elősegíti a gyermekek képességeinek egyénre szabott fejlesztését, és megerősítését.

A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése, tapasztalatszerzéssel, kompetencia érzés kialakítása, fenntartása. Családdal való együttműködés, családok segítése, erősítése.

Kiemelt feladatok:

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek, felzárkóztatása: Cél a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő támogatások megteremtése.

Inkluzív pedagógia- integráció: Esélyt teremtő nevelés, megfelelő feltételek biztosítása a gyermekek számára sikeres előre haladáshoz. Sajátos bánásmód, esélyteremtés és a differenciálás lehetőségeinek megteremtése. Figyelembe véve a gyermek egyéni állapotát, tudásszintjét.

Tehetséggondozás megvalósulása: Kimagasló képességű gyermekek fejlesztésének elősegítése, egyéni fejlődési ütemükhöz igazodás.

Óvoda-iskola átmenet: Az iskolával egymásra épülő egységes szakmai program kialakítása, a gyerekek egészséges, harmonikus, folyamatos személyiségfejlődése, fejlesztése érdekében. A tanuláshoz szükséges alapképességek alapjainak lerakása. Az óvoda feladata elősegíteni a gyermekek iskolára alkalmassá tételét amennyire csak lehetséges.

TÁMOP 3.1.4 pályázattal támogatott Kompetencia alapú óvodai programcsomag alkalmazása és fenntarthatóságának biztosítása 2015-ig

- **Bicsérdi Általános Iskola és Óvoda Tagintézménye (HEFOP 3.1.3)**
- **Bükkösi Általános Iskola és Óvoda Tagintézmény**
- **Zsigmond Király Általános Iskola és Óvoda Tagintézmény Szabadszentkirály**
- **Liszt Ferenc Utcai Óvoda és Bölcsőde Szentlőrinc**
- **Arany János Utcai Óvoda Szentlőrinc**

Kulcskompetenciák fejlesztését támogató modern pedagógia módszertan alkalmazása, **új szervezési eljárások bevezetésének keretében:**

- Projekt pedagógia alkalmazása
- Témahét megvalósítása
- Tevékenység központú pedagógiák megismerése, alkalmazása
- Hatékony gyermek megismerési technikák felhasználása.

Program csomag használatának eredményeként biztosított:

- Az egyéni, differenciált bánásmód. A gyermekek egyéni ütemében, igényei, és képességei alapján történő fejlesztése.
- Óvoda –iskola átmenet segítése, megkönnyítése
- Integráció - inkluzív pedagógiai szemlélet megvalósulása, annak érdekében, hogy a gyermekek elfogadó, inkluzív pedagógiai környezetben éljenek, fejlődjenek.
- Élmeny dús mindennapok megteremtése, melyek tapasztalati úton történő ismeretek megszerzését biztosítják a gyermekek számára.
- Előzetes tapasztalatokra, cselekedtetésre, tudásra épülő tevékenység rendszer alkalmazása.
- A környező világ megismerésének vágya, az ismeretszerzés örömeinek átélése, a játék, a művészetek, a munkajellegű tevékenységek megjelenése a gyermekek élményszerzési lehetőségeiben.

6.6. Hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének programja

Céja:

A hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése, esélyegyenlőség biztosítása.

A differenciálás feladatai az óvodában:

- A gyermekről minél több információval rendelkezünk.
- A szociális háttérrel legyenek ismereteink.
- A gyermek érdeklődési körét tárjuk fel.

- Egyéni szükségletek figyelembe vétele és annak fejlesztése:
 - o Motoros mozgászavar (túlzottan aktív vagy gátolt).
 - o Nagymozgásos ügyetlenség (járás, futás).
 - o Finom motorika elmaradás (kéz, ujj, száj).
 - o Mozgások tervezésének zavara (labda elkapás).
 - o Bizonytalan laterális dominancia.
 - o Test-séma zavarok (térben, síkban nem tud tájékozódni).
 - o Szem-kéz, szem-láb koordináció zavar.
 - o Percepció zavar (érezékszervekkel észlelés, egyensúly).
 - o Térbeli tájékozódás zavara. Alak-háttér, alakállandóság zavara.
 - o Szeriális készség gyengesége (inger együtteseknek sorba rendezése – délelőtt-délután).
 - o Beszéd képességnek zavara.
 - o Koncentrációs nehézségek.
 - o Beszédzavarok.

A differenciálás módszerei:

- Anamnézis, személyiséglap készítése.
- Fejlesztési terv készítése.
- Megfigyelés, beszélgetés.
- Segítségadás a differenciálás folyamatában (fejlesztő játékban).
- Értékelés (a gyermek önmagához mért fejlődése alapján).

A differenciálás formái:

- Prevenációs fejlesztés (a gyermek életkori, érési sajátosságainak megismerése alapján).
- Korrekció (viselkedés és teljesítménybeli lemaradások fejlesztése).

A differenciálás eszközei, lehetőségei:

- Szerepjáték.
- Bábozás.
- Kézműves tevékenység.
- Építő játék.
- Beszédfejlesztő játékok.
- Érzékelést, észlelést fejlesztő játékok.

Ezek megvalósításához az intézmény óvodáiban heti rendszerességgel segítséget nyújt:

- Fejlesztő pedagógus.
- Logopédus.
- Gyógypedagógus.

Az intézmény óvodáit segítő szervezetek:

- Nevelési tanácsadó.
- Pedagógiai Szakszolgálat.
- Szakértői és Rehabilitációs Bizottság.
- Családsegítő Központ.

A Szentlőrinci Kistérségi Oktatási Nevelési Központ Óvodai Integrációs Programja

A Bükkösd, Királyegyházai és Szabadszentkirályi Tagintézményekben az Óvodai Integrációs Program keretében valósul meg a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, a gyermekek egyéni fejlesztése.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az élet első éve meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek öt éves korukra jelentősen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest.

Az elmaradás okai lehetnek:

- a szülők korlátozott erőforrásai,
- a megélhetési nehézségek, okozta terheltség,
- az otthoni környezet hiányosságai.

Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. A hátrányos helyzetből származó lemaradások – szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve – sikeresen ellensúlyozhatók. A szülővel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Kiemelt területek:

1. Szervezési feladatok:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása (a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása, a beóvodázási programért felelős személy, vagy team kijelölése).
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztását).
- Az igazolatlan mulasztások minimalizálása.
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása.

2. Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

3. A pedagógiai munka kiemelt területei:

- Az óvodába lépéskor komplex állapot felmérés (részletes anamnézis).
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése).
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés).
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás).
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülővel való partneri együttműködés módszerei).

4. A gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka:

- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi – fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia – vizsgálatának) kezdeményezése, megszervezése.
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok).
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése, kirándulások szervezése, rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzübeli hozzájárulások fedezetének hiányában).

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel:

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálattal (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása).
- Védőnői hálózattal (a gyermekek óvodai beiratásának támogatása, korai képességzondozással kapcsolatos tanácsadás).
- Szakmai szolgáltatókkal (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása).
- Cigány kisebbségi önkormányzatokkal, illetve civil szervezetekkel (a gyermekek óvodai beiratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).

6. Óvoda-iskola átmenet támogatása

- Az iskolára való alkalmasság elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási készlet, monotónia túrés, figyelemkoncentráció, az alkotás vágy szükséges szintjének kialakítása).
- Iskolaválasztás (a kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztással, a halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével, a sajátos nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás) támogatása.
- Az érintett általános iskolákkal közös óvoda-iskola átmenetet segítő program kidolgozása (DIFER mérésre (4 éves kortól) alapozott egyéni fejlesztési tervek, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
- A gyerekek fejlődésének nyomon követése legalább az általános iskola első évében.

7. Intézményi önértékelés, eredményesség

- Intézményi önértékelés készítése az Országos Oktatási Integrációs Hálózat ajánlása alapján.
- Eredményesség (indikátorok teljesülése: beóvodázási arány, hiányzás csökkenése, DIFER mérésnél a hozzáadott érték, iskolakezdés megfelelő időben, sajátos nevelési igényűvé minősítés csökkenése, normál tantervű, integrált iskolai környezetbe történő beiskolázás, szabad iskolaválasztás érvényesülése, iskolaérettség elérése) mérése az Országos Oktatási Integrációs Hálózat indikátortáblát tartalmazó ajánlása alapján.

Az óvoda és az iskola közötti átmenet

A kötelező iskolai tanulmányok megkezdése meghatározó fordulat a kisgyermek és családja életében. Megváltozik a gyermek alaptevékenysége; a játékot a tanulás váltja fel. Az iskolai élet merőben új tevékenységekben való részvételre készíti. Ezzel együtt azonban sok minden más is megváltozik: a gyermek új környezetbe kerül, új felnőttek, új barátok vesznek körül. Az óvodák kétnevelős világa után az iskolában jellemzően három vagy annál több pedagógushoz kell alkalmazkodnia. Megváltozik a napirendje és a családi elvárások tartalma is vele szemben. Általános probléma, hogy az iskolába lépéskor a beilleszkedés időszaka meglehetősen lerövidül, és a gyermekeknek túlságosan hirtelen kell ráhangolódniuk arra, hogy komoly munkájuk, felelősségük van, naponta megméretnek, dicséretben részesülnek, vagy elmarasztalják őket. Az óvodás évek döntően befolyásolják a gyermek attitűdjét az iskolával kapcsolatban. Ezért fontos, hogy az iskolában tanító pedagógusok kapcsolatot alakítsanak ki az óvodával.

A tanító számára az iskolai munka elkezdése és tervezése szempontjából az egyik legfontosabb feladat a képességek fejlettségi állapotának felmérése. Óvodáinkban az iskolába készülő nagycsoportos gyermekek vizsgálatát végezzük október-november hónapokban a RÖVID DIFER-rel. A vizsgálati eredmény a szülő beleegyezésével átadható az iskolának, mely objektív alapot ad a differenciált fejlesztéshez. Mind az óvodákban, mind az intézmény általános iskoláiban az azonos korcsoporton belül megnőtt a csoportok heterogenitása, ami fokozott felelősséget jelent a pedagógusok számára az egyéni differenciálás területén.

Helyzetelemzés: A családok állapota, működése, funkciózavara sokféle lehet. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetén hangsúlyosabbá válik az óvó, védő, ellátó gondozó funkció és előtérbe kerül az egészség megőrzése érdekében a prevenció. A gyerekek nagyon eltérő értékrendű családokból érkeznek.

A program célja: A program célja az óvoda-iskola átmenet segítése, egymásra épülő közös tevékenységi rendszer kiépítésével, amely a néphagyományok felelevenítésére, közösségi élményekre, a személyes kapcsolatra alapozva segíti a képességek, készségek fejlesztését.

Konkrét célkitűzések:

1. Önbecsülés kialakítása, fejlesztése.
2. Mások elfogadása, tisztelete.
3. Érzelmi biztonságot nyújtó környezet megteremtése.
4. A gyermek harmonikus fejlesztése.
5. A néphagyományra épülő kommunikációs és manipulatív fejlesztés.
6. A hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása.

Alapelvek:

- A gyermek elfogadása, megbecsülése.
- Példamutatás az emberi méltóság, tisztelet terén.
- Kommunikációs képességekre épülő fejlesztés.
- Mozgásnevelésen alapuló komplex személyiségfejlesztés.
- Tehetséggondozás és integráció.

Feladatok:

- Folyamatos kapcsolattartás az óvónők és a tanítók között.
- Megismerni az óvodában tanult mondókákat, dalokat, verseket, fejlesztő játékokat.
- Továbbfejleszteni az óvodában használt mozgásos játékokat.
- Kölcsönös tapasztalatcsere és tájékoztatás a szakmai munka megvalósulásáról.
- Közös tevékenységek, játékos programok szervezése az alsós és az óvodás gyermekek számára.
- Látogatások, tapasztalatcserek óvodában, iskolában (nevelők).
- Közös családlátogatások.
- Közös nevelői fórumok (szülők- óvodapedagógus -tanárok).
- Iskolaérettségi vizsgálat előkészítése, problémás gyermekek mérése, szükség esetén Nevelési Tanácsadó segítségének igénybe vétele.

6.4. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

6.6.1. Célok

Az óvodai gyermekvédelem célja, hogy segítséget nyújtson a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez. Azoknak a körülményeknek az évenkénti feltárása, amelyek az óvodások családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik, a következők:

- nevelési hiányosságok,
- testi-lelki bántalmazás,
- erkölcstelen családi környezet,
- italozó szülők,
- bűnöző családi környezet,
- rossz lakás viszonyok,
- egészségügyi okok,
- megromlott családi kapcsolatok,
- anyagi okok.

6.6.2. Feladatok

- A legfontosabb teendők kiindulópontja a felderítés. A felderítésnek alapfeltétele, hogy az óvónő ismerje a gyermek személyiségét, családi hátterét, környezetét, baráti és kortárs kapcsolatait (környezettanulmány készítésével).
- A felderítés utáni következő szakasza a gyermekvédelmi munkának: a jelzés.
- A gyermekvédelmi munkánk hatékonyságát elősegítő tevékenységek:
 - o Rendszeres családlátogatás a gyermekvédelmi felelőssel.
 - o Szülői értekezlet, fogadóóra (egyéni problémák megbeszélése).
 - o Tanácsadás szülőknek szakember segítségével.
 - o Egyénre szóló tervezés, fejlődés nyomon követése, személyiséglapok folyamatos vezetése.
- Gyermeki és szülői jogok érvényesítési módjainak megismertetése.
- A családok anyagi helyzetének ismeretében javaslatot teszünk a különböző szociális támogatásokhoz való hozzájutáshoz.

- Rendszeres egészségügyi vizsgálatok feltételeinek biztosítása.
- A gyermekek óvodalátogatásának folyamatos figyelemmel kísérése, kiemelten az 5 éven felüli és a szociálisan hátrányos helyzetű, gyermekek esetében. (Ezen gyermekek feltárása a települési népesség-nyilvántartók és a védőnők segítségével.)
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kötelező felvétele az óvodába, jelenlétük figyelemmel kísérése.
- Folyamatos, kooperatív együttműködés a Nevelési Tanácsadóval (korai gondozás, pszichológiai gondozás), a Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal, Gyermekjóléti Szolgálattal. Rászoruló gyermekek esetében a gyermekvédelmi támogatás kezdeményezése, intézményi étkeztetésben a megfelelő kedvezmény biztosítása.
- A nevelőszülőknél elhelyezett gyermekek nevelésének folyamatos figyelemmel kísérése.

6.6.3. Követelmények a gyermekvédelmi munkával kapcsolatban

A család tiszteletben tartása. A családi nevelés pozitívumainak erősítése. A gyermek iránti felelősség ébrentartása. Tapintatos személyes kapcsolat kialakítása azon családokkal, akik segítséget kérnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak. A titoktartási kötelezettség minden, családot érintő kérdésben való érvényesítése.

6.7. A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló tevékenységek

Óvodáinkba kizárólag az integráltan nevelhető gyermekek ellátásához szükséges tárgyi és személyi feltételeket biztosítjuk. Gyógypedagógiai ellátást igénylő gyermekekhez a Szentlőrinc – Kollégium, Speciális Tagozat és Előkészítő Szakiskola Intézményegység képzett szakembereit vesszük igénybe. Más esetekben szakszolgálattal kötött szerződéssel biztosítjuk a szakszerű ellátást.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, annak eredményeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságot elfogadó környezettel segítjük. A gyermekek iránti elvárást a sérülés jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. A gyermekek személyiségfejlesztésénél a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk, nagyobb mértékű differenciálással, a szokásostól eltérő eljárások, sérülés specifikus módszerek és eszközök alkalmazásával. A fejlesztést, a rövidtávú célok kitűzését, a lehetőségek meghatározását minden esetben „gyógypedagógiai – orvosi - pszichológiai” komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük.

A nevelés célja:

- a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangjának megteremtése,
- a nevelés-fejlesztésben az optimális terhelhetőség megállapítása,
- a fejlesztés a megfelelő területeken valósuljon meg,
- az elvárások igazodjanak a fejlődés lehetséges és valóságos üteméhez,
- a fejlesztő célú programok váljanak a napi nevelő-fejlesztő tevékenység tartalmi részévé.

Általános elvek:

- a gyermekek iránti elvárást a sajátos nevelési igény jellege és mértéke határozza meg,
- a gyermek terhelhetőségét biológiai-fiziológiai állapotának ismeretében határozzuk meg,

- a sajátos nevelési igényű gyermekek bármely területen kiemelkedő teljesítményre is képesek lehetnek, ennek felismerése és gondozása, fejlesztése kiemelten kezelendő,
- a sajátos nevelési igény esetén indokolt lehet speciális segédeszköz használata, melynek elfogadtatása és azok következetes használata a nevelésben folyamatos feladat,
- a fejlesztés rövid és középtávú céljai minden esetben pszichológiai képességmérés, állapotmérés, a fejlettségi szint és a szociális adaptáció követése alapján, egyéni fejlesztési tervben meghatározva, speciális módszerek és eszközök használatával határozhatók meg,
- szükséges lehet az óvodai környezet speciális kialakítása és a speciális módszerek alkalmazásához képzett szakember igénybevétele, vagy annak iránymutatásai alapján történő nevelés, fejlesztés.

Nevelési alapelvek:

- Óvodáink nevelőtestületeinek, teljes alkalmazotti körének és partnereinek részvételével teremtjük meg a szeretetteljes óvodai légkört, melyben a gyermekeket megbecsülés és szeretet övezi.
- Nyugodt, családias, biztosságot nyújtó légkört teremtünk a nevelés-fejlesztéshez.
- A másság elfogadásában és elfogadtatásában az óvodai dolgozók példát mutatnak a szülőknek és a gyermekeknek.
- A gyermekek személyiségi jogainak tiszteletben tartása mellett végezzük nevelő, személyiségfejlesztő tevékenységünket az életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Nevelőmunkánk folyamatában prioritást élvez az óvodapedagógusok és alkalmazottak toleráns és elfogadó magatartása, az egyedi, másfajta értékek pozitív irányú megközelítésének érvényesülése, az inkluzív pedagógia alkalmazása.
- A megértő, együtt érző, elfogadó és segítőkész gyermekszerepet a nevelés-fejlesztés minden területén jellemző óvodáink dolgozóinak emberi attitűdjére.
- Az óvodapedagógusok önképzéssel és továbbképzéseken való részvétellel folyamatosan törekszenek szakmai tudásuk elmélyítésére és megújítására a gyermekek fejlesztése érdekében.
- Egységes, közösen kialakított értékrend és normarend szellemében végezzük pedagógiai munkánkat.

6.7.1. Testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztése

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke, területe.

Az óvodai nevelés során a fejlesztés területei:

- *A speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.*
- *Tágabb, szűkebb környezet minél sokréteűbb megismertetése.*
- *Életkornak megfelelő tapasztalatok megszerzése.*
- *A tanult mozgás alkalmaztatása.*
- *Akadálymentes közlekedés biztosítása.*

- *Mozgáshoz szükséges eszközök biztosítása (pl. lejtő, kapaszkodó).*
- *Önállóságra nevelés.*
- *Óvodai foglalkozások körébe épített mozgásnevelés.*
- *A napirend egészét átszövő mozgáskorrektív helyzetek alkalmazása.*
- *Speciális fejlesztés.*

6.7.2. Látássérült gyermek fejlesztése

A látássérült gyermekek közül (vakok, alig látók és gyengén látók) intézményünk a gyengén látó gyermekek nevelését látja el. Szülő kérésére és szakszolgálat együttes ajánlásával más esetekben is fogadunk látássérült gyermekeket.

Az óvodai nevelés során a fejlesztés területei:

- *A látási kontroll hiányosságainak korrigálása minden látássérült gyermeknél, a fizikai terhelhetőségük figyelembevételével.*
- *A közösséghez való alkalmazkodás, viselkedési formák megtanulása, gyakorlása.*
- *Közösség előtti szereplés.*
- *Önkiszolgálás megtanítása.*
- *Tárgyak és helyük megismerése.*
- *Rendszeretet, higiénia, különösen a szem és a kéz tisztántartása.*
- *Testtartási hibák megelőzése, helyes testtartás megtanítása.*
- *A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.*
- *Finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, írás előkészítése.*

Gyengén- és alig látó gyermekeknél még:

- *Látás-, mozgáskoordináció fejlesztése: finom-, és nagymozgások esetében egyaránt.*
- *Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.*
- *Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.*

6.7.3. Hallássérült gyermek fejlesztése

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A hallássérült gyermekek közül (súlyos fokban hallássérült- siket gyermekek, enyhe fokban hallássérült- nagyothalló gyermekek, hallásukat műtéti úton helyreállított hallássérült gyermekek) intézményünk a nagyothalló és a helyreállított hallású gyermekek nevelését látja el. Szülő kérésére és szakszolgálat együttes ajánlásával más esetekben is fogadunk hallássérült gyermekeket integrált nevelésben részesítve őket.

a.) *A súlyos fokban hallássérült, siket gyermek:*

Az óvodai nevelés során a fejlesztés területei:

- A hallás fejlesztése.
- A hangos beszéd aktív használatának építése.
- Hang megnyilvánulásaival, majd beszéddel hívja fel magára a figyelmet, közölje kívánságait.
- A gyermek kommunikációs próbálkozásainak megértése.
- Kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése.
- Alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása.
- Aktív nyelvhasználat építése.
- Beszédértés, szókincs, szájról olvasási készség, érthető kiejtésre nevelés fejlesztése.
- Grafomotoros készségfejlesztés.

b.) *Az enyhe fokban hallássérült, nagyothalló gyermek:*

Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével), esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg.

Az óvodai nevelés során a fejlesztés területei:

- A nyelvi kommunikáció megindítása.
- A kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése.
- Beszédértés, szókincs fejlesztése.
- A nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása.
- Családi-szociális háttér bekapcsolása a kommunikációfejlesztés rendszerébe.

c.) *A hallásukat műtéti úton helyreállított hallássérült gyermek:*

Fizikai értelemben ép hallásúak.

Az óvodai nevelés során a fejlesztés területei:

- Fejlesztésük megegyezik a hallók beszédfejlesztésével.

d.) *A halmozottan fogyatékos hallássérült óvodáskorú gyermek (fogyatékoság például: testi, érzékszervi, értelmi vagy a pszichés fejlődés zavara):*

Az óvodai nevelés során a fejlesztés területei:

A velük való foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációjával, egyéni fejlesztési terv alapján történik. Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

6.7.4. Értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése

a.) *Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek:*

Az óvodai nevelés során a fejlesztés területei:

- Nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.
- Spontán tanulás.
- Társakkal való együttműködés.
- Sokoldalú élményszerzés a kortárs csoportban.
- Folyamatos gyógypedagógiai segítség.

b.) *A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek:*

Az óvodai nevelés során a fejlesztés területei:

- Az alapmozgások fejlesztése, kialakítása.
- Minimális kontaktus, nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.
- Beszédmegértés, beszédindítás fejlesztése, aktív szókincs bővítése.
- Az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása.
- Az adekvát játékhasználat elsajátítása, kognitív funkciók fejlesztése.

c.) *A beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek:*

Az óvodai nevelés során a fejlesztés területei:

- A fejlesztés az anyanyelvi nevelést központba állító, az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét szem előtt tartó nevelési környezetben valósulhat meg.

d.) *Az autista, autisztikus gyermek:*

Az autizmus lényege a társas viselkedés, a kommunikációs, és a sajátos gondolkodási képességek károsodása, amely viselkedési tünetekben nyilvánul meg.

Az óvodai nevelés során a fejlesztés területei:

- Kommunikációs eszköztár fejlesztése.
- A szociális interakció fejlesztése a kölcsönösséget igénylő társas helyzetekben.
- Viselkedési problémák, és gondolkodási készségek terápiaja.
- Korai elemi készségek kialakítása: szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás.

6.8. Óvodai cigány kisebbségi etnikai nevelés

A **Bükkösi, Királyegyházai és Szabadszentkirályi Tagintézményekben** a cigány kisebbségi kulturális nevelés magyar nyelven valósul meg. A cigány kisebbségi óvodai nevelés keretében a fenti tagintézmények programja tartalmazza a cigány kultúra, művészetek és hagyományok értékeit. A tevékenységi formákban szerepeltetjük a cigány játékokat, verseket, meséket és dalokat. A vizuális nevelésben helyet kap a sajátos szín és formaviláguk. Szerepel a cigány tánckultúra megismertetése is.

Cigány kulturális nevelésünk felkészíti a gyermeket a sikeres iskolai előmenetelre, építve a cigány kultúra és a többségi kultúra közötti különbözőségekre és hasonlóságokra.

6.8.1. A kisebbségi óvodai nevelés célja és feladatai

Cél:

A gyermekek egészséges életvitelének, biztonságos, harmonikus fejlődésének biztosítása, az egyéni és eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével. A másság tiszteletben tartása, elfogadása, melynek eredményeképpen kölcsönös együttműködés alakul ki a játékon és a különböző érzelmek gazdag, életkornak megfelelő hagyományokat ápoló tevékenységeken keresztül. A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felkarolása, segítése, részkepesség zavarainak kialakulásának megelőzése, fejlesztése.

Feladatok: A szülői igényeknek, illetve a kisebbség arányának figyelembe vételével:

- Fontosnak tartjuk, hogy a kisebbségi nyelvet nem beszélő roma gyermekek is megismerjék a kisebbség kultúráját és szokásait, valamint a pozitív érzelmi viszony kialakítása a kisebbségi kultúra iránt, melynek hatására erősödik identitásuk.
- Fontos feladat, hogy a magyar és roma gyerekek ismerjék meg és tartsák tiszteletben egymás hagyományait, szokásait.
- Alapvető feladatunk a körültekintő testápolási higiénia, az étkezési kultúra megalapozása, az öltözködési szokások kialakítása. Az egészség megőrzéséhez szükséges a szokások megalapozása, a harmonikus, szép mozgás elsajátíttatása.
- Az érzelmi nevelés területén az érzelmi élet gazdagítása, az érzelmek felett való uralkodás képességének megerősítése, a másság tiszteletben tartása, az identitás alakítása.
- Az anyanyelvi nevelés területén a nyelvi képesség, a kommunikáció fejlesztése.
- Erkölcsi, kulturális értékek megismertetése, a magántulajdon tiszteletben tartása.

6.8.1. A kisebbségi nevelés óvodai tevékenységformái

A tevékenységformákban is szerepeltetjük a hagyományok, szokások továbbörökítését, a kisebbségi identitás megalapozását és fejlesztését. Szerepeltetjük továbbá a cigány játékokat, verseket, meséket és dalokat, valamint a cigány tánc kultúráját. A vizuális nevelésben megjelenik sajátos szín- és formaviláguk, melyek szintén a gyermekek identitását alakítják.

Tudatosan építünk a cigány kultúra és többségi kultúra közötti különbségre és hasonlóságra. A kisebbségi nevelés tevékenységformáiból négy területen mutatkoznak specialitások:

- Vers, mese.
- Ének, zene, énekes játék
- Rajzolás, mintázás, kézi munka.
- A külső világ tevékeny megismerése.

7. A Pedagógiai Program elfogadása, érvényessége, módosítása

Érvényessége:

- érvényességi ideje: három év
- elfogadása: ha az intézményegységek \tagintézmények nevelőtestületi külön-külön legalább 66%-os arányban elfogadja.

Módosítása:

A program módosítását kell kezdeményezni:

- jogszabályi változás esetén
- a nevelőtestület 66%-ának írásos kérésére

A módosítást a nevelőtestület fogadja el, az önkormányzat hagyja jóvá.

Nyilvánosság:

A Pedagógiai Programot nyilvánosságra kell hozni, és biztosítani kell a hozzáférés lehetőségét. A Programról készült ismertető csak tájékoztató jellegű.

A programot elhelyezzük:

- Fenntartó önkormányzatoknál,
- Intézményegységeknél, Tagintézményekben
- a fenntartói társulásban résztvevő önkormányzatok WEB lapján.

8. Jóváhagyási, egyetértési, véleményezési záradék

A Pedagógiai Programot a nevelőtestület fogadja el, és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. Ez az eljárási rend érvényes a programon történő változtatás esetén is. A program évente felülvizsgálatra kerül a szükséges módosítások miatt.

A pedagógia program módosítását az intézményegységek \tagintézmények **nevelőtestületei 2010. június hónapban** elfogadták, melyet legitimációs záradék formájában rögzítettek. Az elfogadást a nevelőtestületek jelenlévő képviselői aláírásukkal tanúsították.

Az egyes szervezeti egységekhez tartozó

- a. Szülői Szervezetek
- b. Diákönkormányzatok
- c. Kisebbségi Önkormányzatok

élve véleményezési-, illetve egyetértési jogukkal a programban megfogalmazottakat **elfogadásra javasolták**, melyet legitimációs záradék formájában rögzítettek.

.....
Heller Alajosné
intézményvezető

Záradék:

A Szentlőrinci Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Társulási Tanácsa a Pedagógiai Programot **64/2009. (IX. 28.)** számú határozatával jóváhagyta. A pedagógiai program **2009/2010-es tanévtől lép hatályba.**

További módosítások:

1. Társulási Tanács számú határozatával – **hatályos 2010. szeptember 1-től.**